

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 1 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A salzburgi zsonglőrök

Budapest, augusztus 28.

Salzburgban külügyminiszterek találkoznak s a népek mégsem reszketnek. Egyszerűen nincsenek olyan nemzetközi sebek, melyeknek gyógyulása ettől a találkozástól, ettől a konzultációtól függene. Mikor gróf Aehrenthal találkozik az olasz külügyminiszterrel: nincs alkalma valami nagy konfliktust elsimítani, nincs módja valami fájó bonyodalmat zseniálisan meggyógyítani.

Persze, azért a salzburgi találkozásra még sem úgy siet a két szövetséges állam külügyminisztere, mint akik égnék a vágytól, hogy egymásnak jó reggelt kívánjanak. A hármasszövetségben éppen Ausztria-Magyarország és Olaszország az, melynek külügyminiszterei bizvást hetenkint is kereshetnék egymással a találkozást, mert mindig akadna egymással megbeszélni valójuk. Ámbár hivatalosan a két állam ajkán állandóan ott van a barátságos szövetségi viszony emlegetése: nincs olyan gyermek Európában, aki nem tudná, hogy az osztrák és olasz körülbelül olyanformán szerelmesek egymásba, mint a magyar és az osztrák. De talán még olyanabbformán. Hogy az osztrákok mit érezhetnek az olaszok iránt, akik visszavették tőlük a magukét, azt szinte tapintatlanul árulták el a szicíliai földrengés idején, mikor az egész művelt világ szive megdobbant Messina katasztrófáján, csak éppen az osztrák

sajtóból tört ki az ujjongás, hogy ez a katasztrófa Olaszországra nézve rombolóbb egy vesztett háborúnál s Olaszországtól egyelőre nem is kell félni. Hogy viszont az olaszok mit éreznek Ausztria-Magyarország iránt: arról két nagyszerű dokumentumot hozott a tavalyi esztendő. Az egyik dokumentum az az általános ujjongás volt, melylyel az olasz nép a reklámkirály d'Annunzio hirhedett felköszöntőjét fogadta, mikor ugyanis a primadonna-poéta *Il nave ciznù* tragédiájának velencei bemutatója alkalmával a „fájdalmas Adriáról” beszélt. Egész Olaszország érezte a „fájdalmas Adria” jelentőségét s az olasz szívek Fiume és Trieszt felé dobtak. A másik dokumentum még kiáltóbb volt. Mikor ugyanis a magyar-osztrák monarchia a szerb háboru fenyegető veszedelme előtt állott, az olaszok koronás királynéja, aki a montenegrói Ur ujdonsült eszközének, a tegnapi óta király Nikitának leánya, levelet irt Czettinjébe s abban szó szerint ezeket üzenté:

— Legyetek róla meggyőződve, hogy abban a pillanatban, mikor hazám és hősi testvéremzetem pusztulását kellene látnom, *egy percig sem hordánám tovább az olaszok koronáját.*

Látnivaló tehát, hogy azokban a komoly órákban, mikor a népek hazudni nem tudnak, osztrákok és olaszok elég leplezetlenül mutatják meg, hogy milyen kevésbé szeretik egymást. A politikai szövetség lakatot tesz az ajkakra.

de nem fojthatja el a népek lelkében szunnyadó gyűlölséget. S azok a mocsármélyből felbukkanó buborékok, melyekhez hasonlóan jelentkeznek minduntalan az olasz-osztrák határvillongások, az osztrák siralmak és az olasz vágyakozások világosabban beszélnek, mint az évenként találkozó külügyminiszterek. Sőt meglehetősen bizonyossággal szabad megállapítani, hogy az olasz és magyar-osztrák külügyminiszterek sűrű találkozására legelső sorban éppen azt a célt szolgálja, hogy a barátság állandó megpecsételése szuggesztív erővel hasson az ellenséges érzületű népekre s hogy legalább hivatalosan frissítsék fel azt a politikai barátságot, mely a szövetséges népekből hiányzik. A salzburgi találkozás azt a szép hazugságot akarja kitatarozni, mintha az olaszok és osztrákok eredendő gyűlölsége a hármasszövetség kohójában szeretetté olvadt volna. De az augurok találkoznak, összemosolyognak és tudják, hogy mi lappang a hivatalos barátság hamuja alatt.

Hogy a két külügyminiszter azonkívül megbeszélheti Salzburgban a Balkán legujabb eseményeit, hogy gróf Aehrenthal gratulálhat olasz kollegájának a montenegrói após királyi rangra emeléséhez, hogy az olasz külügyminiszter viszont gratulálhat Aehrenthalnak a bosnyák annekszió sima, bár költséges lefolyásához és esetleg az uralkodó nyolczvanadik születésnapjának ünnepi fényéhez: ez ugyan mellé-

II. Lajos halála.

— Augusztus 29. —

(Ballada.)

Omladozó vakolatú
A budai vár.
Pedig alig ember-öltő,
Hogy meghalt a világ-döntő
Nagy Mátyás király.

Roskad a vár, mint az ország...
Mohácsi sikon
A végvárak veszte után
Zivataros, szörnyű csatán
Most vész el a hon.

Ablakából messze bámul
Habsburg Mária.
Oldalánál ott ül Thurzó.
Szűk szavú most a kincstartó,
A szép dalia.

Menekül a sereg roncsa,
Véres a vizár.
Úzi őket nagy távolra,
Irgalmatlan kaszabolva
Spahi, janicsár.

— Fáradt vagy már, szép királyném,
Int a nyugalom!

— Mig Mohácsról új hír nem jön,
Te is virrassz itt velem főn, —
Ugy sem alhatom.

Báthory, a sánta nádor,
Véres paripán.
Vele Bánffy s egy-egy szolgáló...
Török lovasok nyomukba;
Mind új vért kíván.

— Döntő hirt ma én nem várok, —
Gyűjtsünk hát erőt!
— Várjunk mégis, legyünk résen!
Használjuk fel mindenképen
A drága időt!

Közeleg a török... Roskad
A nádor lova.
Keeskés Pali jó szolgálója
Maga lovát adj' alája, —
S már száguld tova.

— S hátha az a hír jön: Lajos
Várja Zápolyát?
— Ne félj! ez meg nem eshetik:
Hű feleink követelik
A döntő csatát.

Bánffyval meg Bakacs János
Szolgálója cserélt...
A két főúr így menekül,
Ámde török kézre kerül
A két hű eseléd.

— Akárhogy lesz: jóban-rosszban
Tied két karom.
Készen állnak a dereglyék...
Rakodnak a szekerek még...
Lenn az udvaron.

Fején ezüst sisakjával
Ott fut a király...
Lehullt az ég koronája.
A nemzeté most utána...
Az alköny leszáll.

— Eredj akkor az udvarra,
Hogy siessenek.
Sok a munka, — gyorsan menjen!
Csak vigyázza, némán, csendben,
Jó Thurzó Elek!

Vitéz Aczél István nyargal
Király oldalán,
És nyomukban Czotritz Ulrik,
Az izmos német komornyik
Fürge paripán.

Indul Thurzó... De az ajtó
Fölpattan s belép
Nagy libegve por- s piszokba!
Fegyveres királyi szolgáló, —
Egy német eseléd.

Megárasztá Csele vizét
A zápor, a vér.

kes és vézna thémája lesz a salzburgi találkozó. Az állandó, a mindig megújuló, a soha meg nem szűnő téma mégis csak az lesz és az marad, hogy hogyan lehessen összeházasítani a tüzet és a vizet, hogyan lehessen szövetséges szeretetnek mondani azt a gyűlöletet, mely az osztrákot és az olaszt egymáshoz köti. De ne fájjon nekünk a külügyminiszterek feje. A professziójukhoz tartozik, hogy megtalálják azt a szép szót, mely egy csunya hazugságot el tud takarni. Ha az asztal alatt kékre rugja is egymást osztrák és olasz, a salzburgi zsonglőrök mégis azt a képet fogják mutatni Európának, hogy a két szövetséges a legnagyobb szeretettel ölelkezik. De azért az ilyen szövetség mégis olyan, mint a paraszt kehes lova: egészen jó ló, amíg kocsi elé nem fogják, de mihelyt szőlőfűnia kellene, az isten kocsisa se mozditja ki a helyéből. Míg valami veszedelem próbára nem teszi: be fog válni magyar-osztrák-olasz szövetség is. Persze, ha beállít a veszedelem, akkor aztán vége.

Budapest, augusztus 29.

A trónörökös boszniai útja. Szerajevóból jelentik, hogy a trónörökös az idei év folyamán nem érkezik Szerajevóba. Ezzel eselik az a kombináció is, hogy Vilmos császár a trónörökös kíséretében meg fogja látogatni Szerajevót. Katonai körökben azonban valószínűnek tartják, hogy a trónörökös a jövő év tavaszán meg fogja valósítani régi tervét és meglátogatja az anektált tartományokat.

A horvát helyzet. A horvát pártok tárgyalási bizottságai tegnapelőtt és tegnap titkos üléseket tartottak, amelyekben a dr. *Pinterovics*, dr. *Lorkovics* és dr. *Badaj* volt képviselőkből álló hármass bizottság által az új egységes pártra vonatkozólag kidolgozott programtervezetet helyesték és elfogadták. Ezután elhatározták, hogy a koalíció egyes pártjainak központi bizottságait mielőbb összehívják, hogy minél rövidebb idő alatt közös értekezletet lehessen tartani a program végleges és általános elfogadása céljából. A horvát jogpárt volt képviselő-tagjait már holnapra, keddre hívták össze. A haladó-párt központi bizottsága is ülést

Neki vágat Aczél lovag,
Átröpüli a habokat —
S a tulpartra ér.

Szól Mária: „Te vagy Johann?
Mi hír? hát beszélj!”
De a hirnők csak dadog s nyög:
— Minden veszve!... Jön a török!
Itt van egy levél!

Most a király vágat neki...
De villan a kard...
Király lova mély sebet kap...
Am a király nem lát: ugrat...
S eltűnik a part.

— Látod, jó volt a sejtelmem,
Rajta csak, hamar!
Indulnunk kell éjjeltájba!
Jussan itt török kardjára
Csupán a magyar!

Zuhan az ár közepébe
Lovastól a ló,
S omló vére közt vergődik...
A komornyik már a másik
Parton vágatató.

Lóháton parancsol Thurzó...
Villog fáklyafény...
Mária is lóhátra ül...
S német udvar fut, menekül
Logod közepén.

tart holnap. Mindkét értekezlet az új közös párt-program elfogadása céljából fog ülésezni. A koalíció plenáris ülése legkésőbb a jövő vasárnap lesz és előreláthatólag már ezen értekezleten meg fog alakulni az új párt. A horvát jogpárt észéki orgánuma jelenti Zágrábról, hogy az új horvát párt, valamint az önálló szerb párt tagjai hajlandók megegyezést keresni dr. *Tomasics* bánnal reális program alapján. Az új horvát párt elnökéül *Mazsuranicsot* és *Badajt* emlegetik, *Tuskán* bizteltbéli elnök lesz. A szervezésre vasárnap bizottságot küldenek ki, amely elsősorban a vidéken fogja organizálni a pártot. Amint ez megtörténik, a választási komité is munkába lép.

Utazó államférfiak. Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter befejezte kaltenleutgebeni kuráját. A miniszter ma Brüsszelbe utazott, ahonnan Londonba megy. — *Jakabffy* Imre államtitkár, aki két napot töltött zaguzsáni birtokán, ma este titkárával visszaérkezett a fővárosba. — *Láng* Lajos v. b. t. t., országgyűlési képviselő, volt kereskedelmi miniszter háromhetes kurájának befejeztével vasárnap elutazott Karlsbadból s szeptember hó elején érkezik vissza Budapestra.

A kormány és a betegsegélyezés. A legutolsó minisztertanács határozatából gróf *Khuen-Hédervary* Károly miniszterelnök a következő rendelkezést tette közzé:

I. Az összes állami hivataloknál alkalmazott dijnokok és napidijas szolgálk betegség esetén összes járandóságuk élvzetében husz héten át meg-hagyandók.

II. Az összes állami vállalatoknál és hivataloknál alkalmazottak (ideértve a bányatársulások tagjait is) akiknek az 1907. évi XIX. t.-cz. értelmében baleset esetére kártalanításra igényük van, üzemi vagy az 1907. évi XIX. t.-cz. 9. szakaszában említett baleset esetén úgy saját maguk, mint hozzátartozóik részére az 1907. évi XIX. t.-cz. VII. fejezetében megállapított kártalanításnak megfelelő ellátásra tarthatnak igényt olyképpen, hogy amennyiben egy ilyen alkalmazottat vagy hozzátartozóit megillető nyugellátásnak összege az 1907. évi XIX. t.-cz. VII. fejezetében megállapított kártalanítás összegénél kisebb lenne, a különbözet részükre az illető téreza költségvetésnek terhére „üzemi balesetből folyó kártalanítás” ezimen utalványozandók ki.

Ha pedig egy ilyen alkalmazott vagy egy ilyen alkalmazottnak valamely hozzátartozója, akinek részére reájuk névze érvényben álló nyugdíj-törvény vagy nyugellátási szabályzat (nyugdíjintézet, nyugbérpénztár, segélyezési intézet, jótékony-sági alap, bányatársulada) értelmében ellátás meg nem állapítható, üzemi vagy az 1907. évi XIX.

Visszatekint Aczél István,
Látva a tusát:
— Beste fia, te gaz fattya!
Vissza rögtön, a patakba, —
Mentsük a királyt!

Esztergomban magyaroknak
Semmi nyugta nincs...
Rárohannak a hajókra:
Nem engedik, hogy bitangba
Veszzen anlyi kincs!

Enged Ulrik s visszafordul,
Látva a veszélyt...
Es sietnek mind a ketten...
De a szolga villám-sebten
Leszurja Aczélt.

A főcsapat Pozsony felé
Megy Vértesen át...
Délről hőmpölyg nagy vérözön
Bécsből Mária bátyja jön:
Első Ferdinánd!

Szomszédos domb oldalába
Ulrik gödröt ás.
Ássa a sirt a királynak...
Ássák a sirt az országnak...
Áss csak, német, áss!

Kornai István.

t.-cz. 9. szakaszában említett baleset esetén az 1907. évi XIX. t.-cz. VII. fejezete értelmében kártalanításra igényvel nem bír, részére az 1907. évi XIX. t.-cz. VII. fejezetében megállapított kártalanítás, ugyancsak az illető téreza költségvetésnek terhére „üzemi balesetből kifolyó kártalanítás” ezimen teljes összegében kiutalványozandó. A második pontban foglalt rendelkezések nem terjednek ki a m. kir. államvasutak alkalmazottaira.

Az I. pont értelmében járó illetmények tekintetében első fokozatban a hivatalfőnök, felfolyamodás esetén az illetékes miniszter, a II. pont értelmében járó ellátások tekintetében a hivatal (vállalat) főnökének meghallgatásával az illetékes miniszter határoz.

Budapest, 1910. évi augusztus hó 14-én.

Gróf *Khuen-Hédervary* Károly s. k.
m. kir. miniszterelnök

Az ellenzék Csikmegyéiben. Csik vármegye országgyűlési képviselői és a vármegyei függetlenségi párt vezető férfiai e hó 26-ikán értekezletet tartottak törvényhatósági párt alakítása céljából. Az értekezleten résztvettek *Györffy* Gyula, *Kállay* Ulul, *Sümegei* Vilmos és *Incze* Domokos országgyűlési képviselőkön kívül *Csedő* István ügyvéd, *Pál* Gábor főgimnáziumi igazgató, kir. tanácsos, *Szacsavay* Imre kir. járásbíró, dr. *Györgypál* Domokos vármegyei tiszti főügyész, *Hajnod* Ignác v. országgyűlési képviselő, *Daradics* Félix ügyvéd, *Gál* József bankigazgató, *Vákár* P. Arthur lapszerkesztő, dr. *Sándor* Gábor ügyvéd, *Szász* Gyula vármegyei aljegyző.

Az értekezlet beható eszmecsere után kimondta, hogy „Csik vármegye egyesült függetlenségi és 48-as törvényhatósági párt” néven pártot alakítanak, mely működését nyomban meg is kezdi. Az értekezlet a végrehajtó-bizottságba négy kerület országos képviselőjét s kilenc tagot jelölt ki. A végrehajtó-bizottság tiszteletbeli elnöke *Csedő* István, elnöke *Pál* Gábor kir. tanácsos, főgimnáziumi igazgató, ügyvezető-alelnöke dr. *Daradics* Félix ügyvéd lett. A megalakult törvényhatósági párt a vármegye autonómiájának védelmét s a törvényhatósági élet tisztaságának megóvását tűzte ki célul.

Külföldön elhalt magyarok hagyatéka. A belügyminiszter a külföldön elhalt magyar honosok után maradt hagyaték megszerzése iránt követendő eljárás dolgában körrendeletben hívja föl az árvaszékeket, hogy a hazai gyámhatóságok akkor, amikor valamely konzuli hivatal közbenjárását igénybe vették, az illető ügyben a külföldön levő magánfelekkel ne lépjenek közvetlenül érintkezésbe, mivel az ilyen eljárás az ügy lebonyolítása érdekében eljáró osztrák-magyar konzul tevékenységére bénítólag hat, sőt esetleg annak sikerét veszélyezteti.

Az interparlamentáris konferencia Brüsszelben. A brüsszeli szenátus palotájában már minden előkészület megtörtént a XVI. interparlamentáris konferencia tagjainak fogadására. A konferencia tagjai a világ minden részéből már ide érkeztek. Gróf *Apponyi* Albert, a konferencia magyar csoportjának elnöke, vasárnap érkezett Brüsszelbe és a Hotel de Flandrebe szállott meg. *Kossuth* Ferencz Wiesbadenből érkezik a konferenciára.

Berzeviczy Albert, a képviselőház elnöke az egész nyarat berzeviczei birtokán tölti és a brüsszeli interparlamentáris konferenciára sem utazik el. A házelnök egyébként a brüsszeli konferencia elnökségéhez üdvözlő táviratot küldött.

A Duna—Tisza-csatorna tervéi. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter hivatalba lépése után nyomban intézkedett, hogy azok a tervezetek, melyek az ő első kereskedelmi miniztersége alatt a Duna—Tisza csatorna megépítésére készültek, újból átdolgoztassanak. Ez a munka most befejeződött, úgy hogy a miniszter a csatornáról szóló törvényjavaslatot már az őszi ülészakon a képviselőház elé terjesztheti. A miniszter a budapest—csongrádi csatornavezetés mellett döntött és a tervezett solti kiágazás gondolatát végleg elvetette. A csatorna építési költsége 45 millió koronában van előirányozva s annak megépítése öt—hat évre van tervezve.

El Rómától!

— Az amerikai görög-katolikusok élet-halál harcza. —

Newyork, augusztus 7.

Magyarországon minden fázisában ismeretes az a háborúság, mely az amerikai görög-katolikus magyar papság és *Ortinszky* Szótér, az osztrák származású és ukrainista, amerikai gör. kath. püspök közt folyik. A magyar papok csak nem akarnak behódolni Ortinszky magyarellenes és ukrainista czélokat propagáló politikájának és kezdettől fogva rossz szemmel nézik Ortinszkyt az amerikai gör. kath. püspöki székhelyen, ahová az amerikai magyar görög-katolikusok számarányánál fogva magyarországi, munkácsi vagy eperjesi egyházmegyei papot kellett volna ültetni.

Tudvalevő, hogy az amerikai magyar papság Ortinszkyvel szemben mindjárt ki-nevezésekor állást foglalt és állásfoglalásának eredménye volt az a memorandum, melyet Ortinszky eltávolítása érdekében ultimátumként jutattak a római szentszékhez. Ennek a memorandumnak kétségteletlenül sikere is lett volna, ha Ortinszkynek segítségére nem siet az osztrák, illetve közös diplomácia. Gróf *Hengelmüller* washingtoni osztrák-magyar nagykövet mindent elkövetett, hogy a római szentszék Ortinszkyt megtartsa a százezer főre menő amerikai magyar görög-katolikusok nyakán, mert közös diplomáciájuk szemében a magyar nemzeti törekvések még ma is veszedelme-szembeknek tűnnek fel az Ausztriát feldarabolni vágyó ukrainizmusnál.

Igen világos tehát, hogy e támogatással a már-már kieső *Ortinszky* új erőre kapott és most már ő támadta meg az amerikai papságot és pedig nemcsak papi minőségében, hanem egyszisztenciájában. Csak nemrégiben történt, hogy a közös diplomácia támogatásával visszarendeltette Magyarországra *Laurisin* Kornél munkácsyegyházmegyei gör. katolikus lelkészt, ki mint amerikai parochus egyike volt az ő legdühösebb ellenzékének.

Ezzel a cselekedetével Ortinszky világosan elárulta, hogy mi vár azokra az amerikai gör. kath. magyar papokra, akik nem akarnak behódolni neki. A visszahívás és javadalmaikból való kiforgatás.

Igen világos tehát, hogy *Laurisin* visszahívására az egész amerikai papság összefogott és egy táborba szállott. *Laurisin* maga kijelentette, hogy *Firczák* munkácsi püspök visszahívó rendeletének nem tesz eleget és továbbra is Amerikában a parochiáján marad. Sőt kijelentette azt is, hogy kész ez elhatározásának összes következményeit elviselni, a kiközösítést is, de magyarságukban megtámadott híveit el nem hagyja.

Laurisin ügyében a gör. kath. amerikai parochusok legutóbb Pittsburgban együttes értekezletet tartottak, amelyen azt a javaslatot terjesztették elő, hogy *Laurisin* teljes szolidaritást vállalva, akcióit indítsanak érdekében. A javaslatot az értekezlet elfogadta és permanens bizottságot küldött ki az akció szervezésére. A szervezési költségekre a helyszínén négyezer dollárt gyűjtöttek össze.

Ezzel tehát megindult a döntő küzdelem Ortinszky és az amerikai magyar görög-katolikus papság között. Valamelyik fél ebben a küzdelemben el fog esni. A görög-katolikus papság azonban legyőzetésébe nem fog belenyugodni és el van tökévelve arra is, hogy magyar görög-katolikus jellegét megőrizze, elszakadjon Rómától és önálló felekezetet alakítson.

Epp azért *Firczák* püspök rosszul teszi, ha rendelkezéseiben Ortinszkyt támogatja és az ő befolyása révén visszahívogatja azokat az amerikai lelkészeket, akik Ortinszkynek nem tetszenek. Mert az amerikai görög-katolikusoknak ez az elégedetlensége a visszavándorlás folytán könnyen átszaphat Magyarországra is, hogy végül is megismerje a független görög-katolikus

magyar egyházat, amelynek megalakulását azután *Firczák* püspök pásztorlevelei aligha fogják feltartóztatni.

A salzburgi találkozás.

— Az olasz külügyminiszter látogatása. —

Budapest, augusztus 29.

A *Luzatti* miniszteriummal tudvalevőleg új miniszter került az olasz külügyek élére, *San Giuliano* márki személyében, aki azelőtt Olaszország párisi nagykövete volt. Az új miniszternek mindezekig még nem volt alkalma sem *Aehrenthallal* találkozni, sem pedig királyunknak bemutatkozni. A berlini udvarnál már megtette a szokásos udvariassági látogatást, Ausztriába azonban nem nagyon sietett. A hivatalos kommunikáció természetesen zuttal is lakonikus rövidséggel konstataciók, hogy *San Giuliano* látogatása kizárólag udvariassági aktus, mely alkalmas lesz arra, hogy a két szövetséges állam barátságos viszonyát még bensőbbé tegye. Ezeket a sablonos kijelentéseket már többször hallottuk, még olyankor is, amikor Olaszország kezével kardja markolatán leste, hogy mikor sujthat szövetséges társa felé, mint a balkáni konfliktus idején, amikor éppen Olaszország kétséges magatartása majdnem katasztrófa elé sodorta a hármasszövetséget.

A nem hivatalos Olaszország különben most sem nagyon lelkesedik *San Giuliano* látogatásán. A sajtó egy része valóságos bünylistát tart a monarchia elé és kijelenti, hogy bármi legyen is a salzburgi találkozás eredménye, Olaszország és a monarchia között csak akkor állhat fenn barátságos viszony, ha az osztrákok megváltoztatják a bánásmódot az ausztriai olaszokkal szemben. Természetesen a balkáni eseményeket is az orra alá dörgölik *Aehrenthal*nak és azzal gyanúsítják a monarchiát, hogy még mindig titkos tervei vannak a Balkánon.

Nem tudjuk, hogy *San Giuliano* miben fog megegyezni *Aehrenthallal*, de az az egy bizonyos, hogy a két külügyminiszter találkozása nem fogja befolyásolni az olaszok érzelmeit. Az olasz népben annyira befészkelte magát a osztrákok iránti gyűlölet, hogy ideig-óráig, ha szövetséget fentartani lehetséges is, de barátságot létesíteni képtelenség.

Az is bizonyos, hogy az összes külügyminiszterek között *Aehrenthal* gyűlölik a legjobban az olaszok. Ők azok közé tartoznak, akik *Aehrenthal* annexió művében csak azt látják, hogy a monarchia ismét egy lépést tett előre a Balkánon. Hogy ez az állítólagos lépés mennyi áldozatba és kis hiba mekkora katasztrófába sodorta volna Ausztria-Magyarországot, az iránt szövetségeseink nem bírnak érzékkel.

Valószínű, sőt bizonyos, hogy a hivatalos szócsövek *San Giuliano* látogatása után világgá kiáltják majd, hogy a két diplomatának ismét sikerült az amugy is barátságos szövetségi viszonyt még szilárdabbá és bensőbbé tenni. A világ azonban nagyon jól tudja, hogy amíg az olasz hazafiak (és ki nem hazafi Olaszországban?) sorvargó szemekkel tekintenek a Trentinó felé, addig barátságról Olaszország és Ausztria között szó sem lehet.

San Giuliano látogatásáról a következő tudósítást kaptuk:

San Giuliano márki olasz külügyminiszter ma délután 2 óra 25 perczkor kabinetfőnöke, *Fasciotti* márki kíséretében Rómából Salzburgba, illetve Ischlbe utazott. A pályaudvaron di *Scala* külügyminiszteriumi államtitkár, a miniszter csa-

ládjának és rokonságának tagjai és a konzultának sok tagja jelent meg bucsuzásra.

Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter kedden reggel utazik Salzburgba gróf Szápáry kíséretében, ahol találkozni fog *Di San Giuliano* olasz külügyminiszterrel. Szerdán este a két miniszter Ischlbe érkezik és velük együtt Mérey kvirináli osztrák-magyar nagykövet és Avarna herceg bécsi olasz nagykövet is. Az olasz külügyminiszter péntekig szándékozik Ischlben maradni.

Di San Giuliano márki, báró *Fasciotti* miniszteri titkár kíséretében ma este nyolcz órakor érkezett Salzburgba. A pályaudvaron Avarna herceg bécsi olasz nagykövet fogadta. Az olasz külügyminiszter a Hotel de l'Europe szállóban szállt meg. A vonat több mint egy órai késéssel érkezett. Amidőn Rosenheimban a miniszter szalonkosiját a vonathoz csatolták, hibás váltóállítás következtében a szerkocsi kisiklott. Senki sem sebesült meg. Még Rosenheim előtt is volt a gyorsvonatnak egy kisebb balesete. Két waggon kapcsolója eltört; a pót-kapcsolók beállítása után a vonat folytatta útját. A külügyminiszter környezetében kijelentik, hogy a miniszter vonatának balesetei, melyek a késedelmet okozták, nem bántották. A miniszter csak utólag értesült a balesetekről. Este kilenc órakor *Di San Giuliano* külügyminiszter Avarna herceg és báró *Fasciotti* miniszteri titkár a szálló éttermébe mentek vacsorázni. — Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter holnap délelőtt tíz órakor érkezik Salzburgba.

A római Tribuna a salzburgi találkozás dolgában kifejti, hogy az olasz sajtó ugyannyira örül a találkozásnak, mint a monarchia lapjai. Tudvalevő, hogy a találkozásnak nem annyira politikai, mint udvariassági, személyes barátsági jellege van. Jelentőségét az azonban nem kicsinyíti, mert bizonyos, hogy a jó viszony a monarchia és Olaszország között oly szilárd és oly világos, hogy miniszteri találkozásra nem is volna szükség. Mindazonáltal e találkozások, amelyek megfelelnek egy immár hagyományos szokásnak, előnyök a kölcsönös megegyezés szempontjából. Azon előny származik belőlük, hogy bizonyos kisebb rendelkezések, mint pl. a határon történt incidensek, amelyekről a napi sajtó szükségképen megemlékezett, tisztázottassanak. A salzburgi találkozást ennélfogva üdvözölni kell. *Di San Giuliano* márki ott újabb személyes argumentumokat fog találni, hogy változatlanul fentartsa az olasz külügyi politikának az utóbbi években követett irányát, amelynek meggyőződéses csodálójának és elhatározott folytatójának bizonyult.

Fremdenblatt írja, hogy ez az összejövetel nem jelent új fordulatot a külpolitikában, hanem megerősíti a régi jó és kipróbált politikát. Mindössze ennyi a jelentősége a holnapi találkozásnak valamint az olasz külügyminiszter ischli audienciájának.

Budapest, augusztus 29.

Az olasz király és a lefegyverzés. Hirt adtunk már arról, hogy az olasz király állásfoglalt az általános lefegyverzés mellett. Eről most egy angol lap a következőket írja:

Viktor Emánuel király emékiratot szerkesztett az általános lefegyverzés érdekében. Az olasz miniszterek azon az állásponton voltak ugyan, hogy ebben a kérdésben *Olaszország* nem teheti meg a kezdő lépéseket, mindamellett nem ellenkeztek a király óhajával és megtették a személyes javaslataikat. A király azon kezdte, hogy véleményéről, és a nemzetközi lefegyverkezésre vonatkozó tervéről memorandumot küldött Vilmos császárnak. Az emékirat átküldése nem a szokásos módon történt, hanem *Viktor Emánuel király* a jegyzéket *Roosevellnek* adta át, a német császárhoz való juttatás céljából.

Későbbi hírek szerint Vilmos császár nem tartotta időszerűnek az olasz király kezdeményezését.

A török kormány megrendelése. Konstantinápolyból jelentik, hogy a török kormány az angliai Armstrong-gyáraknak nagy megrendeléseket juttatott. Még nincs megállapítva, vajjon egyszerre két hadihajót, vagy csak egyet rendel-e a kormány, de egyidejűleg 17—20 kereskedelmi hajót fog beszerezni az angol cégeknél.

Az Erödsy-ügy aktái.

— Panasz Jakabffy államtitkárhoz. —

Budapest, augusztus 29.

A marostordai vég nélküli bonyodalomban eddig meg voltunk szokva ahhoz, hogy egyedül Erödsy nyilatkozzék. E nyilatkozatban vajmi kevés pozitívum foglaltatott, mert mindig ott járt mögöttük a czáfolat.

Ma az „audiatur et altera pars“ elvénél fogva végre megnyilatkoznak Erödsy ellenfelei is és azt a hivatalos aktákkal támogatott panaszukat hozzák nyilvánosságra, amelyet Jakabffy Imre belügyi államtitkárhoz, mint az Erödsy-ügy felülvizsgálatával megbízott háromtagú bizottság elnökéhez intéztek.

A panaszhoz csatolt hivatalos okiratokból szemmel láthatólag megállapítható, hogy Erödsy nem bírja a törvényhatósági bizottság többségének bizalmát és ennek folytán — hogy uralmát a megyében biztosíthassa — kénytelen oly lépésekre elhatározni magát, amelyek a székelési eljárás agyafurtságának bár becsületére válnak, de nem fedik valójukban a törvényességet. Erödsy fölfelé mindenáron azt akarja dokumentálni, hogy a törvényhatósági bizottság többsége ő reá esküszik, holott ennek épen az ellenkezője az igaz. A kormány azonban — és ez a legcsodálatosabb — Erödsynek hisz és nem akar okulni azon a példán, amelyet a volt koalíciós kormány épp Marostorda vármegye békéjének helyreállítása érdekében annakidején szolgáltatott.

A koalíciós kormány ugyanis úgy csinált rendet a Vozáry királyi biztossága által felkavart vármegyében, hogy Farkas Albertet, aki pedig a marostordai nemzeti küzdelem lelke volt, de aki a törvényhatósági bizottsági tagok többségének bizalmát nem bírta, elküldötte a főispáni székéből és helyére ifj. Ugron Gábort ültette oda, akinek személyében az összes ellentétes áramlatok meggyógyultak.

Miért ne volna a marostordai bonyodalom most is e szerint a recept szerint megoldható? Miért kell a kormánynak Erödsy megtartása kedvéért egy hamis tényállást elfogadni valónak? És miért kell a már meglevő zavart még nagyobb zavarokkal tetézni, amikor az egész közvélemény fellölegzenék, ha már ennek az odiosus botrány-pernek egyszersmindenkorra vége volna!

A most nyilvánosságra hozott memorandum iparkodik tárgyilagos maradni, de a hangból bizony minduntalan előcsillámlik az a mélységes szenvedelem, amelyet a hónapok óta tartó küzdelem ad a harcra felkészült ajkára.

A memorandumot és annak mellékleteit a következő bő kivonatban közöljük:

A memorandum.

Nagyméltóságú urunk! A fővárosi lapok felhivatalos közléseiből arról értesültünk, miképp nagyméltóságod elnökei alatt Erödsy Sándor, Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely szab. kir. város főispánjának kérése folytán egy háromtagú vizsgáló-bizottság küldetett ki abból a czélból, hogy azok a tények, melyek főispáni működését esetleg érinthetik, vizsgálat tárgyává tétessenek.

Mint hogy ez a vizsgálat csak abban az esetben lehet eredményes, ha nem csupán a főispán részéről egyoldalúan előadott tények kerülnek elbírálás alá, mely tisztelettel kérjük, hogy a közneki helyesen és jól felfogott érdekében a vizsgálatot az általunk alább részletesen és tárgyilagosan előadottakra is kiterjeszteni méltóztatassék.

Előzmények.

Az 1907. év végével megejtett tisztújítás után Maros-Torda vármegye politikai, társadalmi és közigazgatási életébe nyugodt napok köszöntöttek be. Egy ember nem tudott csak beletörődni abba, hogy főjegyzői állását el kellett hagynia s az Erödsy Sándor jelenlegi főispán volt, aki a befolyása alatt álló s általa fenntartott „Székely Lapok“ című helyi lapban állandóan szította a tüzet. A közvélemény elítélte a hírlapi hajszát s ezzel Erödsy Sándor végkép elvesztette az intelligens közönség rokonszenvét.

Még inkább aláásja tekintélyét ama tényével, hogy főispáni kinevezése előtt pár héttel Jeney József főjegyző társaságában leborozott állapotban nyílt kávéházban megvert egy köztisztviselőnek örvendő kir. ítélőtáblai bírót, — nagy megbotrán-

kozására Marosvásárhely művelt társadalmának.

Hogy a főispán ur életében a hasonló események korábban is előfordultak, igazolják az ide B), C), D), E), F) alatt mellékelt alispáni iratok, melyek tanúsága szerint Erödsy Sándor már mint vármegyei aljegyző nyilvános helyeken botrányt okozó részeg állapotban többször megjelent s magát oly módon viselte, hogy ellene fegyelmi vizsgálatot kellett indítani.

Kinos feltűnést keltett tehát ezután az a hír, hogy ezeknek a kávéházi és vendéglői botrányoknak főbőse kerül Maros-Torda vármegye és Marosvásárhely szab. kir. város főispáni székébe.

A hír valóban bizonyult. De a törvényhatóság és a tisztikar azok ellenére a főispán beigtatása elé semmi nehézséget nem gördített abban a feltevésben, hogy Erödsy Sándor a reá ruházott hatalmat talán nem fogja boszuvágynak kielégítésére felhasználni. Csakhamar bekövetkezett a csalódás.

Tények.

I. Dr. Szenner József vármegyei II. aljegyzőt azért, mert a főispáni előszoba előtt várakozó négy községi bírósági bírtokos előtt ama feltevéseket adott volna állítólag kifejezést, miképp „reméli, hogy mint becsületes székely emberek, kitartanak a 48-as elvek mellett“, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelése mellett hivatali állásától nyomban felfüggesztette. Jóllehet ez a nyilatkozat — ha meg is történt — fegyelmi vétséget egyáltalán nem képezhet.

A tények igazolására becsatoljuk a főispán 240—1910. számú és az alispán 5057—1910. számú véghatározatát.

II. A főispán csakhamar felfüggesztette Körössi József nyarászteredai járási főszolgabíró is azért, mert állítólag közrejátszott volna abban, vagy legalább eltűrte azt, hogy Kiss Menyhért nevű jelöltet Székelyhódos község választói tojással megdöböljék.

Ebben az ügyben a főispán két tényét kell rekriminálnunk: a), hogy a járás főszolgabírójára ellen a főszolgabíró alantass közvegeivel — a csendőrséggel — nyomoztatott s azt b), hogy a felfüggesztés elrendelhetése czéljából tudva valótlan állított.

A főispán ugyanis az 1910. évi június hó 4-én tartott törvényhatósági közgyűlésen azt a kijelentést tette, hogy a Körössi József főszolgabíró felfüggesztését elrendelő véghatározatát az alispánnak ugyane cselekménye miatt Körössi ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat elrendelése tárgyában hozott véghatározatát megelőzően az 1910. évi május hó 23-án hozzá beküldött csendőri jelentés alapján hozta meg. A főispán eme kijelentése valótlan és hamis, mert a csendőri jelentések, illetve szolgálati jegyek a csendőrszárnyparancsnokság igazolása szerint az 1910. évi május hó 24-én délután 2 órakor küldettek meg a főispánnak, mely nap délelőttjén az alispán véghatározata már a főispán bírtokában volt s így ugyanazon cselekmény miatt felfüggesztést kimondó véghatározatot nem hozhatott volna.

III. Körössi József felfüggesztése után Reich Aladár, a régi felső járás főszolgabírójának felfüggesztése következett. — állítólag: hivatali szabálytalanságok miatt. Ezek a szabálytalanságok azonban az alispán által keresztülvitt vizsgálat s a tisztai ügyész véleménye szerint nem irhatók a főszolgabíró terhére, miért is a tisztai főügyész nevezett főszolgabíróval szemben a fegyelmi eljárás elrendelésének mellőzését javasolta. A tényállást az 5206—1910. sz. alispáni véghatározat inokkolása tartalmazza, melyet mellékelünk.

A cabinet-noir.

IV. A főispánnak azonban az alispán feje is kellett. Hogy ezt megszerezhesse, behozta a cabinet-noir. Rendeletet adott a marosvásárhelyi távirtdának, hogy az alispánnak érkező vagy az általa feladott minden táviratkézésítés, illetve továbbítás előtt neki mutattassék be. Csatoljuk erre nézve Fábrián János távirtdatistának közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát s arra, hogy in concreto az alispánnak egy feladott táviratát megszerezni meg is kísérelte, bizonyítékul becsatoljuk Török Zsuzsika postaközvetelőnek ugyancsak közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatát.

Az okiratok szövege a következő:

I.

Elöttem dr. Kovácsy Albert marosvásárhelyi kir. közjegyző előtt az alulírt helyen és napon megjelent Fábrián János posta- és távirtda-tiszt, marosvásárhelyi lakos, kit személyesen ismerem és a következő nyilatkozat közjegyzői okiratba foglaltatást kéri:

A folyó évi május hó utolsó napjainak egyikén a helyi távirtdahivatalban és telefon-központban szolgálatot teljesítettem s amidőn a csengőjelzésre jelentkeztem, Erödsy Sándor főispán ur jelentkezett beszélőként, kinek hangját világosan megismertem s hivatalos minőségében a helybeli

távirtdához intézve azt a szóbeli rendeletet adta le, hogy: „a hivatal minden olyan táviratot, amelyik Köllő Ignác alispán címére érkezik, kézbesítés előtt neki, mint főispánnak a hivatal mutasson be, vagy tartalmát telefonon mondja be“. Én ezt a szóbeli rendeletet nem tartottam törvényesnek s én még tudomást se akartam róla venni s ezért a telefont minden válasz nélkül ott hagytam. Miután tovább esengetett a főispán ur, a további esengetésre Sallak Andor tiszt ment a telefonhoz s rövid idő múlva visszatérve, elmondotta nekem az általam már előadott főispáni rendelkezés tartalmát, tanácsot kérve tőlem, hogy minő választ adjon a főispánnak. Én a fenti okból elutasítottam őt, mire Kovács Géza felügyelőhöz fordult tanácsért. Erre Kovács Géza ment a telefonhoz, akinek szintén ismételte a főispán ur a rendelkezést s Kovács Géza is közölte velünk a dolgot, mi őt a főnökhöz utasítottuk. Hogy azután a főnök ur az ügyet mi módon intézte el, erről nincs tudomásom. Azt azonban Nemes Gyula és Marcsinyák Sándor tisztviselőtársaimtól tudtam, hogy Török Zsuzsika kezelőnő panaszolta nekünk, hogy a főispán ur elküldötte hozzá titkárat, Melha Valdemár urat azzal az üzenettel, hogy: a főispán ur azt rendeli, hogy minden olyan táviratot, melyet Köllő Ignác alispán ad fel, továbbítás előtt neki, a főispánnak azonnal mutasson be.

Az ezen nyilatkozatomban foglaltakra bíróság előtt is bármikor kész vagyok vallomást tenni s azt esküvel megerősíteni.

Aláírás és közjegyzői záradék.

II.

Elöttem dr. Kovácsy Albert marosvásárhelyi irályi közjegyző előtt az alulírt helyen és napon megjelent Török Zsuzsika urnő, posta- és távirtda-kezelőnő, marosvásárhelyi lakos, kit személyesen ismerem és a következő nyilatkozat közjegyzői okiratba foglaltatására kért fel:

A folyó évi május hó végén egy napon Erödsy Sándor főispán ur telefon útján felhívott, hogy Köllő Ignác alispán ur által feladott és általam felvett távirat tartalmát vele közöljem. Miután azonban ez hivatali titkot képezett, a felhívásra azt válaszoltam, hogy: „a táviratot már tovább adtam, tartalmát nem tudom, mert nem olvastam: forduljon Kovács Géza felügyelő urhoz“. Aznap délután, illetve délután Kovács Géza felügyelő gratulált nekem korrekt magatartásomhoz.

Aláírás és közjegyzői hitelesítés.

Egyéb törvényteleneségek.

V. Szól ezután a memorandum Köllő alispán és Palla Aladár főjegyző felfüggesztéséről, majd a főispánnak a vármegye közgyűlésén tanúsított erőszakos viselkedéséről. Ezeknek törvényteleneséget minden esetben aktákkal igazolja.

A memorandum így végződik:

Alulírottak, mint Maros-Torda vármegye törvényhatósági bizottságának tagjai, ezen felsorolt való tényekre figyelemmel s főként azért, mert a főispán a vármegye munkabíró, köteleességtudó és hivatásának magasztalan álló tisztviselőit csupán némtelen boszuszomjától vezérelve, minden igaz ok és törvényes alap nélkül üldözi, azokat ország-világ előtt befeketíti és meghurcolja. — Erödsy Sándor főispánt hivatali működésében nem támogathatjuk, Marosvásárhelyt, 1910. évi augusztus hó 25-én.

Farkas Gyula s. k. nagybirtokos, gróf Toldalagi László s. k. nagybirtokos, Papp Sándor s. k. ügyvéd, Szabó Béla s. k. ügyvéd, gróf Toldalagi Tibor s. k. birtokos, dr. Pénczes Gyula s. k. ügyvéd, dr. Ferenczi István s. k. ügyvéd, Kárnász Kálmán s. k. birtokos, dr. Drotleff Béla s. k. ügyvéd, Éltető Dániel s. k. nagybirtokos, Retteg Géza s. k. főgimn. igazgató, dr. Szoboszlai László s. k. ügyvéd, Mánk Endre s. k. birtokos, dr. Szabó György s. k. főgimn. tanár, Kapusi Dániel s. k. bérlő, Ilyés Mihály s. k. birtokos, Pataki Mihály s. k. építész, Jenés István s. k. birtokos, Hügel Lipót s. k. kereskedő, Körösi Sándor s. k. birtokos, Losonczy Miklós s. k. birtokos.

Erödsy ismét felfüggeszt.

A Közigazgatási bizottság augusztus 24-én tartott ülésében Köllő Ignác alispán fegyelmi ügyben fegyelmi biztosul — tudvalevőleg — Urmánczy Nándort küldte ki és egyben kimondotta, hogy a főispán köteles 24 óra alatt kiadni a fegyelmi iratokat. Ez mind a mai napig nem történt meg, valamint nem iktatták még Sennér József dr. felfüggesztett főjegyző beadványát sem, aki augusztus 13-án felebbezte meg a felfüggesztést. Mindkét ügyben panasz ment a belügyminisztériumhoz. A főispán különben folytatja a felfüggesztések sorozatát. Ma Kassai Imre jegyzőt felfüggesztette fel. — Dr. Boza helyettes alispán multkori rendeletében a gyűlékezési jognak minél liberálisabb kezelésére hívta fel a közigazgatási tisztikart. Ennek üdvös eredményeképpen Szászrégenben már három napja nagy magyar-ellenes tüntetéseket tartanak a romá-

nek, román zászlók alatt felvonulásokot rendeznek, eltiltott román dalokat énekelnek és folyton hangoztatják: Le a magyar alkotmány! Le a magyarokkal! A váro. magyar lakosság körében valóságos rettegés uralkodik, a szónokok szabadon izgatják a népet a magyarok ellen.

KÜLFÖLD.

I. Miklós király.

— Montenegro királyság. —

Budapest, augusztus 29.

Montenegrót tegnap királysággá proklamálták a szkupstina ülésén. Az új királyság címe: „Montenegro királyság” és Nikita fejedelem, mint I. Miklós király koronáztatja meg magát. Azokat a külföldön elterjedt híreket, hogy Ausztria-Magyarország ellenébe Montenegrónak királysággá való proklamálását, maga Miklós király czáfolta meg, azzal a hozzátevéssel, hogy a monarchia és Montenegro között a legbarátságosabb viszony áll fenn.

Az ünnepély lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk:

A montenegrói szkupstina tegnap ünnepes ülésben egyhangulag ajánlotta Montenegrónak királysággá való emelését. A fejedelem ezt a javaslatot elfogadta és I. Miklós Montenegro király címet vette fel. A montenegrói kormány erről hivatalos jegyzékben értesítette az idegen államok képviselőit.

A tegnapi ünnepélyre az ország minden részéből özönlött Czettinjébe a lakosság, hogy az ünnepségek szemtanuja legyen. Az ott időző idegének is nagy a számuk. Reggel a fejedelem számos bel- és külföldi küldöttséget fogadott, többek között a garibaldisták és a német újságírók küldöttségét. A palota előtt ezrekre menő sokaság tolongott, mely lelkes ovációkban részesítette a fejedelmet, aki meghatottan mondott köszönetet. Dél előtt 10 órakor szentelték fel az új kormánypalotát, a fejedelem, Danilo trónörökös, a miniszterek, valamint az udvari és állami főméltóságok jelenlétében. Dél előtt 11 órakor a hadügyminisztérium vezetése alatt tiszti küldöttség tisztelgett a fejedelemnél, hogy átadja a montenegrói hadsereg ajándékát, egy gyönyörű kardot. Ezután a Heléna olasz királyné költségén épülő sebészeti klinika ünnepes alapkövetétele volt a fejedelmi család, az olasz királyi pár, Péter Nikolajevics nagyherceg, Battenberg herceg és neje, Heléna szerb hercegnő és a főméltóságok jelenlétében. Harangzugas és ágyudörgés jelezte ma este 6 órakor az ünnepségek kezdetét. Katonazenekarok járták be a lelkes sokasággal megtelt utcákat. 9 órakor kezdődött a kivilágítás, 10 órakor pedig fáklýásmenét vonult a palota elé, és a polgármester üdvözölte a fejedelmet.

Sándor szerb trónörökös tegnap délután 2 órakor érkezett Czettinjébe. A palota előtt a fejedelem, az olasz király, Miléna hercegné, Mirkó és Péter hercegek, Battenberg herceg, valamint Xenia hercegnő fogadták. Az üdvözlés igen szívélyes volt. A szerb trónörökös, akit a lakosság nagy ovációkban részesített, a palotával szemben levő, részére berendezett épületben szállt meg.

A képviselők ezután visszatértek a szkupstinába, hol elfogadták a proklamálásra vonatkozó ukázt. Fél három órakor ünnepi istentisztelet volt, amelyen a királyi család, a vendégek és a diplomáciai kar is megjelent. A palotában ezután gratuláció volt. Ünnepes menetben vonultak ezután az új kormánypalotába, ahol a kormány, a szkupstina és a papság kívánt szerencsét a királynak, aki lelkesen fogadott beszéddel válaszolt, amelyben visszapillantást vetett az elmúlt ötven év történetére. A menet ezután visszatért a palotába.

Nikita király tegnap délután audiencián fogadta a magyar és az osztrák hírlapírókat és kijelentette előttük, hogy Ausztriával és Magyarországgal mindig igyekezni fog a békés viszonyt sértetlenül megővni. Egyben köszönetet mondott a hírlapíróknak az osztrák és a magyar sajtó barátságos hangjáért. Nikita a sajtó képviselőinek fo-

gadásánál arra a kérdésre, hogy igaz-e a londoni „Morning Post”-nak az a híre, hogy Ausztria-Magyarország és Németország ellenétek azt, hogy a királyi címet felvegye, következőleg válaszolt:

— Nem igaz ez a hír. Királylyá való proklamálásomat az összes hatalmak egyértelműleg helyeselték. Ha most népem általános óhajának engedve, felveszem a király címet, ezzel csak a régi montenegrói királyságot elevenítem fel, amit most annál nagyobb jogosultsággal tehetek meg, amennyiben az anneziós válságból országomra nézve sikerrel kerültem ki. Ausztria-Magyarország lemondott az antivárii kikötőnek a berlini szerződéssel részére biztosított ellenőrzéséről. Az új királyság neve a jövőben is Montenegro lesz. Diplomáciai szolgálatainkat a szükséghez és a lehetőséghez képest ki fogjuk építeni. Egyik legfontosabb feladatunk lesz, hogy a diplomáciai jó viszonyt szomszédunkkal, Ausztria-Magyarországgal helyreállítsuk!

A belgrádi színházban tegnap este a cettinjei jubileumi ünnepségek alkalmából Nikita montenegrói fejedelemnek a „Balkán csárnője” című drámai művét adták elő, ami a fejedelem ellen irányuló zajos tüntetésekre adott okot. Amikor a függöny felgördült, a karzati közönség zajos Pfuji-kiáltásokban tört ki, éles fütyök hallatszottak és a zaj az egész előadás alatt tartott. Előadás után a tüntetéseket a város főutcáin folytatták.

Miklós czár Nikitát az orosz hadseregben tábornaggyá nevezte ki. Danilo trónörökös vezértábornaggyá, Mirkó herceget főhadnaggyá és Péter herceget hadnaggyá léptette elő a czár.

A Sándor szerb trónörökös tiszteletére tegnap adott diszében Miklós fejedelem a következő felköszöntőt mondotta:

Királyi Fenség! Ó felsége a király, fenkölt atyja és hű vóm az őszinte testvériség érzelmének adott kifejezést, amidőn ideküldötte, hogy Montenegro és családom ezen nagy ünnepen őt és népét képviselje. Hálás vagyok a király ő felségének a szeretet ezen kifejezéseért, mert önben látjuk szeretett atyját, aki szellemben velünk van. Ha valamikor visszatér a testvér Szerbia fővárosába, úgy kérjük, adja át a király ő felségének testvéri üdvözlőmetem. Mondja meg szeretett atyjának, hű vömnek, hogy nagyatya szive egybeforrott a szerb király szívével és hogy nincs hatalom, amely őt és engem, bennünket és benneteket elválaszthat. Péter király ő felsége szerencséjére és boldogságára, királyi fenségéd egészségére, a királyi családra és a testvér Szerbia javára és haladására üritem poharamat. — Sándor trónörökös hosszabb pohárköszöntővel válaszolt nagyatya pohárköszöntőjére.

Az olasz királyi pár d. u. 1 órakor elutazott. Antiváriig az uralkodó párt Danilo trónörökös és Sándor trónörökös kísérték. Utóbbi, mint a montenegrói trónörökös vendége, annak topolicali birtokán fog vadászni.

Az összes orosz lapok örömmel üdvözlék Montenegrónak királysággá történt proklamációját. A félhivatalos Russija írja: Miklós király hosszú uralkodása alatt mindenkor hű barátja volt Oroszországnak és hálásan becsülte meg Oroszország önzetlen Balkán-politikáját. A Novoje Vremja kifejti, hogy a királyi korona érdeme szerint jutalmazza a lovagias uralkodót, népe lelkes lantosát, a tehetséges diplomatát és országának reformátorát. A Brsevija Vjedomosti azt kívánja, hogy Montenegro és Oroszország egyetértése terjedjen ki Bulgáriára és Szerbiára is. A Montenegro történetében ma kezdődő új fejezet legyen hatalmas felszólítás Montenegro, Szerbia és Bulgária testvériség egyesülésére.

A czári pár Friedbergben. Mától fogva szigoruan elzárják a friedbergi kastélyt és a városban alig lehet járni. A vasútállomáson az érkezőknek nem szabad a várótermekbe menniök, hanem azonnal tartoznak elhagyni az épületet. Az átjáróházak egyik kapuja állandóan zárva van és magánkerteken sem szabad átjárni más utcába. A városban hemzsegnék a titkosrendőrök.

Uj román hadikikötő. A román hadügyminisztériumban elkészültek már azokkal a tervezési munkálatokkal, melyek alapján a Konstanczától tíz kilométernyire fekvő Tekirghiol nevű tavat haditengerészeti kikötővé alakítják át. Az hadikikötőről, melylyel Románia tengeri hatalma a Fekete-tengeren új erősséget nyer, őszszel fog tárgyalni a román parlament.

A königsbergi beszéd. A Nordd. Allg. Ztg. többek között ezt írja a német császár königsbergi beszédéről: Ó felsége königsbergi beszéde a sajtó egy részében élénk tiltakozást keltett. A beszéd állítólag az abszolutizmust hirdeti, kicsinyli a népet és a népképviseletet. Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy e beszéd nem volt kormányzati tény, hanem az uralkodó személyes kijelentése. Mint ilyen pedig át van hatva a vallásos kötelességtudás szellemétől, amelyet a császár ismételtén bebizonyított és amely uralkodói hivatásának teljesítésében mindenkor megnyilvánult. A birodalmi kanzellár tudja, hogy az uralkodótól távol áll az a gondolat, hogy a pártok viszályaiba avatkozzék és hogy beszédének abszolutista jelleget adjon, amit pártcélok érdekében olvasnának ki. Ennélfogva meg fogja védeni a felséget az önkényes értelmezésektől és rosszakaratu ferdtésektől és az állam ügyeit továbbra is, mint eddig is, egyetértve a koronával és az alkotmányos jogok tiszteletben tartásával fogja vezetni.

Az angol király küldöttsége Szinajában. Károly király ma délben a pelesi kastélyban Djuvara külügyminiszter jelenlétében Roberts lordot és az angol missziót ünnepies audiencián fogadta. Roberts lord átnyujtotta a királynak a jegyzékét, amely György király trónraléptét notifikálja. Roberts lord beszédére Károly király ezt válaszolta: Mély meghatottsággal fogadom a jegyzékét, amelylyel fenkölt uralkodója tudomra adja hön szeretett atyjának, VII. Edvárd királynak halálát, valamint azt, hogy őseinek trónját elfoglalta. Fájdalmasan érintett VII. Edvárd király halála, akivel ifjuságom óta szoros barátságban voltam és aki az egész világ csodálatát keltette fel. Hízeleg nekem, hogy őfelsége a trónralépés notifikálásával excellencziát bízta meg, akinek neve a történelemben van bevéve és akinek katonai tulajdonságai kübebecsülésben állanak. Ezért igen hálás vagyok őfelsége iránt, aki ily módon lehetővé tette számomra, hogy excellencziát megismerhessem. Ezután a misszió tagjait bemutaták a királynak, mire az angol küldöttséget Erzsébet királyné fogadta udvarhölgyektől körülvéve.

Délután 1 órakor a kastélyban az angol küldöttség tiszteletére diszében volt, amelyen az angol követség tagjai is megjelentek. A dejeuner alkalmával Károly király pohárköszöntőt mondott. A küldöttség délután kirándult a Praha völgybe és este 8 órakor elutazik Sinajába. Seberinben a misszió egy oláh yacht fedélzetén Belgrádba fog hajózni.

A portugál választások. A választások a legnagyobb izgalmak között mentek végbe. A főváros olyan, mintha ostromállapotban volna. Az eddigi választásokból meg lehet állapítani, hogy a fővárosban a szavazatoknak több mint fele köztársasági jelöltekre esett. Hiába prédikáltak a papok a templomokban a republikánus párt ellen. A kormány valószínűleg kompromisszumot fog kötni a köztársasági párttal, hogy elejét vegye a klerikálisok puccsának. Azok a hadihajók, amelyek parancsot kaptak, hogy induljanak nyílt tengerre, még nem hagyhatták el a Tajo torkolatát. A cenzura szigoruan működik. Maga a szavazás a legtöbb kerületben nyugodtan ment végbe, legalább Lisszabonban nem volt zavargás és a katonaság sehol sem talált okot közbelépésre. A fővárosban a republikánus párt valószínűleg az eddigi 7 mandátum helyett 12 fölött fog rendelkezni és a kormány többsége előreláthatólag 30 szavazat lesz. A választásokban sokkal többen vettek részt, mint az utolsó általános választások alkalmával. Operóban és Czimbrában a szocialisták és a katonaság között összeütközés volt. Nehány ember megsebesült és sok zavargót letartóztattak.

Délután két óráig megválasztottak 90 kormánypártit, 33 ellenzéki monarchistát és 12 köztársasági jelöltet.

Nemzetközi szocialista kongresszus. Kopenhágában a nemzetközi szocialista kongresszust ma megnyitották. A kongresszus megnyitásán 900 delegátus, 70 sajtóképviselő és nagyszámu vendég vett részt. Bang dr. dán képviselő a dán szocialdemokraták nevében üdvözölte a kongresszust. Beszédében emlékeztetett arra, a testvéri kötelékre,

amely az összes országok szociáldemokratáit összehozza, a szolidaritás érzelmét mondotta ki a szociáldemokrácia legnagyobb erejének és az ország reményét fejezte ki, hogy a ma megnyitott nemzetközi kongresszus a szociáldemokráciát egy lépéssel előbbre fogja vinni céljához. Azután az érdelemes tárgyalásokra tértek át. *Stauning* képviselő, a dán szociáldemokrata elnöke rövid áttekintést nyújtott a dán szociáldemokrácia jelenlegi helyzetéről. *Vandervelde* (Belgium), a nemzetközi szociálista iroda elnöke azután a nemzetközi szociáldemokrácia jelenlegi helyzetéről szólott és végül lelkesen ünnepelte *Bebel* és *Siagert*, akik ez alkalommal akadályozva vannak abban, hogy a kongresszuson résztvegyenek. Szólv javasolja, hogy *Klausen* (Dánia), *Brantung* (Svédország) és *Joppezon* (Norvég) választassanak elnökökké, kiket a kongresszus közfelkiáltással megválasztott. Ezzel a megnyitótűlés véget ért.

Tegnap délután hatalmas tüntetőkörmenet indult el a munkásnegyedből a Sondermarka-parkba, ahol sok ezer ember gyűlt össze. Négy tribünről husz ismert külföldi delegátus beszélt és beszédeiket a jelenlevők nagy lelkesedéssel fogadták.

A finn szabadság végnapjai. Az orosz kormány felhivatalosának a „Rossija”-nak jelentése szerint a minisztérium törvényjavaslatot hagyott jóvá, amely megállapítja azt az összeget, amelyet a finn kincstár tartozik fizetni a birodalmi kincstárnak addig az ideig, amíg a katonai szolgálatot a finn polgárokra is kiterjesztik. Az összeg 1911-re 12 millió és évenként 1 millióval emelkedik, egészen 20 millióig.

A spanyol kulturharcz. A spanyol külügyminiszter most kapta meg a Vatikánnak a spanyol kormány legutóbbi jegyzékére küldött válaszát. A Vatikán a jegyzékben arra szorítkozik, hogy visszatekint a különböző spanyol kabinetek a kongregációkról való tárgyalások folyamán a római kuriával szemben tanúsított eljárására és igazolja a saját magatartását.

Korea annexiója. Terauchi vicomte, Korea új rezidense kijelentette, hogy a japáni uralkodó meg akarja érteni a koreaiakkal, hogy az annexió nem lealacsonyítás, hanem Korea megváltása. Japán politikája oda fog irányulni, hogy Korea anyagi viszonyait javítsa. Megbízható információk alapján konstatalható, hogy bár az annexió folytán az idegen államokkal fennálló kereskedelmi szerződések érvénytelenné válnak, a vámtételek tekintetében belátható időn belül változás nem várható. A külföldiek Koreában ugyanazokat a jogokat fogják élvezni, mint Japán bármely más részében.

Washingtonban tegnap tették közzé a Koreának Japán által történt annexiójára vonatkozó szerződés szövegét, a japáni kormány nyilatkozatával együtt. A japáni kormány e nyilatkozatban a következőket mondja:

„A koreai bevételre és kivételre vonatkozó tarifák, valamint a parti kereskedelemre és Korea nyílt kikötőire vonatkozó határozmányok a következő tíz évre érvényben maradnak. *Masampho* megszűnik nyílt kikötő lenni, ellenben *Shinurió* felvétetik a nyílt kikötők listájába. A japáni szabaddalmi és szerzőjogi törvények Koreára kiterjesztetnek. A Korea és idegen államok között fennálló szerződések elvesztik hatályukat, helyükbe, amennyire keresztülvihető, Japánnak jelenleg fennálló szerződéseit alkalmaztatnak. A külföldiek Koreában, amennyire azt a körülmények megengedik, ugyanazokat a jogokat élvezik, mint Japánban.

Maga az annexió szerződés nyolcz cikket tartalmaz. Az első cikk azt mondja, hogy a koreai császár összes uralkodói jogait egész Koreára nézve egyszer s mindenkorra és korlátozások nélkül a japáni császárra ruházza át. A nyolczadik cikk azt mondja, hogy a szerződés a közzététel napjától lép életbe. A többi cikk Korea közigazgatásának részleteire és lakóival való bánásmódra vonatkozik.

A trónról való lemondása alkalmából a koreai császár ediktumot bocsátott ki, amelyben azt mondja, hogy lehetetlen volt reformokat keresztülvinni, ezért helyesnek tartja ezt a feledatot másokra bízni. A császár kéri a népet, hogy nyugodtan viselkedjék, folytassa rendes foglalkozását és engedelmeskedjék az új kormánynak, amely 8 1/2 millió dollárt fog az ipar és a közoktatás fejlesztésére fordítani. A kormányzó proklamációt bocsátott ki, amely a szegényeknek elengedi a hátralekös adókat. A nép nyugodt. Korea annexióját ma nyilvánosan is proklamálták. Az új tartomány *Cho-Sen* nevet fogja viselni.

Az orosz flotta Fiumében.

Budapest, augusztus 29.

Bármint is szeretünk demonstrálni nemzeti önállóságunkkal, annyi bizonyos, hogy határainkon túl, már nagyon kevesen tudják, hogy van egy független Magyarország, melyhez Ausztriának semmi köze. A külföld tudja, vagy tudatlanságból a legtöbb esetben egy kalap alá von minket az osztrák szomszédokkal és ha találkozik valaki, aki a tévedőknek megmagyarázza a két ország közjogi állapotát, legfeljebb gunyos mosoly a válasza. Egyet azonban mégis megkívánunk. Megkívánjuk azt, hogy legalább azok, akik közöttünk élnek, legyenek tisztában Magyarország közjogi helyzetével. A fiemei orosz konzul ugyilátszik nem vett még magának annyi fáradságot, hogy viszonyunkat a szomszédos Ausztriával tanulmányozza. Csak így képzelhető el, hogy az orosz balti flotta admirálisi hajóján ma a „Götterhaltet” kezdte játszani a zenekar, amikor a fiemei kormányzó helyette megjelent a czirkáló fedélzetén, hogy viszonzozza a parancsnokló tengernagy látogatását.

Annai bizonyos, hogy az orosz tengerésztisztek nem tudatosan sértették meg a nemzetközi illendőségét. Elvégre oly katonák, akik nem járatosak a nemzetek közjogában. A konzulnak azonban, aki állandóan Fiumében állomásozik, kötelessége tudni, hogy magyar vizeken nem szokás a „Götterhaltet”, fogadni a hivatalos közegek látogatását. Ha nem mulasztotta volna el idejekorán erről értesíteni a flotta parancsnokát, igen kellemetlen helyzetből kímélte volna meg az orosz hajóhad tisztjeit, akik bizonyára a legjobban sajnálják, hogy a magyar vendégszeretet ilyen sértő módon viszonzották.

Az eset részletei a következők:

A balti-tengeri orosz hadihajóhad *Czarevits*, *Rurik* és *Bogatyr* czirkálóhajói *Mankovszky* Miklós ellentengernagy vezetésével vasárnap éjjel Algiréből Fiuméba érkeztek. A hajók a kikötőn kívül vetettek horgonyt. Délután *Mankovszky* ellentengernagy, *Lubimoff*, *Ogrumon* és *Petroff* hajóparancsnokok, *Puiahoff* és *Golovin* sorhajókapitányok, *Solviati* fiemei orosz konzul kíséretében látogatást tettek a kormányzóságon, ahol *Kankovszky* Ferencz miniszteri tanácsos fogadta őket. Azután a városházán *Baccich* Ilcio másodpolgármesternél, majd pedig a térparancsnokság nál tettek látogatást. A kormányzóság részéről *Kankovszky* Ferencz miniszteri tanácsos, *Manaszteriotti* Heliodor miniszteri osztálytanácsos kíséretében még délelőtt viszonzta a látogatást a *Czarevits* parancsnoki hajón. A magyar kormány nevében üdvözölte a flottát és azon reményének adott kifejezést, hogy az oroszok a magyar vizeken jól fogják magukat érezni. A tengernagy köszönettel fogadta a magyar kormány üdvözlését és a vendégek távozásakor a hajó legénysége tisztelő állással helyezkedett, az ágyak pedig 18 lövést tettek. A térparancsnokság képviselői, valamint a város második alpolgármestere viszonzta a látogatást. A hajóhad szerda reggelig marad Fiuméba, amikor is a különvonaton ideérkező *Nikolajevics* Miklós nagyherceget Antivariba viszi.

A kormány képviselőinek az admirális hajón tett látogatásakor kellemetlen incidens történt. *Kankovszky* miniszteri tanácsosnak a hajóra lépésekor a hajózenekar a *Götterhaltet* játszotta. A miniszteri tanácsos, aki e kellemetlen tévedésre már csak a nemzetközi etikette szabályaira való tekintettel sem figyelmeztette a hajó parancsnokát, kijelentette, hogy az esetről jelentést tesz a kormánynak.

AZ „EGYETÉRTES”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Szünőben a veszedelem.

— Magyarország és Ausztria koleramentes. —
— A kolera Berlinben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 29.

A kolera falra festett ördöge nálunk rémhírek és gyanúktöltő esetek alakjában megjelent ugyan, de hála a Gondviselésnek és a hatóságok dicsőremléltő óvintézkedéseinek, gyökeret verni nálunk eddig nem tudott s remélhető, hogy sem a fővárosban, sem a vidéken nem fog fellépni.

A koleragyanus vidékekről érkezőket egyre-másra fertőtlenítik, feltartóztatják s így hihető, hogy a behurcolásnak gátat vetnek.

Annál szomorubb az orosz és olasz kolera terjedése, amiből kijutott Berlinnek is. A német fővárosból négy esetet jelentenek, köztük egy halálos volt. Ez a hír nemcsak Berlint, hanem egész Németországot aggodalomba ejtette.

Mai híreink a következők:

Budapesti hírek

(Budapesten nincs kolera.)

Bárczy István dr. polgármester, *Vaszilovits* János dr. alpolgármester, *Müller* Kálmán báró kórházi főigazgató és *Magyarévits* Mladen dr. tiszti főorvos ma délelőtt rövid értekezletet tartottak, amelyről csupán annyit közölnek, hogy a főváros területén ezidőszent még semmiféle koleragyanus eset nem fordult elő. Az értekezlet tárgya a szükséges óvintézkedések megtétele volt.

Elhatározták, hogy a belügyminisztériumtól fölíratban a vasuti ellenőrzés szigorítását kérik s azt a javaslatot teszik, hogy a 806-os uszályhajót a hajógyári kikötőbe vontassák, az árut ott fertőtlenítsék s a miniszter határozza meg, hogy milyen árut adjanak ki.

(Megugrott matrózok.)

Losonczy kolozsnémai földbirtokos ma távirati értesítést küldött a belügyminisztériumnak, amelyben jelzi, hogy a 806-os uszályhajó legénységéből ketten csónakon partra szállottak. A belügyminiszter nyomban táviratilag intézkedett az iránt, hogy a járási szolgabíró az illetőket kutassa ki és helyezze megfigyelés alá. A főváros részéről ma különben jelentés érkezett a belügyminisztériumba, mely a 806-os uszályhajó fertőtlenítését jelenti és egyuttal a rakomány kiadatására nézve kér intézkedést. Ebben az ügyben holnap fog döntés történni.

(Koleragyanusak Budapesten.)

Tegnap este a tatatóvárosi állomásfőnök táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy Tatatóvárosban a bécsi vonat egyik III. osztályú kocsijából leszállították *Németh* Antal földművest, akin már Királyhidán koleragyanus tüneteket vettek észre. *Németh* Antal a vonatban rosszul lett, többször hányt. A táviratban tudatta az állomásfőnök azt is, hogy azt a kocsit, amelyben *Németh* Antal utazott, kiürítették, lezáratták és az utasokat egy másik kocsiban helyezte el. Ez a tevénytés folytán a rendőrség értesítette a tiszti főorvost hivatalt és este 10 órakor a vonatot a keleti pályaudvar előtt, a gummigyárnál megállították. Negyven utast, akik *Németh* Antallal együtt utaztak, továbbá a kalauzokat fertőtlenítették. Dezinfiálták a vasuti kocsit is.

Szombaton délután bevitték a II. kerületi kapitányságra *Handli* István 52 éves kovácssegédet, akit az utcán részegen találtak. *Handli* vasárnap délelőtt a kapitányság czellájában rosszul lett. Hányási inger fogta el. Az első pillanatban koleragyanusnak találták, megvizsgáltatták dr. *Tihanyi* rendőrorvossal és a kerületi tiszti orvossal, akik megállapították, hogy *Handlinak* gyomorhurutja van.

A csáktornyai határrendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy a fiemei gyorsvonattal Budapest felé utazik egy család, amely kolerafertőzött vidéket érintett. Kiderült, hogy az illetők dr. *Tauszk* Izso, a neje, két gyermek és *Ehrlich* Gizella nevű nevelőnője, *Tauszkék* Velen-

ezből jöttek, semmi bajuk nincs, de mégis fertőtlenítették őket is, a hálókocsit is, amelyben utaztak.

Ma délből egy körforgalmi közúti villamos vasúti pótkocsiban, a Szarvas-téren hirtelen rosszul lett Böhm Katalin mányi (Fehérmegye) földművesnő. Reggel 6 órakor érkezett Budapestre és most a déli vasúton akart elutazni, miközben a rosszullet elfogta. Hányt és heves gyomorgöröcsök lepték meg. A kaland nyomban megállította a villamoskocsit, hívta Nagy VIII. Sándor nevű rendőrt, aki értesítette a fertőtlenítő intézetet. A pótkocsit az Egyház-téri kiterő vágányra vontatták és ott az utasokkal együtt fertőtlenítették. Böhm Katalint bevitték a fertőtlenítő intézetbe, ahol megfigyelés alatt tartják. Orvosi vélemény szerint gyomorhurutja van.

A rendőrséget értesítették arról, hogy ma reggel Moszkvából Budapestre érkezett Assamarow Dimitru orosz orvos és a Bristol-szállodába szállt meg. Miután Assamarow kolera által fertőzött vidékről jött, a rendőrség tiszti orvosi hivatalnak bejelentette az esetet. Ma délből a IV. kerületi tiszti orvos megjelent a Bristol-szállodában, ahol megvizsgálta Assamarowot és konstátálta, hogy egészséges, de azért őt és a vele érintkező szállodai személyeket is a fertőtlenítő intézetbe vitette.

Dr. Merzl Ödön városi tiszti főorvos távirati kérdést intézett a belügyminiszterhez, hogy a koleraágus eset nem-e akadályozza az iskolákban a tanév megkezdését. A belügyminisztérium egészségügyi osztályának főnöke megbízásából Békéssy főfelügyelő telefonon tudatta Brolly Tivadar polgármesterrel, hogy egészségügyi szempontból semmi komoly ok nem forog fenn jelenleg arra, hogy Pozsonyban a beiratások és a tanítás megkezdése elhalasztassék.

A nagykanizsai határrendőrség táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy a kilencz óra harmincz perczkor érkező fiemei gyorsvonat trieszti kocsiában koleraágus egyének érkeznek. Egy román család, amely Kelenföldön át akar szállani.

A tisztiorvos megtett minden előkészületet és a családot az állomásnál fertőtlenítették, csomagjaikat pedig holnap fogják dezinficiálni. A család a Metropolba szállt.

A zerkovitzai határrendőrség értesítése szerint ma este egy Turgány Sándor nevű embernek kellett volna megérkeznie Moszkvából. A vonaton azonban nem találták meg. Ellenben Kmuett Pál és Florenz Katalin Szentpétervárról jövő artistákat találták a fülkőben helyette. Mindkettőt elbocsátották fertőtlenítés után.

Azonkívül Pétervárról jött Incze Erzsébet artistanő, akit szintén fertőtlenítettek.

(A munkásbiztosító intézkedése.)

A Budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár a kolera-veszélyre való tekintettel felkéri ügyfeleit, hogy a következő rendszabályokat tartsák be:

1. A pénztár helyiségeinek szűk voltára és az ott megforduló betegek nagy számára való tekintettel, a munkaadók teljesítsék befizetéseiket postatakarékpénztár útján. Ugyancsak postán küldendők be a be- és kijelentések, a heti és havi jegyzékek. Esetleges reklamációk telefon útján vagy írásban intézhetők el.

2. A pénztár az orvosok által kiutalt táppénzt és egyéb segélyeket postán küldi el tagjainak. A segélyutalványokat nem kell tehát az orvostól elkérni, mert az orvosok postán küldik be azokat a pénztárhoz.

A vidék.

(A pozsonyi kolera beteg.)

Trnka Magdolna, a pozsonyi állami kórházban fekvő és a Regensburg hajóról kiszállított beteg konyhacápon végzett bakteriológiai vizsgálatot Merzl Ödön dr. városi tiszti főorvos és Kaiser Károly dr., a belügyminisztériumból kiküldött közegészségügyi felügyelő tegnap délből befejezték. A vizsgálat pozitív eredménnyel járt és Trnkára nézve megállapították az ázsiai kolera. Kaiser közegészségügyi felügyelő tegnap visszautazott Budapestre.

Kohárics István, a pozsonyi határszéli rendőrkapitány főnöke ma a következő táviratot küldte a belügyminiszternek: Király-

hidai kirendeltségem arról értesült az ottani állomásfőnöktől, hogy Bécsből távirat érkezett Ötendorff állomásra, hogy a Királyhida felé jövő vonaton egy Suszek János nevű tartalékos katona utazik Pólába, aki koleraágus. A kirendeltség vezetője a királyhidai állomásfőnökkel egyetértésben a határon feltartóztatta a vonatot, a kocsit, amelyben a koleraágus tartalékos volt, lekapcsoltatta. Azokat az utasokat, akik a koleraágussal egy kocsiában voltak, külön vasúti kocsiába tették, nevüket és utirányukat följegyezték és érkezési községeiknek előjáróságát értesítették.

Brolly Tivadar polgármester, a járványbizottság elnöke ma megjelent a vesztegzár alá helyezett Regensburg hajón és megvizsgálta az óvó-intézkedések végrehajtását. A Regensburg hajó személyzete egészséges. A koleraágus szenvedő Trnka Magdolna az állami kórházban fekszik s kezelő orvosi kijelentették, hogy állapota súlyos, de mindent elkövetnek megmentése érdekében.

(Koleraágus eset Komárommegyében.)

Komáromból táviratozzák: A szomszédos Iza községben gyanus körülmények közt meghalt egy régóta betegeskedő, Kerkovics Istvánné nevű 34 éves munkásasszony. Előrehaladott idült gümőkórban szenvedett hosszú idő óta, az utóbbi napok egyikén elrontotta a gyomrát s a már csontig lesoványodott, rendkívül elgyengült asszonyt a fellépett hasmenés annyira elgyengítette, hogy hirtelen elhunyt. Bár e körülményekre való tekintettel, a koleraágus valószínűtlenné látszik, a holttestet Berencsy László dr. tiszti főorvos és Deutsch Hugó dr. orvosságból mégis felboncolták s egyes belső részeket a budapesti bakteriológiai intézetnek küldötték megvizsgálás végett. A hatóság ezenfelül az asszony lakóházát fertőtlenítette, izolálta s csendőrökkel vévette körül, betiltott továbbá Iza község és Komárom között minden közlekedést.

A királyhidai határrendőrség tegnap, vasárnap táviratban értesítette a komáromi rendőrséget, hogy a Királyhidáról délután két órakor induló személyvonatra felszállt egy fiatal ember, aki koleraágus egyénnel utazott együtt. Az este félhét órakor ideérkezett vonathoz a hatóság részéről Reviczky Béla rendőrkapitány és dr. Varga Miksa rendőrorvos kimentek s a leszálló fiatal embert fertőtlenítés után elkülönített helyen megvizsgálták. Kiderült, hogy a fiatal embernek, aki rokonai látogatására jött Komáromba, semmi baja nincs, a rendőrség azonban néhány napig ovatosságból elkülönített helyen tartja tovább is.

Komáromból jelentik továbbá, hogy kitudódott, hogy a 806. számú uszályhajóról Kolozsnéma csallóközi községnél az egyik matróz kiszállt s állandóan a községben tartózkodik. Az illetőt Losonczy Elemér ottani birtokos feljelentésére megfigyelés alá vették s kutatják, hogy kikkel érintkezett. A matrözön eddig nyanus tüneteket nem észleltek.

(Gönyő egészséges.)

A belügyminisztérium tudvalevően Gönyőre küldte ki Hollaender Hugó közegészségügyi felügyelőt, ki a helyszínen nyomban hozzáfogott a vizsgálatához, annak megállapítása céljából, hogy az előfordult három koleraesetben a fertőzés nem Gönyőn történt-e? Ugy az egészségügyi felügyelőnek, mint a járási főszolgabírónak jelentése a legmegnyugtatóbb és azt mondja, hogy a járásban a víz is és általában az egészségügyi állapotok teljesen kifogástalanok. A vizsgálat mindazonáltal tovább folyik.

Győről táviratozzák: A belügyminiszter intézkedésére dr. Hollaender Hugó közegészségügyi felügyelő Németh Ödön főszolgabíró társaságában vasárnap Gönyőn kiszállt, megvizsgálta a 806. sz. uszály embereit, akiket egészségeseknek talált.

Vasárnap egy új eset történt Nagybajoson, szintén Győrmezőn. Szalay Ede 52 éves hajós a magyar folyammérnökség bagerijén dolgozott a Dunán. Szombat este hazament Nagybajosra és tífel gőrére mentalmak kimentek. Panszódott lábzsibbadás és hasmenésűl. Felesége még az éjjel elhívta dr. Viktor Adolf győri körorvost, ki az első segélyt nyújtotta a betegnek. Vasárnap reggel dr

Vidor és dr. Ladányi Alajos győrmezői főorvosok újból kimentek Nagybajosra, de vizsgálatot nem teljesíthettek ürülék híjján. Hétfőn dr. Hollaender Hugó közegészségügyi felügyelő és Németh Ödön főszolgabíró kimentek Nagybajosra és az egészségügyi felügyelő hevenybélhuratot állapított meg. Különben az ürüléket Győrött gőrcsövizsgálat alá veszik. A főszolgabíró elrendelte a beteg házának zárlat alá vételét s a beteggel való érintkezők fertőtlenítését. A beteg állapota nem rosszabbodott, mi ha bekövetkeznék, külön házba való internálását rendelné el. Hollaender Hugó közegészségügyi tanácsos egyelőre Győrött marad.

(A szegedi eset.)

Szegedről jelentik: Tóth Ferenczné, szül. Fenyvesi Erzsébet holttestét Balassa Péter és Gyuritsa Sándor törvényszéki orvosok felboncolták és megállapították, hogy a halál oka sem kolera, sem arzénmérgezés, hanem foszformérgezés, mely a terhesség második hónapjában lévő asszonyt oly módon érte, hogy magzatelhajtás céljából foszfordatot ivott.

(Álhir Temesvárról.)

Temesvárról jelentik: Több lap közölte, hogy Temesvárott koleraágus eset történt. Ezen hír nem felel meg a valóságnak. Szombaton este a temesvári hajóállomáson rosszul lett és meghalt Vla András 44 éves hajós, ki egy titeli hajón érkezett Temesvárra. A rendőri boncolás megállapította, hogy Vla idült alkoholizmusban, szívelégtelenségben és idült függőbélhártyalobban szenvedett; koleraástüneteknek Vla-nál semmi nyoma nem volt.

(Óvintézkedések Debreczenben.)

Dr. Tüdös Kálmán Debreczen városi tiszti főorvosa megszakította szabadságidejét s visszaérkezett Debreczenbe, hogy a fenyegető kolera-veszély ellen a szükséges óvintézkedéseket megtegye. A járványkórház rendbehozása most folyik s azt legalább 100 beteg elhelyezésére teszik alkalmassá. Új fertőtlenítő gépet szereztek be s zárt fedelű betegszállító-kocsikat. A javítási munkálatokkal pár nap alatt készen lesznek.

A lengyel határ felől Körösmezőn át érkező utasokat szigorú megfigyelések alá helyezik, mint-hogy Debreczen 1903-ban innen kapta a kolera. A piacokon most az orvosok gyakorolják az ellenőrzést. A főorvos felhívására már is sokan jelentkeztek járvány-orvosoknak a debreczeni orvosi karból.

Jäger Virág 28 éves asszony Körösmezőről Budapestre igyekezett tegnap vasúton. Debreczen előtt utközben hányási rohamok lepték meg, ami nagy ijedelmet okozott a többi utasokban. Az asszony leszállt Debreczenben, hol az orvosok azonnal elkülönítették és megvizsgálták, majd azután megállapították, hogy Jäger Virág asszonynak egyszerű gyomorrontása van és semmi más baja nincs.

(Egy fiemei eset.)

Fiuméből táviratozzák: A fenyegető kolera-veszedelemre való tekintettel a rendőrség a tömeglakásokat rendszeresen ellenőriztetti, az egészségtelen lakásokból kilakoltat. Mivel Fiumében állandóan kétezer ember jár tömeglakásokra, a rendőrség intézkedései következtében ezek lakás nélkül maradnak. Biasi Miklós rendőrigazgató-helyettes beadványt intézett a városi tanáchoz, hogy alkalmas helyeken barakkokat építtessen.

Tegnap este nagy izgalmat keltett egyik külvárosban, hogy egy napszám az utczán hirtelen rosszul lett. A beteg embert beszállították az elszigetelt kórházba, hol megállapították, hogy Pochetto Jakab iztriai napszám, Belgrádból jött Fiuméba, hol hosszabb ideig tüdőbajban szenvedett és most annyira gyöngy volt, hogy az utczán összeesett.

(Elővigyázat Kecskeméten.)

A belügyminisztérium vasárnap telefon útján figyelmeztette a kiskunfélegyházi rendőrséget, hogy Bécs felől Hollis Anna koleraágus az esti személyvonattal Félégyházára utazik, kérvén Hollis feltartóztatását és elkülönítését. Tekintettel arra, hogy Félégyházán nincs járványkórház, ennek elle-

nében Kecskeméten van, a rendőrség a kecskeméti hatóságot kérte fel a beteg feltartóztatására, amely intézkedett, hogy a jelzett vonat megérkezésekor a hatósági személyek künn legyenek. Vasárnap este a személyvonatot át is vizsgálták, de *Holics Annát* sehol sem találták. A kecskeméti rendőrfőkapitány felhívást intézett a lakossághoz, amelyben mértékletességre és tisztaságra inti a közönséget.

A külföld.

(Bécs koleramentes.)

A Rathauskorrespondenz jelenti: Miután a mai napon *Hoffmann* Teréz kolerabetegsége már az ötödik napja tart, tehát a kolera incubatiós ideje leltelt és új megbetegedést nem jelentettek be, meg lehet állapítani, hogy Bécs ismét koleramentes.

A városi tisztii főorvosi hivatal közlése szerint a tegnapi vasárnap folyamán koleragyanus megbetegedést nem jelentettek le. A közönség igen érthető és helyes óvatossága folytán ugyan több megbetegedést jelentettek be a tisztii főorvosi hivatalnál, de a kiküldött orvosok minden esetben kétségtelenül megállapíthaták, hogy csupán akut gyomor- vagy bélmebetegedésről van szó s az illetőket házi ápolás alatt hagyhatták.

A *Ferencz József-kórházban* ápoló *Hoffmann* Terézia állapota állandóan javul s az orvosok remélik, hogy nemsokára el lehet bocsájtani a kórházból. A kórházban megfigyelés alatt álló emberek valamennyien jól vannak. *Herbacsék* egészségügyi szolgálat és *Bukovics* napidíjast valószínűleg még a mai nap folyamán, *Böles* matrózt pedig holnap fogják elbocsájtani.

(Gyanus esetek Laibachban.)

Laibachból jelenti: Hír szerint az itteni kórházban néhány koleragyanus megbetegedés fordult elő. Hivatalosan azonban még nem állapították meg a kolérát. A hatóság széleskörű intézkedéseket tett a betegség esetleg továbbterjedésének megakadályozására.

(Heldné esete.)

A közegészségügyi hatóságok most már véglegesen megállapították, hogy *Heldné*, aki ázsiai kolerában halt meg a bécsi járvány-kórházban, hol és merre járt, amíg Bécsbe jutott. Ez a megállapítás, — amelyet a tisztii főorvos ma tett közzé — amiatt érdekes, mert az orvosok kizárták tartják, hogy *Heldné* Magyarországon szerezte volna végzetes baját. A körülmények amellett bizonyítanak, hogy az asszony Bécsben lett beteg.

Heldné Apatinból indult utnak. Sorsjegyen egy-két ezer koronát nyert, amiről utban levő férje nem tudott. A váratlanul kapott összeggel az asszony meg akarta örvendeztetni az urát s irt neki Budapestre, hogy nincs-e kifogása az ellen, ha a hajón felkeresi s együtt ünneplik meg házasságuk 14-ik évfordulóját. Az ura beleegyezett a tervbe s a házaspár Budapesten találkozott, ahonnan a 806-os uszálylyal Gönyőre mentek s onnan a hónap 13-án Bécsbe, ahová 17-én érkeztek meg. Az asszony egész uton jól érezte magát, Bécsben sem volt baja egész 22-ig. Akkor nap a Práterben mulatoztak, de már este rosszul lett s 24-én a kórházban meghalt.

A bécsi hatóság a lehető legnagyobb könnyelműséggel járt el az ügyben. A halál okáról nem akart nyilatkozni eleinte. Sehogysem akarták a bajt megállapítani. Az uszályhajót nagyjában és felületesen fertőtlenítették és hamarosan utnak indították. Mihelyt a hajó elhagyta Bécs városát, nyomban hírül adták, hogy *Heldné* ázsiai kolerában halt meg, de azért eltűrték, hogy a hajó lejőjön a Dunán Budapestre.

(Kolera Berlinben.)

Berlinből táviratozzák, hogy a spandaui muniციológus *Zarnov* nevű segédrevizora, akinek felesége szombaton *hűségesség* folytán koleragyanus körülmények között meghalt, tegnap délelőtt hasonló gyanus körülmények között megbetegedett. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy *Zarnov* felesége kolerában halt meg s maga *Zarnov* is kolerában betegedett meg.

Ujabb táviratunk szerint a férj állapota reménytelen. Az asszony négy gyermekét, valamint

mindazokat, akikkel betegségét közvetlen megelőzőleg érintkezett, szigorúan elkülönítették. Ugyanínt egyik leányukat is, aki Bécsben van férjénél, de most otthon időzött és anyját ápolta. A hatóságok minden óvintézkedést megtettek a járvány továbbterjedésének a megállítására.

(A kolera Olaszországban.)

Rómából táviratozzák: Az elmúlt huszonnyolc órában Andrijában 1 koleragyanus megbetegedés, 1 haláleset, Traniban 1 megbetegedés és 3 haláleset, Barlettában 6 megbetegedés és 4 haláleset, Molfettában 2 megbetegedés, Kanossában és Bittontóban 1—1 megbetegedés, Cerinóban 2 megbetegedés, Trinitapoliban 5 megbetegedés, Marguerita di Savoyában 2 megbetegedés és 3 haláleset történt.

(Orosz hírek.)

Pétvárváról sürgönyzik: A kolera kitörése óta Chersén kormányzóságban 3284 ember betegedett meg és 1865 halt meg kolerában. Poltava kormányzóságban 2435 volt a koleraestek száma, akik közül 1026 meghalt, Odesszában pedig 505 koleraeset fordult elő és 270 halálos végű volt.

Mióta a román kormány az Odesszából jövő hajók ellen meghosszabbította a vesztézárt, a Dunán a hajóforgalom majdnem egészen megszűnt. A hajléktalanok menhelyében egy munkás megbetegedett pestisben. A menhelyt azonnal katonaság kerítette be és 750 lakóját azóta szigorú felügyelet alatt tartják. E hó 24-éig pestisben 86 ember betegedett meg és meghalt 14.

Spandauban azóta ismét egy újabb megbetegedés történt. Az illető — egy *Naumov* nevű ember — hivatásának áldozata, t. i. a fertőtlenítő intézet alkalmazottja és Szarnovknál ő végezte a lakás dezinfekcióját. Ma reggel lett rosszul koleragyanus tünetek között és azonnal a barakkba vették. Állapota aggodalmat keltő.

Egyelőre szinte érthetetlen rejtély, hogyan és mi módon fertőződhetett a Szarnov-házaspár, amelyik már évek óta nem mozdult ki Spandauból. A hatóságok ez irányban is erőlyesen nyomoznak. A *Local Anzeiger* emlékeztet arra, hogy néhány héttel ezelőtt a közeli ruhlebeni kivándorlási pályaudvaron két orosz kivándorló lett beteg. Egy spandau asszony — bizonyos *Witte* nevű — ápolta őket. Az oroszok betegsége halálosan végződött. *Witte* asszonyt a szokásos vizsgálat után bocsátották el ápolói szolgálatából. Nincsen kizárva, hogy ez az asszony — aki maga nem reagált a bacillusokra — vitte át a betegség csiréit. Beszélnek arról is, hogy talán hajósok hurcolták be a kolérát, akik a Havelben fürödtek.

Berlini távirati értesítés szerint Spandauban megbetegedett egy rendőrtisztviselő, akit nyomban az izoláló barakkba szállítottak. Még hivatalosan nincs megállapítva, hogy ez az eset is ázsiai kolera-e.

(Koleraesetek Romániában.)

Bukarestből táviratozzák, hogy egy egész család, apa, anya és négyéves gyermekük koleragyanus tünetek között megbetegedett. Néhány nap előtt a család egy rokona jött látogatásba Besszarabiából s valószínűleg az fertőzte meg a házat.

(Mecsnikov a koléráról.)

Mecsnikov tanár, a Pasteur-intézet aligazgatója a koléráról így nyilatkozott:

— A kolera! Egyáltalán nem értem, hogy minek foglalkoznak vele. Egy betegség ez, amelyet csak akkor kap meg az ember, ha egyáltalán akarja. Hiszen elégséges, ha az ember felforralja az ivóvizet és a gyümölcsöt belemártja a forró vízbe. Ne mondja nekem senki, hogy a szegény ember jobban ki van téve a betegségnek, mint a többiek. A fő a tisztaság és erre figyelemmel lehet a szegény ember is. Egyébként a kolera rendszeren az iszákos embereknek szerződik és azoknál, akik piszkosban élnek.

EGYHÁZAK.

(Dávid Ferencz-ünnep Budapesten.) Dávid Ferencznek, a magyar unitáriusok első püspökének negyvenhárom évfordulóját a budapesti unitáriusok is megünnepezték. Vasárnap délelőtt a Koháry-ut-

cazi unitárius templomban emlékünnepe volt, a melyen a Budapest lakó unitáriusok majdnem teljes számban jelentek meg, élükön Székely Ferencz igazságügyminiszterrel. Józán Miklós esperes méltatta Dávid Ferencznek, a nagy reformátornak emlékét és érdemeit.

(A zsolnai zsinat évfordulója.) A zsolnai zsinat 300 éves fordulóját e hó 27-én és 28-án az evang. egyház fényes ünnepségek keretében ülte meg. Az ünnepélyen résztvettek *Szalavszky* Gyula főispán, *Baross* alispán, a megye üdvözlő deputációja, báró *Prónay* Dezső, *Laszkáry* Gyula, *Szentiványi* Árpád, *Baltik*, *Gyurácz* és *Scholz* evangélikus és *Antal* Gábor ref. püspökök. A szombaton tartott ülésen *Zsilinszky* Mihály mondott beszédet a zsolnai zsinatról. Vasárnap a tót istentiszteleten *Baltik* Frigyes, a magyar istentiszteleten pedig *Gyurácz* Ferencz püspökök mondtak ünnepi beszédet. Az istentiszteletet követő egyetemes ülésen báró *Prónay* Dezső elnökölt. A város az ünnepély alkalmából zászlódiszt öltött. Szombaton este ki-világítás volt. Az ország, valamint a külföld számos helyéről üdvözlő távirat érkezett.

(Templomavatás.) Gálszécsről jelenti, hogy a ladamosi ref. templomot tegnap igen nagy közönség jelenlétében felszentelték. Felszentelő imát *Hulka* József felsőzempléni egyházmegyei esperes és alkalmi beszédet Péter Mihály gálszécsi lelkész tartott. Az imádság után nagyszámu közönség élt az Urvacsorával.

A friedbergi kastély.

— A csári család utazásához. —

Hessennek illusztris vendégei vannak. A csári pár és gyermekei néhány hetet töltenek Nauheim fürdő szomszédságában. A czárno egészségi állapota szükségessé teszi a testi és szellemi üdülést. Különösen az utóbbit. És sehol se pihenhetnének meg jobban a számalomraméltó asszony felzaklalt idegei, mint ott, ahol boldog gyermekévei lefolytak.

Nauheim ugyanis csak husz percnyire van ahoz a friedbergi kastélyhoz, ahol a hesszeni szép hercegleány felmőtt. Ott látta meg jövőző férjét, II. Miklós czárt, aki akkor még trónörökös volt és az 1891. évi nagy hadgyakorlatok ürügyével jött el leánynezőbe. Három év múlva tartották meg az esküvőt.

Maga Friedberg egyike Németország festőileg ódon városkájának. Lakosainak száma körülbelül 6000. Azt mondják, hogy egy római erőd romjain épült. A várkastély és a város látszólag önállóan fejlődtek s mégsem egészen függetlenül egymástól. A többtornyu kastély magas hegyen emelkedik a város fölé és a középkorban valószínűleg uralkodott is fölötté. Erre vallanak leg-alsóbb az akkortájt kettejük közt lezajlott cselekedetek.

A vár csak 1819-ben, *Kelemen* Ágost, az utolsó weszfáliai várgróf halála után ment át hesszeni birtokba. Fenn a hegyen, a sokféle ágazó várudvarban van a kerületi hivatal, a tanítóképző, egy leánynevelő intézet, egy templom és több magánlakás. Ezeket most ki kellett tritítani, talán biztonsági okokból, vagy talán csak azért, hogy a csári család nagyszámu kísérelő személyzetét elhelyezhessék.

Egy utcza, mely egész Friedbergen végigfut, fölvezet az 1611-ben épült várkapuhoz. Régenté árok vette körül a várat, melyet csak vonóhidon lehet megközelíteni. Az árok még most is meg van, de víz már nincs benne, hanem bódzabokrok és gyümölcsfák zöldelnek a medrében. A vonóhid helyett most már modern köhid vezet át.

A várkastély a kései renaissance stílusában épült. Nem nagyon terjedelmes. Száztizenöt szoba van benne. Homlokzatát több tetősucus díszíti, melyek az épületet változatosá tagolják és a barokkizléshez átmenetet alkotnak.

IV. Lajos nagyherczeg halála óta csak alkalmasszerűleg lakták. A szobák berendezése kedvesen régimódi. A mostani nagyherczeg, a czárne fivére, nagytakarítást tartatott a kastélyban és a czarevna szobáit éppen úgy rendeztette be, mint ahogy azok leánykorában voltak.

Tágas, árnyékos park veszi azt a kastélyt körül, ahol a csári család a szeptember hónapot tölteni fogja. Az a kocsiút, mely a várostól a várkapuhoz kapaszkodik föl, átmenetzi ugyan az egész várhegyet, hogy aztán Nauheimbe tovább vezessen, de azért az egész komplexus teljesen el van különítve, s eddig is megközelíthetlen volt.

Ez a hely, az ő kisvárosi környezetével és békés fekvésével, pihenésre kitünően alkalmas. A városkában, ahol mindenki jól ismeri egymást, könnyen szervezhető a biztonsági szolgálat.

Friedbergől, különben, egy pár hó előtt is megemlékeztek a lapok, egy rendkívül merész rablás alkalmából. A rablók fölrobbantották az ódon városházat, hogy az általános pánik alatt a szomszédos banküzletet kifoszthassák. Az egyik rabló,

üldöztetés közben öngyilkosságot követett el, a másik pedig megugrott. A merényletkor erősen megrongált városházát most sebbel-lobbal tatarozzák.

A czárné valószínűleg naponként át fog ráudolni Nauheimbe, fürdőhasználatra. A friedbergiek sokat várnak a czári család látogatásától, s abban a reményben, hogy az most évenként, vagy legalább is gyakran fog ismétlődni, nagyobb pénzáldozatoktól se riadnak vissza; így, a többek közt, Friedberg és Nauheim közt villamos vasutközlekedést létesítettek.

Kézrekerült sikkasztó.

— Izgalmas hajszja a bűnös után. —

— Saját tudósítonktól. —

Budapest, augusztus 29.

Regényes és a maga nemében páratlan az a hajszja, amelyvel egy Amerikába szökött sikkasztónak végre sikerült a nyomába férkőzni. A siker oroszlánrésze mindenesetre az ötletes budapesti detektiveket illeti, akik fáradságot nem ismerve, Sherlock Holmes-szerű gyorsasággal követték az eseményteljes fordulatokat, míg munkájukat teljes siker koronázta be.

Az izgalmas hajszáról tudósítónk a következőket jelenti:

(Kolláth sikkasztása.)

Kolláth György Erzsébetfalva községi pénztárosa volt. Kolláth tekintélyes ember léteire el-sikkasztott a községi pénztárból harmincegyezer korona készpénzt és harminczháromezer korona értékű értékpapírost s aztán megszökött. Ez a bűne mindenkit meglepett, mert a fiatal pénztárost senki sem hitte volna képesnek ilyesmire. Vagyos embernek hitték. Hat esztendővel ezelőtt házassodott. A felső-ireghi póstamesternek feltűnő szépségű, alig tizenhat éves leányát vette feleségül, aki ötvenezet koránát hozott a házhoz. Nagyon boldogan éltek, költekettek is, de mindenki azt hitte, hogy telik, hiszen az asszony anyja jómodu, a nagyapja, Szalai József felső-ireghi községi bíró szintén gazdag ember hírben állott.

Egy márcziusi napon aztán eltűnt Kolláth György. Amikor a sikkasztásra rájöttek, a pestvidéki törvényszék indította meg a vizsgálatot, amelynek során letartóztatták Kolláthné, aki férje elutazása után sietve pénzzé tett mindent, néhány sürgős adósságot kifizetett, aztán ment haza két gyermekével, a négy éves Györgyikével és a tizhónapos Tiborral, Felső-Ireghre az anyjához. Onnan hozták el. Sokáig ült vizsgálati fogságban, de nem tudták rábizonyítani, hogy bűntársa lett volna a férjének. Mákacsul tagadta, hogy a férje a sikkasztott pénzből egy krajczárt is adott volna neki s azt is meg tudta okolni, hogy miért adta el hamarosan erzsébetfalvai házukat, amely amugy is meg volt terhelve. Végre is szabadon bocsátották.

(Áruló levelek.)

Visszament Felső-Ireghre és azóta ott élte napjait. A vizsgálóbíró azonban intézkedett, hogy a posta titokban figyeljen meg minden levelet, amely Felső-Ireghre Kolláthné vagy valami hozzátartozója számára érkezik. Az intézkedés úgy szült, hogy az ilyen leveleket, még a címzettnek való kézbesítés előtt át kell adni a vizsgálóbíróknak, hogy elolvashassa.

Juliusban jött is egy levél és pedig Newyorkból Szalai József ireghi községi bíró, Kolláthné nagyapja részére. A borítékon felül a következő czégyomás volt: *International L. Information Bureau Newyork*, vagyis magyarul: newyorki nemzetközi tudakozódó-iroda. A levélben, amelyet a pesti posta fogott el, maga az iroda a következőket írta Szalai Józsefnek magyarul:

Megbízta bennünket, hogy megtudjuk, vajjon Kolláth Györgyné hol van. Kérjük, hogy részben tőle, részben rokonaitól tudja meg, hogy van-e neki, vagy a rokonságának tudomása arról, hogy Kolláth György hol tartózkodik? Fáradságért küldünk tiz koronát, amelyet tetszés szerinti célra fordíthat. Válasz esetén még háromszáz koronát küldünk.

Ezt a levelet a pestvidéki törvényszéken ügyesen fölbontották, elolvasták s aztán küldték el a

bíróknak, aki nem vette észre a manipulációt és válaszolt rá. A választ, amelyben az volt, hogy nem tudják Kolláth György tartózkodási helyét, elvitte a posta, de az Amerikából Iregre érkező leveleket most már még gondosabban figyelték.

Meg is jött a második levél július 6-án és pedig megint a falusi bíró címére. Megint a newyorki iroda írta. Megköszöni a bíró fáradozását, kijelentvén, hogy az előbb küldött tiz koronát nem kellett volna a szegényalapra adni. Most ismét küldenek tiz koronát és mellékelten egy zárt levelet azzal a kéréssel, hogy a bíró adja át unokájának, Kolláth Györgynének a saját kezébe.

(Doktor Kern.)

A pestvidéki törvényszéken felbontották az asszonyak szóló levelet is. A vizsgálóbíró ugyanis már az első levélnél arra a föltevésre jutott, hogy maga Kolláth György írta vagy iratta. Kiváncsi volt rá, hogy felbontják-e? Ugy oszkodott, hogy ha választ kap rá, akkor nem bontották föl a levelet, csak az, akinek szánta. Most aztán az információ iroda leveléhez, amely gépirásos volt, ő maga, sajátkezűleg írt levelet a feleségének. Így kezdi:

Nagyságos Asszonyom! Kedves Sárkánykám! Végre neked is írok levelet. Végre, remélem, beváltod ígéretedet, amit távozásom alkalmával könyező szemmel tetted, hogy követni fogsz. Adj el mindent, siess, ne félj az utól, nem olyan nagy, mint a hire.

A levél további részében Kolláth alaposan kiköztartja a feleségét, hogy miképpen menjen utána. A sikkasztó férj ravasz tervet eszelt ki. Közölte a feleségével, hogy ő Kern Ernő dr. néven lakik Newyorkban. Az ottani információ iroda kiküld Ireghre egy Zórád János nevű embert. Ez a Zórád, aki neki jóbarátja, nem tud a sikkasztásról. Ő, Kolláth azt mondta neki, hogy ő Magyarországon pap volt és beleszeretett egy leányba, akit máshoz adtak feleségül. Erre ő kilépett és Amerikába szökött. Most aztán az asszony a két gyermekkel, akiknek ugys ő, Kolláth az apja, utána szökik. Kéri Kolláth a feleségét, hogy az igazi nevét ne mondja Zórádnak. Csak azt mondja, hogy Kern Ernő doktorhoz akar kijutni Amerikába. Megmondja a levél, hogy Zórád mikor érkezik Budapestre, hogy itt a Fehér-ló-szállóba jár, az asszony is jöjjön ide. *Hozzon magával minden pénzt.* Adjon Zórádnak is, mert neki csak anyja van, amennyiből Budapestig jöhetett. Ha Pesten találkozik vele, utazzanak a gyermekekkel együtt Newyorkba. Megjegyzi a levélben Kolláth, hogy nagyon jó lett volna, ha felesége itt Magyarországon válópört indított volna ellene, mert akkor majd Amerikában, mint Kern Ernő dr.-ral nagyon könnyű volna megesküdniök a bekebeelő előtt. Amerikában pénzzel mindent meg lehet vesztegetni, különösen a rendőrséget. A levelet, amelyben nagy szeretettel ír a gyerekekről, így fejezi be:

Kárpótolni akarlak! Jó urad leszek én még! Sokon mentünk keresztül, de azt hiszem, a jó Isten már csak megelégette a szenvedést. Most már igazán úgy imádkozom, mint egy pap. A vége mindig sírás, mert téged foglallak bele az imádságomba.

(A Zórád — detektív.)

A vizsgálóbíró a két levelet áttette a főkapitányságra. *Krecsányi* rendőrtanácsos *Bialosz kurszky* lovag detektívét bízta meg a nyomozással, főleg azzal, hogy tudja meg Zórádtól Kolláth György teljes címét. A detektív a Fehér-ló-szállóban megtalálta Zórádot. Mint az asszony bátyja mutatkozott be és azt mondotta, hogy Kolláthné beteg, nem jöhet, ellenben menjenek el ők ketten Felső-Iregre. Zórád bizalmatlanodott, mire a detektív leleplezte magát és bekísérte a főkapitányságra. Ott Zórádot, miután kiderült róla, hogy az aradi törvényszék zártörés miatt keresi, letartóztatták.

A levelekkel aztán *Bialoszkurszky* lovag *Dániel* detektívúrsával elutazott Felső-Iregre. *Bialoszkurszky Tamási* községben huzódott meg, *Dániel* pedig az asszonyak szóló levéllel elment Felső-Iregre, s ott eljárt az asszonyhoz Kolláthné Zórád János szerepét. Reggel hat órákor ért oda s a házba lépve fölléde sugta az asszonynak:

— Én vagyok az amerikai!

Ezután félrevonultak. Az ál-Zórád elmondta, hogy ő nem várhatott Budapestén, ahonnan postán kellett volna küldeni a levelet, hanem elhozta maga. Ezzel megmutatta a levelet Kolláthnének, aki nagyon megörült és készülődni kezdett az utra. Mindent összeszedett és egy rejtékhelyről elővett nyolcezer korona készpénzt és betette a ridiküljébe.

Délben indultak el kocsin először is Tamásiba. Ott *Bialoszkurszky* lovag detektív föltartóztatta őket, mintha az ál-Zórád kivándorlási ügynök volna, az asszonytól pedig tüstént elvette a ridikült. Amikor ez megtörtént, a csendőrségre mentek. Ott tudta meg Kolláthné, hogy kelepcebe csalták.

A két detektív a rendőrökkel visszakisérte Felső-Iregre, ahol lakásán házkutatást tartottak, hogy nincs-e még elrejtett pénze. A kis faluban rettenetes drámai jelenetek játszódtak le. A kis gyermekek ott maradtak a nagyanyjuknál, az asszonyt pedig Budapestre hozták a főkapitányságra.

Előkerült aztán az igazi Zórádtól Kolláthnak egy másik levele is, amelyben Kolláth megírja, hogy ő dr. Kern Ernő néven a nemzetközi információ iroda tulajdonosa s amelyben megírja pontos newyorki címét. A főkapitányságról nyomban kábeltávirat ment Newyorkba, hogy tartóztassák le dr. Kern Ernő információs iroda tulajdonost, mert az nem más, mint Kolláth György, az erzsébetfalvai sikkasztó pénztáros.

TÁVIRATOK.

Aehrenthal Ischlben.

Ischl, augusztus 29. Gróf Aehrenthal külügyminisztert ma délelőtt 11 órákor a király audiencián fogadta, amelyen a miniszter folyó ügyekről tett jelentést. Az audiencia után, amely negyed óráig tartott, Aehrenthal gróf Paar főhadsegédnél és báró Schiessl kabinetirodai igazgatónál látogatást. Aehrenthal gróf külügyminiszter, szengyörgyi Müller külügyminiszteriumi első osztályfőnök és Szapáry Frigyes dr. gróf követségi tanácsos ma délután fél 3 órákor résztvettek az udvari ebéden.

Sándor trónörökös nem nőül.

Belgrád, augusztus 29. (Saját tudósítonktól.) Kormánykörökben megczáfolják a hirt Sándor trónörökösnek Mária Petrowna nagyhercegnővel leendő eljegyzéséről. Ez a házasság már csak azért is lehetetlen, mert a közel vérrokonság miatt az egyházi akadály elháríthatatlan.

Bryan elnöksége.

Newyork, augusztus 29. Bryan, a demokratapárt vezére, aki immár két ízben bukott meg, kijelentette, hogy az 1912-iki elnökválasztáson nem jelölteti magát.

Kína új követe Bécsben.

Peking, augusztus 29. Shen-Ju-Liu-t bécsi követté nevezték ki.

Gaynor meggyógyult.

Newyork, augusztus 29. Gaynor polgármester állapota annyira javult, hogy ma elhagyta a kórházat.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

		aug. 29.	aug. 27.	aug. 26.
Newyork.	Buza helyben	108¼	108	107¼
	szeptemberre	107½	107¼	106¾
	decemberre	111	110¾	110¾
Tengeri	szeptemberre	68½	69¼	68¾
	decemberre	67	67¼	66¾
	májusra	67½	67¾	—
Chicago.	Buza szeptemberre	99½	100	98¾
	decemberre	104½	104¾	103¼
	Tengeri szeptemberre	60½	61	60½

Newyork, augusztus 29. Gyapot Newyorkban, helyben 1975 (16.30). Gyapot szeptemberre 14.36

(14.27). Gyapot novemberre 13.50 (13.40). Gyapot New-Orleansban, helyben 15.— (15.—). Petroleum Stand white Newyorkban 7.65 (7.65). Petroleum Stand white Philadelphiában 7.65 (7.65). Petroleum Refined in Cases 10.05 (10.05). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsír Western steam 12.45 (12.35). Zsír Rohe cs Brothers 12.85 (12.75).

Chicago, augusztus 29. Zsír deczemberre 12.12 (12.07). Zsír októberre 12.10 (12.07). Szalonna short clear 12.62 (12.62). Sertéshus októberre 21.— (20.95).

Van-e gyermeke?

o

Valamikor a pest-budai háziurak másképpen dolgoztak, mint ma. Ők is tudták — mint mondani szokás — hol szorít legjobban a cipő. És nem egyszer bele is sántultak a szorításba. Mozgósították ismerőseiket és jóbarátaikat, hogy a lakásaikon tulađhassanak. S boldogok voltak, hogy a nagy huzerkodás után, valamikor a házbérnegyed második harmada felé valamennyi lakás a házbán le volt foglalva.

Ma már fölvitte az isten a dolgukat. Nem fő a fejük, hogy a lakásaik megmaradnak. Mert alig mulik el a házbérfizetés ideje, az összes lakások eikapkodják, mintha csak ingyen adnák. És abban az arányban fűtőrésznek mindig vigabban a háztulajdonosok, amily arányban sirva néznek a pénzük után a lakók.

Most már nem könyörögnek senkinek, hogy jöjjön hozzájuk lakni. No bizony! Még csak az kellene!

Ellenben van néhány keserűségük is. Az új lakbér-szabályzatot le kellett nyelniük. Nem mint ha ez nagyon is kedvezne a lakóknak, de mégis (legalább részben) megvédelmezi őket bizonyos túrheterellen atrocitásoktól. Nevezetesen egy éven belül, ha kiadták a lakást, nem emelhetik a házbérfizetést és egy éven belül nem mondhatnak fel a háztulajdonosok a lakóknak. Van még egy-két pont a lakbér-szabályzatban, mely miatt a háziurak erősen dörgölnek az orrukat. De ezek csak jelentéktelenek az előbbi pontokhoz képest.

Mivel pedig a háziuraknak jól folyik a dolguk és legkisebb gondjuk is nagyobb, mint az, hogy kiadhatják-e a lakást, ennek következtében most igen magas paripára ülnek. Most már erősen a szemek közé néznek annak, akinek kiadják a lakást. Ha valamely lakáskereső halandónak az orra nem tetszik nekik, annak egyszerűen nem adják ki.

Ezt a jogukat nem lehet kétségbe vonni, noha semmivel a világon nem lehet jobban visszaélni, mint éppen a joggal. Azonban joguk gyakorlásában elmennek egész a brutálitásig. Nevezetesen nagyon sok háztulajdonos arra vetemedik, hogy megkérdézi a lakáskeresőt:

— Van-e gyermeke?

Ha a válasz igenlő, a lakáskereső sorsa meg van pecsételve: el van utasítva. Százával érkeznek panaszos levelek, amelyekben tanácsot kérnek, mitévő legyenek az elutasítottak? Mert a gyerekeiket csak nem hagyhatják az utcán! Isten — ember tudja, hogy minden szülő a lakásán tartja a gyermekeit. Már pedig a legtöbb háztulajdonos (miután válogathat a lakókban) nem adja ki a lakást olyan embereknek, akiknek gyermekeik vannak.

Törvényes intézkedést követelnek az ilyen brutális háztulajdonosok ellen. De a lakbér-szabályzatot nem lehet márol-holnapra megváltoztatni. Legalább tíz esztendő mulik majd el, amíg a most érvényben levő szabályzat ósdivá lesz és új szabályzat alkotása válik elodázhatatlan szükségletté. De addig mit tegyenek apák, anyák, akik nem akarnak a háztulajdonosok kedvéért gyermekeiktől megválni...

A kérdés elég kégyes De mivel a tulajdonosok eljára embertelen, a lakáskereső használjon rendkívüli eszközöket. Napjában amugy is minden ember legalább egyszer mond valami konvenzionális hazugságot. Sorozza tehát a brutális kérdésre a választ is a konvenzionális hazugságok közé. Mondja egyszerűen azt, hogy nincs gyermeke. És

foglalozza le a lakást és vonuljon be abba akár kilencz gyerekkel is.

Ha a háztulajdonosnak ez nem tetszik, ám menjen a bíróhoz. Nines cly bíró a világon, aki semmisnek mondaná a szerződést azért, mert a bevonult lakónak gyermeke van, vagy több gyermeke, mint amennyit bevaltott. Ha pedig már elfoglalta a lakást, akkor egy évig se nem emelheti a háztulajdonos a lakbért, sem föl nem mondhat.

Ez az egyetlen mód, hogy a megszorult családapa segíthessen magán. Ily rettenetes időben minden ember úgy segít magán, ahogy tud.

(t.)

Szineloadás egy zárdaparkban.

— Georgette Leblanc, mint rendező. —

Remekbe kovácsolták azt a magas vasrácsot, amely mögött az ódon Saint-Wandrille apátság parkja elterül. Nem valami kinyalt, kifésült, manikürözött parádés kerttről van itt szó. Hiszen maga az apátság is elhagyatott, üres, néma.

Nagyon is természetes, hogy a parkja se lehet gondozott. A gypszonevegeit nem járja a kaszálógép, a bokrait nem nyesegeti kertészke. Járatlan utait gaz nőtte be és a kifáradt szökőkút medencéjében nem aranyhalak siklanak ide s tova, hanem béka hallatja unott kuruttyolását.

De a mult hetek óta élénkség költözött az elvadult parkba. A platánok tetején vendégek jöttét hirdette a szarka csörgése. A vadgalamb hitetlenül bugott, a verebek kinevették s mégis neki lett igaz. Munkások csoportjai sürögtek mindenfelé és egy párisian finom, szép asszony osztotta parancsait, utasításait, rendelkezéseit.

Ez a szép asszony Georgette Leblanc, a kitűnő művésznő s hogy még érdekesebbnek lássák — Maurice Maeterlinck felesége. Nagy fába vágta a fejszét. A Saint-Wandrille apátság kertjében szinre hozta a csodaszép „Pellás és Melisande“-ot. Mint ahogy a mult nyáron szinre hozta „Macbeth“-et. A tavalyi nagy sikeren felbuzdulva, még inkább megnehezítette a feladatát, hogy annál fényesebb legyen a diadala.

Mert nem sablonos szineloadásról van szó. A zseniális Georgette nem veszi igénybe a szinpad rendezes illuziókeltő eszközeit: Nines kulisszákkal szegélyezett dobogója, hátsó függőnye, festett erdeje, rivaldája, mesterséges világítása. Ő nem rejti el a köveket; igazi élőfák igazi árnyékok vetnek az igazi utakra s belesuttognak a darab személyeinek párbeszédébe. Maga az élet lüktet köröskörül, egyszerűen, közvetlenül, meggyőzően, hogy a cselekvény is annál életteljesebbnek, „megtörténtebb“-nek lássék.

De azért a „Pellás és Melisande“ előadása még az újabb divatos „Freilichttheater“, a „Theatre de Nature“ előadásaitól is nagyon eltérő. Georgette Leblanc rendezése a cselekményt nem kóti egy helyhez, hanem az egyes jelenések a park különböző pontjain fognak lejátszódni, hova a közönség — elmás intézkedések következtében — lépten-nyomon követi a szerzőket.

Az egészen újszerű rendezés munkája is egészen újszerű. Madame Georgette egy újságírónak bepillantást engedett az „ügyvelői könyvébe“, amelyben az összes „végszavak“-kal együtt, bejegyezte a szükséges „instrukció“-kat és a kellékeseknek szóló utasításokat. E füzet tájékoztat a szellemes rendezés irányelveiről s ez okból érdekesnek tartunk belőle néhány szemelvényt bemutatni.

A többek közt, a park egy részének topografiai rajza mellett ez az utasítás olvasható:

„A közönség számára a platánok alatt öt személynek való pad és három deszkapad — mind-egyik 7—7 személyre.

Majd tovább kék ezerúzával körülkarikázva:

„Azt az utvonalat tisztára kell kaporni, amelyet meg fogok jelölni.“

Más helyen:

„E jelenés közben az asztalosműhelyben átül-özöm. A menet ott áll össze. Goland lóháton van.

Kutyafalka. Két ülés a terrazonon. Két ajtót újra kell festeni.“

Vagy ezek:

„Pellás és én a földalatti folyosón megyünk át. Ott legyen tükör, és minden, ami az öltözködéshez szükséges. Virág. Egy mohos nagy követ hengerítsenek a tó partjára. (Majd megmutatom azt a helyet, ahol az a kö áll, amelyről beszéltek.)“

„Az a négy udvarhölgy, akik eddig külön csoportban oldalt álltak, észrevétlenül kinyitják az ajtót. A közönség ezen az ajtón át megy a szikla-félkör elé, ahol husz széken és egy öt személyre való padon foglal helyet. (Ez a pad most az erdő kanyarulatánál áll.)“

Még az időjárásnak is juttat szerepet:

„Melisandának két perce van a kápolnában az átöltözéshez. Ha szép idő van, a közönség a szabadban a zárdába vonul; ha nem — egyenesen a kápolnába megy.“

Hogy mennyire foglalkoztatja Maeterlincknél ez a nehéz feladat, mutatja a következő levél, melyet Madame Réjane-nak írt:

„Már egészen belebetegedtem a nagy izgatottságba. A tegnapi próbán láttam először kibontakozni álmod teljes vázlatát, ezt az álmodat épen úgy, mint tavaly Macbethnél, most is meghaladja a valóság. Azt hiszem, hogy Pellás és Melisande előadása fölül fogja mulni „Macbeth“-et, ugy is mint eszme, ugy is is mint annak megvalósítása.

Még pedig azért, mert annál sokkal festőibb és plasztikusabb. Közelebb áll hozzánk. Ez egyszerűen a mi mindennapi életünk. Tekintsünk el a kosztümöktől és attól a meg nem határozot szép korszaktól, melynek felvonulása szemünket fogja gyönyörködtetni, feltárulnak előttünk érzelmeink, szerelmeink, fájdalomaink, féltékenykedésünk, ösztöneink, aggodalmaink, jóságunk.

Ah, ha tudná, mi mindent képes nyújtani — az egyszerűség! Macbeth lelkesített . . . ez itt összezuz, átjár, annyira befolyásol, hogy már aludni se tudok.“

Mára tüzték ki a Saint-Wandrille apátság parkjában „Pellás és Melisande“ előadását. Kis-számu, de nagyon válogatott közönség nézte végig. Ama szükkörű szellemi előkelőségeknek az eliteje, amely művészi csemegéket értékelni tud.

UJDONSÁGOK.

Montegazza meghalt

(1831—1910.)

Budapest, augusztus 29.

Szegényebbé lett a világ egy nagyjelentőségű tudóssal. Paoló Montegazza, a világ-hírű olasz fiziológus, a legkiválóbb olasz írók egyike Santó Terenzóban hetvenkilencz éves korában meghalt.

Körülbelül egy évtized előtt visszavonult és csöndesen, munkálkodás nélkül élt. Sem kedvelt tárgyával: a fiziológiával nem foglalkozott gyakorlatilag, sem nem írt új könyveket. Olvasgatott, szórakozott és sétálgatott. Gyakorolta magát — mint többször melancholikus mosolylyal megjegyezte — a nagy nyugalomra, mely várakozik rá.

A csöndes visszavonultságra jogot váltott bőven. Mert amig ereje volt hozzá, annyit dolgozott, hogy művei egész könyvtárt alkothatnak. Mindenben különbözött más tudósoktól, akik szintén műveket írnak. Mert Montegazza tudós és költő volt egy személyben. Megadatott neki a képesség arra, hogy a világhírességet, melyet megpillantott és fölfedezett, ékes szavakban fejezze ki. Tudott írni a tudósnak és a laikusnak egyformán. A tudós elméjét is gazdagította s a laikus látókörét kitérítette, perspektíváját kibővítette és fogékonytá tette a tudomány iránt.

Ez volt a legnagyobb tulajdonsága. A legtöbb tudósnak tudvalevően az a felfogása, hogy tudományos munka nem lehet másképpen értékes, csak akkor, ha usalmas. Mihelyt stílszépségek vannak benne, mihelyt olyan az írásmódja, hogy nemesak a tudós érti meg,

nanem a különben mivel laikus is, mihelyt továbbá a tudományos munkát nemesak érteni, de élvezni is lehet, rögtön nem tudományosnak mondják a művet.

Éppen ezért számtalan ellensége volt az olasz tudósok közt. De ő ezekkel nem törődött, hanem ment a maga útján és gazdagította a tudományt és irodalmat. Azt tartotta, hogy minden szikrányi világosság, amelyet a tanulatlan elmékben gyújt, egy-egy lépéssel előbbre viszi az emberiség ügyét. A fízsiológiát, mely mint tudomány az orvosi tudományok komplexumának egy részét teszi, általános köröknek hozzáférhetővé tette. Művei a mivel világ minden nemzetének nyelvére le vannak fordítva és ezrivel, meg ezrivel olgyassák azokat nálunk is.

Már tizenkilenc esztendő korában a lombardiai tudós társaságnak benyújtott egy tudományos művet, amely rögtön ráterelte a tudományos világ figyelmét. Orvosi tanulmányait Páviában végezte s 1854-ben kapott orvosi oklevelet.

Családi viszálykodások késztették arra, hogy nagy utazásokat tegyen. Beutazta majdnem az egész világot s ez utazásai közben folyton tanulmányozva, perspektívái hatalmasan kibővültek. Párisban írta „La Fiziologia del Piacere” című nagy művét, mely hírnevét az egész világon megalakította és megerősítette. Azután Amerikába ment és ott hosszú ideig tartózkodott. Argentiniában megnősült s 1858-ban megint visszajött Európába. Hazájában meghívták tanárnak a páviai egyetemre. Ott megalapította kísérleti patológiai laboratóriumát, ahol szigorúan tudományos buvárlatokkal töltötte idejét. Később a firenzei egyetemre és ott az antropologia professzora lett.

Itt írta a legtöbb művét, amelyek közül csaknem valamennyi világhírűvé lett. Itt fejtette ki a társaságban is nagyszerű tulajdonságát, mint causeur. A legemlékezőbb csevegők egyike lett s mindenkit elbájozt, aki oly szereplés volt a közelébe juthatni. Főbb művei a költeményeken és utleírásokon kívül ezek: A szerelem élettana, A fájdalom élettana, A gyűlölet élettana, A beteg ember élettana, Az ember szerelem, A szerelem egészségtana. Az egészségtan elemei, Az ember extázisa, A nő élettana, A házasság művészete, A férjhezmenés művészete, A boldogság művészete, Virágregék, Egy nap Madeira szigetén, A munka öröme és dicsősége.

Olaszország Montegazza halálával elvesztette egyik legvilágosabb elméjű fiát. De halálát gyászolja szűkebb hazájával együtt az egész mivel világ is.

NAPIREND. Naptár: kedd, augusztus 30. — Róm. kath.: Limai Réza. — Prot.: Réza. — Görög-ország: augusztus 17. Miron vt. — Zsidó: Ab. 25. — A nap két reggel 5 óra 15 perczkor, nyugszik délután 6 óra 45 perczkor. — A hold két éjjel 12 órakor, nyugszik délután 4 óra 47 perczkor.

A Kereskedelemügyi miniszter helyett a kereskedelemügyi államtitkár fogad délelőtt 11—12-ig. Petőfi-ház (ereklénymuzeum) Bajza-utca 21. sz. Nyitva 10—2-ig. Belépődíj 1 korona, keddi napokon ingyenes. — A Nemzeti Szalon svájci kiállítás. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Művészeti nyári képvására (Váci-utca 9.) Nyitva 10—1-ig és 3—6-ig. Belépődíj 40 fillér. — A Könyves Kálmán nyári kiállítás (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva hétköznap 9—6-ig. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítás (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Háziipari Szövetség kiállítás (Kigyó-tér 1. sz.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum 3—6-ig. — A Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — A Történelmi Képcsarnok 9-től fel 2-ig. — A Széchenyi Múzeum 10—12 óráig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10—4-ig. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fel 1-ig és 3—4-ig. Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9—1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — A Kereskedelemügyi Múzeum Könyvtára 9—2-ig.

— Jenő főherceg Budapesten. Jenő főherceg tegnap délelben hadsegédével automobilon Budapestre érkezett és a Hungária-szállóban szállt meg. A főherceg a tegnapi és a mai napot a fővárosban töltötte el s ma délután automobilon tovább utazott Erdélyba, ahol katonai szemlét tart.

— Személyi hírek. Hazai magyar honvédelmi miniszter ma Karlsbadból Bécsbe utazott. — *Milovanovics* külügyminiszter ma reggel Marienbadból Belgrádba érkezett. — Báró *Hötzerdorf* Konrád vezérkari főnök tegnap este Bernbe utazott, hogy a svájci nagy őszi hadgyakorlatokon résztvegyen. — Dr. *Mihalik* József kir. tanácsos, a muzeumok és könyvtárak országos tanácsának és szövetségének előadója visszaérkezett Budapestre és átvette ismét hivatalának vezetését.

— **József főherceg új vadászterülete.** Aradról jelentik: József főherceg 700,000 koronáért megvette az aradmegyei Gurahonczon levő 10,000 holdas erdőt vadászterületnek. Az arad-csanádi vasutársaság, melynek vonalán az erdőség elterül, köteles a fákát 15 év alatt kivágnatni. A szerződést ma írták alá.

— **György király küldöttei Budapesten.** Az angol küldöttség, amely György király trónralépésének notifikálása céljából *Roberts* lord vezetésével az európai udvarokat fölkeresi, szombaton este Bécből Budapestre érkezett. Az angol vendégek megtekintették a főváros nevezetességeit s vasárnap délután elutaztak *Szinajába*, hogy *Károly* román királlyal György angol király trónralépését notifikálják.

— **Uj királyi tanácsos.** A király szepmezői Bogdán Arthurnak, a Háromszéki Takarékpénztár vezérigazgatójának, a közélet és főleg a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Kinevezések a kereskedelemügyi minisztériumban.** A király a kereskedelemügyi miniszter előterjesztésére *Petz* József műszaki főtanácsosi címmel és jelleggel felruházott műszaki tanácsost és *Péchy* Lajos műszaki főtanácsosi címmel felruházott műszaki tanácsost műszaki főtanácsosakká kinevezte.

— **Uj udvari tanácsosok.** A király dr. *Lumniczger* Józsefnek, a posta-távirada alkalmazottak betegsegélyező egyesülete főorvosának, ezen egyesület szervezése, fejlesztése és működése érdekében szerzett érdemei elismerésül, *Arnstein* Henrik budapesti mérnöknek, a magánmérnökök országos szövetsége elnökének, a közgazdaság terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Windischgrätz herceg meghalt.** Schwarzenbachban Strobél közelében ma 83 éves korában meghalt *Windischgrätz* Ágost herceg altábornagy.

— **Magyar nemesség.** A király *Grosz* Jenő tiszaluczi lakos, nagybirtokos s törvényes utódainak a magyar nemességet „*Üszögi*”, továbbá dr. *Gross* Jenő, *Gross* Andor és *Gross* Ferenc szécsényi lakosok, nagybirtokosoknak, valamint törvényes utódainak a magyar nemességet „*Gatályi*” és „*Szécsényi*” előnévvel adományozta.

— **Orvosi körökből.** Dr. *Boross* Ernő, a *Ferencz* József-kórház kiváló urológusa, a budapesti Ujságírók Egyesületének főorvosa, szabadságáról hazaérkezett és rendelkezéit megkezdte.

— **Híres német orvosok halála.** Két híres munkását gyászolja a német orvostudomány. Drezdában meghalt a gyermekgyógyászati nevelő, *Hensch* Eduárd 90 éves korában. Berlinben született és ott működött nyugalmabonulással, de messze országokban úgy ismerték, mint a modern gyermekgyógyászat megteremtőjét. Huszonegy évig vezette a berlini *Charité-kórház* gyermekosztályát és 1893-ban nyugalmába vonult. Az orvostudomány másik nagy halottja *Strassburgban* működött: *Recklinghausen* Frigyes anatómus, aki 77 évet élt. *Virchow* volt asszisztense, majd *Königsbergbe* neveztek ki, 1872-ben az újonnan alapított strassburgi egyetemre hívták tanári állásra. A kórbonezstan terén nevezetes irodalmi s tudományos munkásságot fejtett ki.

— **A katonai hadgyakorlatok.** A 4. (budapesti) hadtest szeptember ötödiktől hetedikéig végzi zárógyakorlatait. A gyakorlatokon a hadtesthez tartozó 31. és 32. gyaloghadosztály és a 41. honvéd gyaloghadosztály *Schreiber* tábornagy, hadtestparancsnok vezetésével vesz részt. A hadgyakorlatok vezetésének hadiszállása *Tinnyén* lesz. — *Herzegovinában* már lefújták az idei hadgyakorlatot mert a nevesinjei táborban, ahol az egész herzegovinai hadosztály gyakorlatozik, *tífusz* ütött ki. Szerajevóból *Varesanin* tartományi főnök, hadseregfelügyelő *Liposcsak* vezérkari ezredes a helyszínére utazott, a vizsgálat megkezdésére. E vizsgálat megállapította, hogy a járvány a eziszternák fertőzött vízből eredt. Az csetről sürgönyileg jelentést tettek a közös hadügyminisztériumnak. A tartományi főnök *Liposcsak* vezérkari ezredessel tegnap délelben *Nevesinjeről* Mostárba érkezett. honnan a 15. és 16. hadtestek gyakorlatait rögtön lefúvatta. A csapatok ma, 29-én, bevonulnak állomáshelyeikre.

— **Uj testőrparancsnok.** A hadsereg rendeleti közlönyének jelentése szerint a király báró *Boynburg-Lenkschfeld* altábornagyot az I. arcier-testőrgárda házi parancsnokát saját kérelmére nyugalmába helyezte és az alkalomból a katonai érdemekért tüntette ki. Helyére *Sachse-Rotenberg* Frigyes altábornagyot nevezték ki.

— **Crippen a bíróság előtt.** Londonban a *Bowiestreei* rendőrbírósága előtt ma volt az első tárgyalás *Crippen* és *miss Le Neve* ellen. Sokkal előbb óriási tömeg lepte el az épület környékét, de a tárgyalási terembe csak nagyon kevés hallgatót bocsátottak be. Előbb *Crippen* vezették be, néhány perczrel később a leányt. A rendőrbíró közölte velük a vádat. Mind a ketten közömbösen, egészen nyugodan foglaltak helyet a vádlottak padján. A rendőrbíró tudatta, hogy a mai tárgyalás csak formáság lesz, hivatalosan tudomásukra akarja adni letartóztatásukat s aztán 8 napra elhárítja a tárgyalást, egyben felolvasta előttük az zgyészség vádiratát, mely *miss Le Neve* ellen nem a gyilkosságban való részesség, hanem inkább az áldozat holttestének eltakartása és bűnpalástolás címén emel vádat. *Dey* rendőrfelügyelő mint tanu jelent meg. Elmondta a letartóztatás körülményeit s ezzel a mai tárgyalásnak vége is volt. Nyolcz nap múlva lesz a legközelebbi.

— **Junga Sebő a szanatóriumban.** Megirtuk, hogy *Junga* Sebő, bejelentvén tiszti rangjáról a lemondását, az V. honvéd kerületi parancsnokság útján nyugdíjaztatását kérte a honvédelmi minisztertől. Ez ügyvel kapcsolatosan még a következő érdekességeket jelentik Székesfehérvárról:

Junga Sebő ügye néhány nap múlva befejeződik. A szerencsétlen honvédszázados szanatóriumba vonul. Nyugdíjaztatása iránti kérvényét a székesfehérvári kerületi parancsnokság pártolólag terjesztette fel a honvédelemügyi minisztériumhoz, ahová az iratok ma érkeztek meg. Így *Junga* megkapja a nyugdíját, illetve a honvédelemügyi minisztérium fizeti majd a nagybeteg *Junga* kezelési költségeit a *Schwarzer-szanatóriumnak*.

— **Bukaresti magyarok Mádéfalván.** Kegyeletes ünnepély folyt le Mádéfalván, hol a hírhedt Bukov generális, a székelyek hőhéra, százával kaszabolhatta le a védtelen székely vértanukat. A Székely-Szövetség csikszeredai kongresszusán részt vett bukaresti Magyar Dal- és Műkedvelő-Egylet kivonult a mádéfalvi szoborhoz, ahol kegyeletesen áldozott a székely vértanuk emlékének. A szobor előtt az egylet egyik tagja lendületes beszédet mondott, melynek végeztével megkoszorúzták az emlékoszlopot. A testvériség és összetartás nevében a csicsói plébános tartott hazafias szép beszédet, a székely nők pedig megkoszorúzták a bukaresti magyarok zászlóját. Az emlék ok mezőn van felállítva mesterséges dombon, amelyre hét lépcső vezet. Felirata ez:

SICULICIDIUM
1767. januárius 7.

A határőrség erőszakos szervezésekor
Mádéfalva határában

1767. január 7-én hajnalban, a császári katonaság által védtelenül lekaszabolott

CSIK ÉS HÁROMSZÉKI

200 székely vértanu emlékére, kik az ősi szabadságért vértettek el.

Emelte az utódok halás kegyelele!

— **Mihalovich emlékiratai.** *Mihalovich* Géza volt honvédhuzár-százados afeletti elkéseredésében, hogy meghurcolták és rangjától megfosztották, kalváriája történetét emlékiratba akarta összefoglalni. Ezekben leleplezéseket ígért az udvari életről, intrikákról. Most aztán vége lesz az egész regényes históriának. Megvették *Mihalovichtól* az emlékiratot 150,000 koronáért. A tárgyalások itt folytak Budapesten és az elmúlt héten fejeződtek be. Hetek óta folyó részint személyes, részint *Zalagegerszegről* való levélbeli tárgyalások előzték meg a végleges megállapodást, amelyet egy előkelő, fővárosi ügyvédi irodában formáltak írásos szerződésbe. A szerződést megkötötték. *Mihalovich* a pénzt felvette. Vége.

— **Útban Amerika felé.** A Cunard-társaság „*Utonia*” nevű kivándorló hajója szombaton délután indult el a fiumei kikötőből Newyorkba. A II. osztályra 22 utas váltott jegyet, a III. osztályon pedig 949 felnőt, 239 gyermek és 38 csecsemő utazik.

— **Anarchisták Győrött.** Frigyes főherceg néhány nappal ezelőtt szemlét tartott a győri helyőrség csapatai fölött, de csak most pattant ki, hogy a győri rendőrség ugyanekkor letartóztatott három gyanús gyári munkást, akik a gyakorlótér egyik mélyedésében rejtőzködtek. A letartóztatott munkások közül legveszedelmesebbnek látszik a brünni születésű, 23. esztendő *Razovszki* János, akit egyébként a bécsi és a budapesti rendőrségek is *veszedelmes anarchista*knak ismernek és éppen ezért *Razovszkinak* Győrbe érkezése után azonnal figyelmeztették reá a győri rendőrséget. A szemle napján feltűnt a titkos rendőröknek, akik a figyelmeztetés után állandóan szemmel tartották *Razovszkit*, hogy ez *Sacher* János és *Szmetak* Antal gyári munkások társaságában már kora reggel a gyakorlótérre siet. A rendőrök természetesen nyomon követték és a gyakorlótéren le is tartóztatták mindhármukat. A kihallgatás alkalmával *Razovszki* beismerte, hogy öt Bécsből kiutasították és ekkor Bécsúj helyre ment, ahol több betöréses lopás miatt három hónapi börtönbüntetésre ítélték. Amikor a király május havában Budapesten időzött, a győri rendőrség május 25-ére beidézte *Razovszkit*, aki azonban néhány nappal a határidő előtt bejelentette, hogy az idézésnek nem tehet eleget, mert *Budapestre kell utaznia*. Ugyanebben az időben a gyárban betegét jelentett. A rendőrség akkor megállapította, hogy *Razovszki* nem utazott ugyan Budapestre, de a kórházat sem kereste fel. A letartóztatás alkalmával *Razovszkinál* élesre fent kést és egy fekete nyakkendőt találtak, amely koponya-ábrákkal volt tele. *Razovszki* kijelentette, hogy ő anarchista ugyan, de nem tartozik ahhoz a csoporthoz, akik a *gazdasági szociális* téren hirdetik anarchista elveket. *Razovszkit* a győri rendőrség kiutasította a városból.

— **Uj harc a lakatosiparban.** A lakatosmunkások sztrájkja, amely százezer korona kárt okozott a mestereknek, e hó 15-én egyezséggel végződött. A munkásokat az egyezés, úgy látszik, nem elégti ki annak dacára, hogy a munkaközvetítés továbbra is a kezükben marad. Erre vall, hogy kevés kivétellel, valamennyi műhelyben amerikaiznak a munkások. A napi munkabér felemelését s a munkaidőnek tízedfél órától kilencz órára való leszállítását kívánják. A mesterek erre annál kevésbé kaphatók, mert a munkások a sztrájk ideje alatt külföldi gyárakban és műhelyekben vállaltak munkát s most csak másodrendű munkásokkal kénytelenek dolgozni. Valószínű, hogy néhány napon belül újra nyíltan kitör a harc a lakatosiparban.

— **Kegyeleles exhumálás.** A váci-uti régi izr. temető kiürítése alkalmából a Magyar izr. kézmű- és földművelési egyesület kegyeleles intézkedése folytán a rákoskeresztúri új izr. temetőbe vitték át az egyesület egyik legrégebb alapítójának, *Pollák Márknak* és nejeinek, *Herz Babettának* hamvait, akik az egyesület kézműves- és földművelő-növendékeinek tett nagyszabású alapítványukkal méltán kiérdemelték az egyesület és a késői nemzedék hála kegyeletét. *Pollák Márk* 1780-ban született és 1863-ban szállott sírba, ahová neje 1867-ben követte. Az áthelyezett hamvak új sírba tétele tegnap történt a Magyar izr. kézmű- és földművelési egyesület tagjainak és növendékeinek, valamint a család tagjainak részvétele mellett. A sírnál *Kemény Dávid* egyesületi titkár kegyeleles beszédében méltatta a nemes szívű alapítók érdemeit, majd *Réti Benő* építőmester az alapítványból részesült iparosok nevében fejezte ki az utókor hála kegyeletét és a későbbi nemzedékek hála jeleül kis leánya virágokkal koszorúzta meg a hálás szívekben megörökített nemes emberbarátok nyugvóhelyét. Végül az egyesület két árva növendéke mondott imát, amivel a lélekemelő ünnepség véget ért.

— **Letartóztatott tolvajbanda.** A rendőrség letartóztatta *Franzer* Lajos 16 éves faczér bádogossegédét és *Weisz* József 18 éves ládogosinast, akik nyolcz lopást követtek el bádogosok és szerelők üzleteiben. Letartóztatták orgazdájukat, *Spira* Ábrahám 51 éves óskavaskereskedőt is, akinek *Barcsay*-utca 16. szám alatti lakásán ezer korona értékű lopott holmit találtak. Ugyanakkor vasuti lopásnál tetten érték, elfogták és letartóztatták *Kovács* András 19 éves lakatosinast, akinek szintén *Spira* volt az orgazdája.

— **A malommunkások sztrájkja.** A harc, a mely a malomtulajdonosok és munkásaik között immár nyolcz nap óta szakadatlanul tart. A malomtulajdonosok, helyesebben azok érdekképviselete, a malomegyesület, nemcsak a közeledésre nem mutat hajlandóságot, hanem elzárkózik a munkások ismételt megnyilvánuló béke kísérletei elől. Aláspontjuk az, hogy a munkások szerzett jogainak sérelme nélkül bár, de csak az ő feltételeik alapján hajlandók a malmok üzemeinek újból való megindítására. Legelső és egyben legfőbb feltételük, hogy a kollektív szerződést, amelynek hasznátalan és fölösleges voltát a mostani harc bizonyítja legjobban, a munkások egyetemét képviselő szakszervezettel többé nem kötik. Na a munkások kaphatók a sztrájk abbahagyására úgy, hogy jogaikat és kötelességeiket illetőleg egyenként állapodnak meg a munkaadó malmokkal, akkor jó, ha nem, akkor a harc folyik tovább. Érdekes, hogy nyolcz munkanap óta húzódó sztrájk 264.800 métermázsza veszteséget okozott a malmoknak munkában. A malomegyesület szombati értekezletén csak adminisztratív ügyeket intéztek, a sztrájkról azonban szó sem volt. — A malommunkások harca változatlanul folyik a Konkordia-malom kivételével, amely munkásaival megegyezett. Tegnap osztották ki a munkások között az első segélyt, körülbelül 18.000 koronát.

— **Véres kardpárbaj.** Dr. Szekeres Pál ügyvéd, aki csak néhány nappal ezelőtt Czellódömölkön vívott véres kimenetelű párbajt dr. *Hubert* János ügyvédjével, tegnap dr. *Balassa* Jenő ügyvéddel kardpárbajt vívott. A párbajban dr. *Szekeres* jobb felső karján és hátán kapott súlyos sebet, amelyet az orvosok 15 illetve 10 órával varrtak össze. A párbajra dr. *Balassának* egy sértő tartalmú levele adott okot.

— **Halálos vonatösszeütközés.** Tegnap este fél-nyolcz órakor az Apafi-utcai vasuti átjárónál, a Lajosmizse felől jövő 5488. számú személyvonat, melyet *Szabados* Lajos mozdonyvezető vezetett, téves váltóállás következtében összeütközött a 2722. számú tolató mozdonyval. A mozdony és a csomagkocsi megrongálódott, a vonat utasai közül *Marosi* Andrásné és *Bucsi* György 53 éves földműves szenvedett sérüléseket. *Bucsi* Györgyöt *Kispest* határában tették fel a vonatra, mert ottan egy vonat elgázolta és súlyos sérüléseket szenvedett. Az összeütközés következtében a szerencsétlen ember leesett a padról az ott álló tejeskanálra és ujjabb, most már életveszélyes sérüléseket szenvedett, melyek következtében a Szt. István-kórházban még tegnap éjjel meghalt. *Marosiné* sérülése könnyű. A vizsgálatot megindították és meg fogják állapítani, ki okozta a hamis váltóaláírást.

— **Román színház Nagyszebenben.** Marosvá sárhelyről jelentik: Az *Astra* román színházalap egyesület az idén Szászrégenben tartotta közgyűlését. Több mint ezer bel- és külföldi román gyűlt össze ez alkalommal. A közgyűlésen bejelentették, hogy a színházalap 600.000 koronát tesz ki és a színház Nagyszebenben tervezik. Ma délután a városi parkban a román zenekarok hangversenyt adtak elő s este műkedvelői előadás és bál volt.

— **Megvesztegetett francia adóhivatalnokok.** Két havi vizsgálat után a párisi adóhivatal tizenkét hivatalnokára rábizonyult, hogy megvesztegetették magukat. Az illetőket elbocsátották a szolgálatból s megindították ellenük a törvényszéki eljárást. Ugy követték el a visszaéléseket, hogy kevesebb súlyt irtak be a bevallási iverre és a szállítók ezért busásan fizettek. Öt év alatt ily módon a megvesztegetett hivatalnokok félmillió frankkal károsították meg az államkincstárt. Több nagy szállító cég súlyosan kompromittálva van.

— **A telefon terjedése.** A kereskedelemügyi miniszter rendeletére a posta- és távirtda igazgatóság egyfelől Budapest, másfelől *Eibenschitz* osztrák távbeszélő központ között folyó évi szeptember hó 1-én helyközi távbeszélő forgalmat léptet életbe. Ezen viszonylatban a 3 perczig tartó egyszerű beszélgetés díja 4 korona, a sürgős beszélgetés pedig ennél háromszorosra. A fizetett szolgáltatási értesítés díja 1 korona.

— **Rablótámadás.** Ma éjjel az angyalföldi hajléktalanok menhelye előtt *Véri* Ferencz 51 éves napszámot egy ismeretlen munkás külsejű egyén megtámadta, a földre teperte, arczát össze-vissza verte, elrabolta 1 korona 70 fillér készpénzt s azután elmenekült. A tettest a rendőrség nyomozza

— **Nagy vasuti karambol.** A püspökladányi vasuti állomáson szombaton hajnalban nagy karambol történt. Egy indulásra készen álló tehervonatba beleszaladt egy megérkezett gyorsteher vonat. Az összeütközés következtében nyolcz kocsi darabokra tört, négy pedig teljesen hasznavehetetlenné vált. A kiséretnek sikerült leugrálni a kocsikról, csupán a mozdonyvezető sérült meg. A vizsgálatot megindították s már megállapították, hogy a karambol hibás váltóállítás okozta. *Szalits* György és *Papp* János üzletvezetőségi gyakorlatokat, továbbá *Hári* Pál és *Fintion* György állomásfelügyelő-jelölteket felfüggesztették állásuktól. Az államvasutak kára megközelítőleg százezer korona. A pályatest is erősen megrongálódott, de ezt sikerült még vasárnapra teljesen rendezhetővé s forgalmi zavar nem állott be.

— **Bérletjegyek a vasuton.** A kassa-oderbergi vasut igazgatósága a következő közleményre hívja fel a szülők figyelmét: A kassa-oderbergi vasut igazgatósága elhatározta, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdve tanuló-bérletjegyek kiadását engedélyezi. Az igazgatóság ezzel azt célozza, hogy az iskolától a vidéken távol lakó tanulóknak az iskolák látogatását megkönnyítse és az e téren eddig fennállott visszásságokat — amelyek miatt sok panasz hangzott el — megszüntesse. A tanuló-bérletjegyek érvényesek lesznek nemcsak a *Ksod.* vonalain, hanem az üzemeiben levő helyi érdekű vasutak vonalain is. A kedvezményt az állami, községi és nyilvánossági joggal felruházott magánintézetek tanulóit vehetik igénybe. A jegyeket a *Ksod.* állomásain kell megrendelni.

— **Visszaküldték a lopott pénzt.** Akadnak még becsületes — tolvajok is. Megirtuk: a triesti és velencei rendőrség által tett intézkedések, hogy a Banca di Napoli számára az Unio bank triesti fiókja által elküldött és utközben eltűnt 25.000 lira tolvaját kézre kerítse nem vezetett eredményre. Most azonban meglepő fordulat következett be. A Banca di Napoli velencei fiókja tegnap reggel az ellopott összegből, 24.500 lirát a posta útján Görzből megkapott. A tolvajok tehát mindössze 500 lirát tartottak maguknak.

— **Bezárták a spaai játékbankot.** Belgiumban rossz napok járnak a kártyásokra, illetőleg a szerencsejátékbankokra. Ostende utáni Spaa fürdőhelyre került a sor. Az államügyész szombaton éjjel váratlanul megjelent a spaai kaszinó játéktérmeiben, ahol javában folyt a tiltott játék és nagy összegek heverték a játékasztalokon. Az ügyész a pénzt és a játékasztalokat lefoglalta, a tettenért játékosok neveit pedig felírta. Az ügyész ezután bezárta és lepecsételte a játéktérmeiket.

— **A fuvarosok sztrájkja.** A fuvaros munkások ma az összes szállító cégeknél beszüntették a munkát. A sztrájk oka az, hogy egyes munkaadók terrorizálták társaikat, hogy kollektív szerződést kössenek a munkásokkal. A munkások ma reggel már nem is álltak munkába. A munkaadók úgy iparkodnak magukon segíteni, hogy új szervezeten kívül álló munkásokat alkalmaznak. A békéltetési tárgyalások már megindultak, egyelőre azonban nincs sok kilátás a békére. Azonban a fuvarosmunkások sztrájkja ma jelentős sikert ért el. Három nagy cég: az *Automobil* fuvarozó r.-t., a *Goldberger* Ármán és a *Hoffmann* Manó nagy fuvarozó cégek aláírták a szerződést. Ezek közül csupán az *Automobil* fuvarozó mintegy 150 munkást foglalkoztat. A fuvarosmunkások vasárnap délután nagy gyűlést tartottak a Váci-uti *Concordia* éttermében, ahol *Hiresik* János konstatálta, hogy a sztrájk mindjobban nyer terjedelemben, mert amíg az első napon csak öt cég munkásai sztrájkoltak, most már 15 cég munkásai szüntették be a munkát. Ha a munkaadók tiszteséges békére nem hajlandók, úgy a sztrájkban álló üzemek száma mindenesetre növekedni fog.

— **Házasság.** *Adler* Ármán kereskedő Duna-Földváról eljegyezte *Kohn* Olga-t Soltvadkertről. *Schön* Géza Kaposvárról eljegyezte *Brauman* Belát, *Brauman* Hermann leányát Felsővögről.

— **Szerencsétlenség egy házleöntésnél.** Az Irányi-utca 1. sz. házában a bontási munkálatoknál súlyos szerencsétlenség érte *Harti* János palért, akire egy dűledező fal és emelől lépcső esett, maga alá temetve a palért. A súlyosan sebesültet a mentők vették ápolás alá és eszméletlen állapotban szállították a kórházba. A rendőrség a gondatlanságból származó baleset miatt a vizsgálatot megindítja.

— Az első cigányiskola. Az ország első és egyetlen cigányiskolája Arad megyében, Pankotán van. A cigányiskola első tanéve a múlt június hóban zárult be és a második tanév most szeptember elején veszi kezdetét. Az iskola vezetője *Osóky Gusztáv* tanító volt, akinek elért meglepő eredményeiről hivatalos iratok iskolai hatóságok, kiküldött szakközvegyek és Pankota község lakói mind a legkedvezőbben tanuskodnak. 47 cigánygyerek részesült a gondos vezetés alatt, a kultúra első áldásában. A tanító édes anyja nagy szeretettel foglalkozott a leányövékkel és kézimunkára tanította őket.

— Sztrájkmozgalom a budapesti helyiérdekű vasutakon. A budapesti helyiérdekű vasutak forgalmi alkalmazottai körében a hónapok óta tartó elégedetlenség és elkeseredés helyzetük tarthatatlansága miatt nagyobb arányú sztrájkmozgalommal fenyeget. E helyi érdekű vasutak czinkota—kerespei, Pálffy-tér—szentendrei és Budapest—ráczkevei vonalain alkalmazott vizsgált vonatvezetők és kálauzok már több ízben fordultak kérelmeikkel a budapesti h. é. vasutak igazgatóságához, rámutatva azokra a súlyos sérelmekre, amelyeket egyfelől anyagi javadalmazásuk, másfelől pedig szolgálati beosztásuk tekintetében fennállanak. Most elhatározták a vasutasok, hogy hivatalos uton terjesztik föl memorandumukat, amelyben össze is foglalták sérelmeiket és augusztus 17-én kérvényüket az igazgatósághoz juttatták. Fellépésüknek azonban az a váratlan következménye lett, hogy a hosszabb idő óta betegség miatt szabadságon levő *Godiner Sámuel* forgalmi főnök mostani helyettese: *Szűcs Sándor* főellenőr néhányat a memorandumot aláírtak közül magához rendelt és biztató szöveget lehordta őket. Amikor a vasuti alkalmazottak ezt a választ megtudták, a tetőpontra hágtott izgatottság már-már nyílt sztrájkot eredményezett, csupán néhány idősebb vasuti alkalmazott biztatására sikerült az elkeseredett mozgalmat pillanatnyilag leszerelni és most már utolsó reményük csak az, hogy az ügyet *Jellinek Henrik* és az igazgatóság méltányos elbírálás alá veszi, ami, ha rövid idő alatt be nem következik, a budapesti helyi érdekű vasutak mind a három vonalán teljes bizonyossággal ki fog ütni a sztrájk.

— Összeütközés tolatás közben. Ma reggel a nyugati pályaudvar rendező pályaudvarán, a Bulosu-utca előtt a 4. és 8. számú rendezés alatt álló vonatok tolatás közben összeütköztek. Az összeütközés következtében négy kocsi kiugrott a sínparból és megrongálódott. Az egyik kocsi pedig nekiment a Ferdinánd-híd alatti alagutnak és a kőparkányának egy részét ledöntötte. Az összeütközés következtében sebesülés nem történt.

— Királlysértő mozgóképek. A budapesti rendőrség ma királyunkat sértő filmeket kobozott el *Neumann* és *Ungerleider* raktárából. E különös intézkedést egy feljelentés előzte meg, amelyet a székesfehérvári 5. honvédegyezred tisztikara tett egy ottani mozi ellen, ahol ezt a filmet lejátszották. A tisztiek királlysértést láttak a király karrikatúrájában. A székesfehérvári rendőrség nyomban áttette az ügyet Budapestre és itt aztán zár alá vették az egész gyűjteményt.

— Uj vasuti menetjegyek. A kereskedelmi minisztériumban rég óta foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a vasuti menetjegyek kiállítását, kezelését és ellenőrzését tekintetében fenforog több nehézségen és visszás helyzeten javítsanak. Akut stádiumba juttatta most ezt a kérdést az osztrák kereskedelmi minisztériumnak a vasuti jegykezelés terén a közel jövőben behozandó újítása, amelynek lényege az, hogy a mostani kartonjegyek helyett a villamosokon használt jegyek mintájára jegytekereket készíttetnek, amelyen az időjelzésre és a távolságjelzésre szolgáló rovatok azonosak lesznek a villamos jegyek hasonló rovataival és az átszálló forgalomnál az ellenőrzés is hatályosabbá válik. Értésülésünk szerint a magyar kereskedelmi minisztériumban, ahol az összes külföldi jegykezelési rendszereket is alapos tanulmánytárgyává tették, be akarják várni, hogy az újítás miként válik be Ausztriában és csak aztán fogják a szükséges változtatásokat nálunk is megtenni.

— Idegenbe ment meghalni. Szombaton este egy 25—26 év körüli fiatalember érkezett Debreczenbe Budapest felől. Néhány perczig idegesen sétált fel s alá a perronon, majd hirtelen revolvért vett elő s mellette lökte magát. A golyó a szívét furta keresztül s nyomban meghalt. Zsepeiben egy Debreczenig szóló vasuti jegyet és egy levelet találtak,

amelyben ez állott: Kérem a hatóságot, értesítse apámat, Nádor Gusztávot. Lakik: Szentpál község (Veszprémmegye). Ne kutassák, hogy miért jöttem ide s miért végeztem ki magamat. A rendőrség a hullát beszállította a közkörházba s táviratot küldött Szentpálra.

— Halálozás. Dr. Kanitz Henrik egyetemi magántanár, a kolozsvári tudományegyetem bőrgyógyászati klinikájának asszisztense, vakbéloperáció következményei után e hó 28-án Kolozsvárt 31 éves korában meghalt. A fiatal tudós orvos halála nemcsak rokonságának és barátainak, hanem a kolozsvári egyetemnek és az egész tudományos világnak is gyász. Az ifju tudós halálának szomorúan érdekes előzménye van. Ugyanis még csak a múlt héten hunyt el Kolozsvárt dr. *Góth Lajos* és ime már is követte őt legjobb barátja, Kanitz dr.-t ez év április havában habilitálták a bőrbetegségek radio-terápiájából. Dr. Góth sirjánál ő mondotta a búcsúztatót és a beszédét így fejezte be:

— Isten veled, a viszontlátásra!

Másnap éjjel hirtelen rosszul lett és a gyilkos kór másfél nap alatt végzett vele. *Jancsó Miklós* belgyógyász, tanár, *Elfer Aladár* és *Nagy Samu* tanárségek kezelték. Szombaton délelőtti állapot a válságosra fordult és délután *Hevesi Imre* sebész-tanár megoperálta. Átfuródásos vakbélgyulladás és általános gennyes hashártyagyulladás konstatait. A baj jóformán külső tünetek nélkül, lapangva fejlődött szervezetében. A műtét után minden lehetőséget megtekintve, hogy a beteget életben tartásuk, *Kanitz* egész éjjel eszméletlenül volt és ami még tragikusabbá teszi hirtelen halálát — mint orvos, jól tudta, hogy már csak pár órája van még hátra. Reggel a 6 óras gyorsvonattal érkeztek betegágyához nagybátyja, *Brucek* fővárosi orvos és öccse, akiket táviratilag hívtak Kolozsvárra. A beteg még beszélt velük, azután 8 óra tájban, mintegy tíz percznyi haláltusa után meghalt. Atyja, *Kanitz Mór* fővárosi kereskedő, nevével együtt tegnap este érkezett meg Kolozsvárra Keszthelyről. Utközben Püspökladányban az idegen utasok beszélgetéséből tudták meg fiuk halálát. Az elhunyt 32 éves volt és fiatalossága mellett is már nagy elismerést vívott ki magának tudományos körökben. Egy évig dolgozott Budapestén dr. *Róna* tanár mellett, mint segédorvos, majd hat évig dr. *Marschalko* tanár asszisztense volt. A hazai és külföldi szaklapokba sokat dolgozott. A koporsót ma délután vitték ki a kórházi kápolnából a vasúthoz. *Szabó Dénes* udvari tanácsos, egyetemi orvoskari dékán és *Elfer Aladár* tanárségéd búcsúztatták el. Holttestét Budapestre hozták és itt temetik el. Temetése szerdán, augusztus 31-én, reggel tíz órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

A mélyen lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Kanitz Mór és neje *Deutsch Karolina* a maguk és gyermekeik *Vilmos* és neje *Weisz Lilly*, *Emil*, *Irma* és férje *Keszthelyi Ernő*, valamint az összes rokonok nevében a legmélyebb fájdalomtól megtörtén jelentik, hogy forrón szeretett gyermekük, hajló koruk büszkesége dr. *Kanitz Henrik* orvos, egyetemi magántanár, tanárségéd a kolozsvári m. kir. *Ferencz József* tudományegyetemen, a komoly munkának szentelt élete 31. évébe nagy reményekkel kecsegtető életpályája elején 1910. augusztus hó 23-án, rövid szenvedés után Kolozsvárt meghalt. A megboldogult hült tetemeit 1910. augusztus hó 31-én, szerdán délelőtt 10 órakor temetik el Budapestén a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából. Fájdalomba merült törhetetlen szeretetünk, elmulthatatlan kegyeletünk őrizi felejthetetlen drága emlékét!

Stark Adolf kereskedő 74 éves korában Békéscsábán meghalt.

Wertheimer Mózes szeszgyáros, volt 48-as honvéd, aki közeli rokonságban állott *Kossuth Lajos* bizalmasával, *Helgy Ináczczal*, 89 éves korában, Kolozsvárt meghalt.

Lukács Béla, Miskolc városnak 18 évig volt rendőrkapitánya, 62 éves korában, Hódmezővásárhelyen meghalt.

Vekérdi József, a hódmezővásárhelyi „Népbank” volt vezérigazgatója, 72 éves korában, Hódmezővásárhelyen meghalt.

Ifj. *Imrig János*, törvényszéki jegyző, 28 éves korában, Sátoraljai helyen meghalt.

Réti János, ny. m. kir. gazdasági tanintézet tanár, 62-ik évében, e hó 26-án meghalt Kolozsvárt.

Özv. *Láng Józsefné*, szül. *Grieszshaber Mária*, 68-ik évében augusztus 21-én meghalt Vállaiban.

Margitai Elek fia, *Emil Tibor* augusztus 27-én 2 és háromnegyed éves korában meghalt Budapestén.

De la *Molte Arthur* gróf m. kir. ez. jószágfelügyelő, katonai érdemkereszt tulajdonosa stb. folyó hó 27-én 70-ik évében elhunyt Fogarason.

Hackenbergsz Gusztáv nyug. vezérőrnagy 78 éves korában Pozsonyban meghalt. Temetése holnap katonai pompával megy végbe.

Tyroler Irma vállalkozót, aki rövid szenvedés után a fővárosban meghalt, holnap, kedden délután 8 órakor temetik a rákoskeresztúri izr. temető halottasházából.

— *Lahori* fotóművész külföldi tanulmány utazását visszavért és műtermét modernül átalakítva és megnagyobbítva újból megnyitotta.

— *Utezei háborúságok*. Szombatról vasárnapra virradó éjszaka több szurkálás történt a fővárosban. A Szigony- és Tömö-utca sarkán *Szilusz István* állványozót fejbeszurkáltak. — A Práter-utca 26. számú ház előtt *Szöke Sándor* 22 éves hentessegédet a karján és ugyancsak a Práter-utca 26. száma előtt *Nagy Mihály* hentessegédet az altestén sebesítették meg. Mindháromat a mentők a II. számú sebészeti klinikára vitték, ahol a sérülteket bekötötték és elbocsátották. Az ismeretlen tetteseket a rendőrség keresi. — Sokkal komolyabb természetű verekedés volt azonban Kőbányán a Szent László-téren. Egy részeg társaság, melynek tagjai voltak *Gatyák Ferencz* 38 éves kőművessegéd, *Ternei József* 20 éves kocsi, *Kovács Péter* 23 éves, *Kántor Mátyás* 26 éves napszamosok és *Csedli Ferencz* 19 éves mázolósegéd a korcsmából hazafelé menet összeverekedtek. Verekedés közben azután *Ternei* jobb halántékán és ballábujján, *Gatyákot* pedig balkarján megszurkáltak. *Ternei*, akinek a sérülése súlyos, életveszélyes, a mentők a Szent István-kórházba vitték, *Gatyákot* bekötötték s elbocsátották. A verekedésben résztvevő többieket a nagy lármára odasiető rendőrök előállították a X. kerületi kapitányságra, ahonnan igazolás után mindannyit elbocsátották, de megindították ellenük az eljárást. — *Pap Béla* 26 éves kocsi a Főti-ut 20. sz. ház előtt mellbe szurkáltak. — *Örvendi István* 24 éves cipészsegédet a József-utczában hábaszurkáltak. Sérülése súlyos. — *Kuzik István* 30 éves szobafestősegédet a Hermina-uton karján megszurkáltak. Ez is súlyos. — A József-körut és Práter-utca sarkán *Lizakovszky Ede* 35 éves borbélyt fejbe és hátba szurkáltak. A II. számú sebészeti klinikán ápolják. — Az István-ut 65. számú ház előtt rendszeres csata volt huszárok és polgárok között. Az utcán összeverekedtek. Az ütközet elhúzódott az Abonyi-utca sarkáig, ott már lövöldöztek is egymásra. Milyen eredménnyel, azt eddig nem lehetett megállapítani, mert mikor végre rendőrök jöttek, az egész társaság szétszaladt. A csataterén senkisék maradt.

— *Lopott téglából épült házak*. Nagyváradon szenzációs feljelentéssel foglalkozik a rendőrség. Nagy Lajos váradi téglagyártulajdonos feljelentése szerint rövid néhány hónap alatt 80.000 darab téglát lopnak el, a nyomozás pedig kiderítette, hogy mintegy harmincz szekeres vett részt a lopásban; a tolvajok szinte kivétel nélkül háztulajdonosok, akik a lopott téglából hirtelen új házat építettek. Egyesek már be is vallották tettüket, de a nagy része még tagadásban van. A vizsgálat a szenzációs ügyben nagy erélyvel folyik.

— *Balesetek*. *Krebesz Sándor* szobafestő a Budafoki-ut 13. számú ház lépcsőházában leesett az állványról és életveszélyes sérüléseket szenvedett. — A Belső Jászberényi-ut 18. számú ház előtt *Tóth József* 33 éves kocsi lovai megbokrosodtak a 110. számú közúti kocsiól, elragadták kocsijukat, a kocsi leesett és súlyosan megsérült. — *Németh József* 28 éves autómobilvezető a Füleki-utczában elütötte autójával *Schlammner Sándor* nevelőt, aki több sérülést szenvedett.

x *Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körut 31.*

x *Fodor-féle vívóterem* a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x *Zene*. Kétségtelen, hogy ma már az általános műveltséghez tartozik az, hogy mindenki legalább egy hangszerhez értsen. Közélg az ősz, mikor az ország és a főváros zeneiskoláiban a beiratkozások megkezdődnek. Jó előre rá akarjuk terelni a közfigyelmet az alkalomból *Marnitz Frigyes* műhangszerkészítőre (József-körut 37—39.) a főváros e derék és megbízható cégére, ahol mindenki a maga kiválasztott hangszerét a legjobb és legfeltűnőbb kivitelben a legutányosabban kaphatja meg. *Marnitz Frigyes* ur szívesen küld mindenkinek díjmentesen prospektust.

x *Szép a bajus Hajdusági pedróvé.*

x *Bob* hashajtó a legkellemecebb, 10 fillér.

MUSCHONG-BUZIASFURDO
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ
BAKTERIUMMENTES terméskészítés
 ÖDIT GYÓGYIT. Kapható mindenütt
 Budapesti főraktár: Eötvös-utca 44. Telefon 99-88

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Lezuhant aviatikusok.** Többfelől is aviatikusok balesetét jelentik. Eugen Legagneux, az ismert aviatikus a havrei repülőversenyen lezuhant és életveszélyesen megsebesült. A szerencsétlenül járt aviatikus a távolsági díjért pályázott, amikor gépe beleütközött egy jelzőpóznába, az aeroplán megbillent és az aviatikust romjai alá temette. Az orvosok megállapították, hogy Legagneux a fején súlyosan megsérült, de remélik, hogy ha komplikációk nem állanak be, úgy tizennégy nap múlva egészsége helyreáll. A szerencsétlenség valószínű oka, hogy az aeroplán kormánykészüléke elromlott. Legagneux Párisban született és most 27 éves. Másfél évvel ezelőtt Bécsben produkálta magát, de repülése ekkor nem sikerült és valósággal menekülnie kellett a családott nézőpublikum dühe elől. Azóta Legagneux sokat tanult és a francia aviatikában most már tekintélyes helyet foglal el. A „Matin” repülőversenyében a harmadik díjjal korozva tért vissza Párisba, ahol lelkesen fogadták. Legagneux balesetén kívül több más aviatikus szerencsétlenségéről is érkezett hír. Az egyik szerencsétlenség halálos végű volt.

Measdyk holland aviatikus Arnheimben tegnap felszállt és körülbelül száz méternyi magasságból lezuhant.

Mars amerikai pilóta Curtis-típusú gépén át akarta repülni a newyorki öblöt. Utközben a motor hirtelen felmondta a szolgálatot és a készülék mintegy ötszáz méter magasságból a vízbe zuhant. Marst a halászok mentették ki. Kis híján mult, hogy a vízbe nem fullt.

Schlucter frankfurti pilóta Voisin-rendszerű biplánján a scheuceni gyakorlóterén kísérletezett. Alg ereszkedett fel, a kormány drójtjai összebonnyolódtak, Schlucter idejében észrevette a bajt, nyolcvíz méter magasságból leugrott, kulcsőrest szenvedett. A repülőgép darabokra tört.

Neesemann buchholzi ács saját készítményű repülőgépén próbafelzállásokat végzett, amelyek eleinte kielégítően sikerültek, de utóbb a motor elpördült, az alkotmány lezuhant és darabokra tört. Neesemannnak nem történt baja.

Baleset érte Moissant is, aki a páris—londoni repüléssel tette ismertté nevét. Tegnap reggel felszállt Comsingban, hogy elérje Londont. Utast is vitt magával, mechanikusát. Mikor nyolcvíz méterre emelkedett, a szél elkapta a Blériot-gépet és Moissant kénytelen volt gyorsan lebecsülni, de oly erősen ütközött a földhöz, hogy az aeroplán darabokra tört. Neki magának nem esett baja.

Érdekes felemlíteni, hogy a híres Paulhan is szerencsétlenség érte. Nem ugyan repülőgépen, hanem az automobilon történt a súlyos baleset. A baleset annyira súlyos, hogy ha állandóan nem is, de hosszú időre meg fogja fosztani a lehetőségtől annak, hogy a repülőgépre felülhessen. Paulhan automobilon St.-Cyrból Sartrouvillebe igyekezett, miközben az automobil az ut egy hirtelen kanyarulatánál nekiment egy fának. Paulhan kiugrott és jobb kézcsuklója eltört. Ez a baleset Paulhan mindenesetre megátalja abban, hogy a hadügy miniszter meghívásának eleget téve, résztvegyen repülőgépével az őszi nagy hadgyakorlatokon.

© **Uj magassági rekord.** Havreből jelentik: Morane aviatikus ma monoplánjával 2100 méter magasságra emelkedett és ezzel Drexel skót világrekordját megjavította.

© **Nem sikerült a zágrábi felszállás.** Jeleztük, hogy Székely Mihály, a kitűnő magyar aviatikus, aki már Budapesten biplánjával néhány szép repülést végzett, tegnap Zágrábban akart felszállni, belépőjegyes közönség előtt. Most Zágrábról azt jelentik, hogy a repülés elmaradt, mert a motor nem funkcionált. A közönség — mintegy ötezeren lehettek — zugolódott, mire a rendőrség a belépődíjakat és a készüléket lefoglalta.

Nyiltter.

© **Reváltban közzétették nem vállal feladást a szerkesztőség.**

Bristol-Szálló

sörudvara

MEGNYILT.

Müncheni Hofbräu és Polgári Serfözde részvénytársaság kimérése.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Szemere Árpád új szerződése.** Az Operaház vezetősége Szemere Árpáddal, az intézet kitűnő baritonistájával megújította lejárobán lévő szerződését. Az új megállapodás szerint az Opera öt évre kötötte le Szemerét 24.000—32.000 koronáig terjedő évi fizetéssel.

(*) **Bemutató a Vigszinházban.** Hennequin és Veber bohózata, a „Csitulj, szívem!” (Tais-toi, mon coeur), szombaton, szeptember 3-án kerül bemutatásra a Vigszinházban. A bohózat a következő szereposztásban kerül színre. Mentinel—Vendrey Ferencz; Isabelle, a felesége—Haraszty Hermin; Balbine, a leánya—Pallay Rózi; Prudence—Forray Rózi; Mirette, a leánya—Kornai Berta; Charles-Amadée—Tapolczay Dezső; Savani—Ferenczy Károly; Viktor—Tanay Frigyes; Clackson—Szerény Zoltán; Barruche, örmester—Tihanyi Miklós; Banler—Sarkady Aladár; Rendőrbiztos—Bárdi Ödön; Louise—Kömös Ilka; Rose—Molnár Aranka; Francine—Kész Rózi; Euphémie—Jancsó Jolán. Az első felvonás Miretténél, a második Mentinel lakásán, a harmadik egy családi penzióban történik.

(*) **Erdős Richard Frankfurtban.** Operánk kitűnő baritonistája, Erdős Richard esütörtökön este lépett fel először a „Hugonották” Marcel szerepében. A művész pompás alakítása, hatalmas, kiválóan iskolázott hangja s nagy énektechnikai tudása valóságos meglepetést okozott a közönségnek. Igen nagy tetszést aratott a Valentine-vel énekel duóval, melyet a közönség nyílt színen is lelkesen megtapsolt.

(*) **A Magyar Színházban.** Rostand világhírű alkotása „A sásfiók”, melyet a francia színpadokon kívül csak a Magyar Színház hozott színre és amely nálunk is megérdemelt óriási sikert aratott, szordán, a hó 31-én éri el 110-ik előadását. A szerdai szántizedik előadásán is Törzs Jenő játssza a címszerepet, aki a darab minden eddigi előadásán játszott a Reichstadti herceget. Flambeau Kúrti József, Metternichet Sebastyén, a császárt Réthey, Mária Lujzát T. Halmy Margit, a főhercegnőt Mészáros Giza, Camerarat Báthori Giza, Terézét Nagy Teréz, a szabót Molnár László, Prokescht Tarnay játssza.

(*) **Az Országos Színészegyesület színésziskolájában** ma kezdődtek meg a beiratások. Az újan jelentkezőket még holnap és holnapután délután 3—6-ig írják be. A felvételi vizsgákat szeptember hó 2-án és 3-án tartják meg.

(*) **Zeneiskolai beiratások.** Somogyi Mór zongoraművész zenekonzervatóriumában (Erzsébet körút 44. I. em.) melyben eddig több mint 5000 növendék nyert zenei kiképzést, a beiratások már megkezdődtek. Az intézetbe naponta délelőtt 9—6-ig lehet beiratkozni. — A Szemere József államilag képzett okleveles zenetanár igazgatása alatt álló zeneintézetében az Országos Magyar Kir. Zeneakadémiára előkészítő tanfolyamokon a beiratások minden tanszakra megkezdődtek. Az intézet titkári hivatalában: VI., Király-utca 60. Ezen tanfolyamokra kizárólag határozott zenei tehetséggel bíró növendékeket vesznek fel, akik a zenét komoly alappal akarják tanulni és akik az Országos Zeneakadémiára készülnek elő. — A Lovas-féle zenekonzervatóriumában a beiratások naponta 9—12-ig és délután 2—7-ig tartanak. Nagyon takarékos és okos dolog, hogy az intézet növendékei a szükséges hangszereket és hangszereket díjmentesen kapják, otthoni használatra. Az angol, francia vagy német nyelvet díjmentesen tanulják heti 3 órában szaktanároktól. Az intézet tanári kara 32 kiváló okleveles tanárból áll. Az intézet titkári hivatala (Andrássy-ut 67.) évkönyvét kívánatra díjtalanul küldi.

FŐVÁROS.

(*) **Az árvászéki elnök itthon.** Dr. Melly Béla árvászéki elnök szeptember 1-én tér vissza szabadságáról és átveszi az árvászék vezetését. Ugyanekkor szabadságra megy Unger Jenő árvászéki elnökhelyettes.

(*) **A középítési igazgató.** Devecis Ferenc középítési igazgató tegnap visszatért szabadságáról és ma átvette hivatalának vezetését.

(*) **A pest—budai villamos.** Az átszállásokkal, még pedig tömeges átszállással súlyosbodott pest—budai villamos közlekedés javítására érdekes tervezetet adott át ma a polgármesternek Fenyő Henrik mérnök. Tervében a következőket mondja: A Városi és Közutai vasút között a Buda és Pest közötti közlekedés egyszerűsítése könnyen végrehajtható, anélkül, hogy a két társaság között különösebb elszámolási egyezsége lenne szükség. Még pedig ilyenformán: Az egyik sínpáron az

egyik társaság kocsijai, a másikon a másik társaság kocsijai közlekedjenek egyenlő számban. Így mindkét társaság bevétele közelítőleg egyenlő lesz, mert aki pl. Pestről Budára az egyik társaság kocsiján megy, az visszafelé ugyanazon utat a másik társaság kocsiján teszi meg. Emellett mindkét társaság kocsijai egyenlő uton veszik igénybe a másik társaság vonalait, akár a budai belső, akár a külső körutat veszzük figyelembe, úgy hogy ez sem okozhat elszámolási kérdést. Ezeket a járatokat bármely szárnyvonalra is kell átállójegyeket árusítani, ami szintén nem okozhat nehézséget, mert ilyen jegyeket ma is ad mindkét társaság.

(*) **A jubileumi emlékkereszt.** A főpolgármester ma átiratot intézett a tanácshoz és tudatja, hogy a király osztrák császári uralkodásának hatvanadik évfordulója alkalmából emlékkeresztet vevett az állami és egyéb köztisztviselők részére. Akik az emlékkeresztre igényjogosultak, szeptember 10-ig jelentkezhetnek hivatali főnököknél. A keresztet a felettes hatóság osztja ki.

(*) **Az adókönyvek hátralékának zárlati munkálatai.** A közgyűlés 78.000 koronát szavazott meg az adókönyvek hátralékainak zárlati munkálataira. A belügyminiszter ma értesítette a főváros törvényhatóságát, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyta azzal a kikötéssel, hogy a munkálatok előhaladásáról minden év végén hozza tuzetes jelentés teendő.

(*) **Játszási engedély.** Az állandó színházvizsgáló-bizottság ma délelőtt a helyszíni vizsgálat alapján a magy. kir. Operaháznak és a Nemzeti Színháznak megadta a játszási engedélyt.

TÖRVÉNYSZÉK:

§ **Nyugalomba vonuló tanácselnök.** Décey Zsigmond kir. kuriai tanácselnök, az V. polgári tanács érdemes vezetője még a nyár elején benyújtotta nyugdíjaztatása iránti kérvényét. Székely Ferenc igazságügyi miniszter megkísérelte marasztalni az ősz tanácselnököt, aki azonban hivatkozással hatvan éven felüli korára és legutóbbi betegsége, kérte nyugdíjaztatását. Décey Zsigmond tehát legközelebb nyugalomba vonul. Utódja valószínűleg Pecháta Endre kuriai bíró lesz. Itt említjük meg, hogy Hanák Kolos kuriai bíró a legközelebbi napokban szintén nyugalomba vonul.

§ **A felsőbírók köréből.** A budapesti kir. ítélőtábla és a kir. Kuria nyári szünete a mai nappal véget ért. Mindkét felső bíróságon holnap megkezdődnek a rendes tárgyalások. Günther Antal kuriai elnök, Vavrik Antal kuriai másodelnök és dr. Csató Ferencz, a kir. tábla elnöke, mai napon megérkeztek és elfoglalták hivatalaikat. A királyi Kurian szeptember hó 24-ig csak három büntető tanács fog működni és pedig az I. tanács Vavrik Béla másodelnök, a II. Sebastyén Mihály tanácselnök és a IV. Dogáriu Tamás legidősebb tanácsbíró elnöklésével. A kir. táblán szeptember 25-ig csak két büntető tanács működik és pedig a II. tanács Horváth Béla tanácselnök és a III. tanács Csiky József kuriai bíró vezetésével.

§ **A nyári szünet után.** Dr. Balogh György a budapesti büntető törvényszék elnöke nyári szabadsága után ma megjelent a büntető törvényszékben és átvette hivatala vezetését Saly Dezső táblabírótól, aki eddig elnöki tisztségben helyettesítette. Ugyancsak ma jelent meg hivatalában dr. Mikovich Lajos, a büntető törvényszék esküdtbírójának helyettes elnöke és Szalvek Ferencz vizsgálóbíró is. Dr. Sélley Barnabás, a budapesti kir. ügyészség vezetője szintén ma vette át az ügyészség vezetését dr. Gesztli Andor főügyész helyettesétől. Véget ért a mai nappal a budapesti kir. ítélőtábla és a kir. Kuria nyári szünete. Mindkét felső bíróságon holnap megkezdődnek a rendes tárgyalások. Günther Antal kuriai elnök, Vavrik Antal kuriai másodelnök és dr. Csató Ferencz, a kir. tábla elnöke, mai napon megérkeztek és elfoglalták hivatalaikat.

§ **Szélhámos ügyök.** Novák Henrik privigyei származású 28 éves ügyök 1908. év július havában a Diamant és Vadas budapesti bizományi cég szolgálatába lépett mint helyi ügyök. Alig néhány heti működés után főnökeinek tudta és beleegyezése nélkül beinkasszált 817 koronát s ezzel a pénzzel külföldre szökött. Először Párisba ment és itt felkereste a H. Salle és Co. párisi céget, amelyről tudta, hogy a Diamant és Vadas-céggel üzleti összeköttetésben áll. A párisi cég tulajdonos előtt magát a Diamant és Vadas-cég egyik tulajdonosa fiának, Diamant Richárdnak adta ki és pénzzavarára hivatkozva, kölcsönt kért tőle. A párisi kereskedő 100 frankkal segítette ki pénzzavarából a fiatal embert, aki innen Angliába utazott és itt Glasgowban a Fergusson Schaid olaj- és zsiradékkereskedőt látogatta meg. Itt is Diamant Richárdnak mutatta be magát és előadta, hogy üzleti ügyben sürgős szüksége volna

100 font sterlingre. Az angol kereskedő husz font sterlinget adott át neki aranyban, ezenkívül egy 1500 koronáról kiállított és a berlini Mitteldeutscher Kredit Bankra szóló csekket, melyet Diamant Richárd nyújtott át neki, látott el átjegyzéssel. Ezt a csekket Diamant zsebre tette, de értékesíteni már nem tudta, mert időközben az óvatos angol kereskedő távirati kérdézközlésére a budapesti Diamant és Vadas-czég kijelentette, hogy a csekk hamis. Novák Henrik, miután Angliában is kezdett lába alatt a talaj égni, Drezdába és Frankfurtba ment és mindkét helyen hasonló módon csalt ki egyes kereskedőktől kisebb-nagyobb összegeket. A múlt év szeptember havában Grácban rajta vették és letartóztatták. A kiadatási eljárás megindulván, első sorban a szombathelyi törvényszék kapta meg ezt a jeles fiatal embert. Ez a törvényszék több rendbeli család miatt ez év márczius havában két és fél évi fegyházra ítélte el Novák Henriket. Szombathelyről a budapesti Nádas és Vadas-czég feljelentése folytán idezállították a fővárosba s a büntető törvényszék ma vonta felelősségre egy rendbeli sikkasztás és négy rendbeli család büntetésért. Novák Henrik töredelmesen beismerte a terhére rótt bűncselekmények elkövetését, mire a bíróság dr. Aranyiczky kir. ügyész indítványára a vádbeli cselekményekért két évi fegyházra ítélte el. Egyben pedig elrendelte a törvényszék, hogy a bűnügy iratai tétessenek át a szombathelyi kir. törvényszékhez, hogy a most hozott jogerős és a Szombathelyen kiszabott büntetés tekintetében a szombathelyi törvényszék össz büntetését szabjon ki Novák Henrikre.

§ A váci-utcai gyujtogatató. A Váci-utca 66. sz. házában lakott Adelmann Emilia fehérvári nő, anyjával, özv. Adelmann Agostonnéval. Adelmannék négy szobás lakása a múlt vasárnap, augusztus 21-én kigyulladt. A lakók, meglátva a füstöt, betörték az ajtót. A lakásban egy divány már lángokban állott. Oltás közben észrevették azután, hogy a lakásban a butorok alatt égő gyertyák vannak elhelyezve, azok közelében pedig spirituszos üvegek állanak, a szobában pedig nagy mennyiségű kén volt széthintve. Mindezek a jelek arra vallottak, hogy itt egy tervszerűleg előkészített gyujtogatás esete forog fenn. A rendőrség ez alapján letartóztatta Adelmann Mária, akiről megtudta, hogy kevéssel azelőtt lakásának berendezését 27.000 koronára biztosította a Generali Biztosító Társaságnál. A letartóztatott nő ellen az ügyész indítványára dr. Nagy Béla vizsgálóbíró gyujtogatás büntetése miatt rendelte el a vizsgálattal együtt az előzetes letartóztatást. Adelmann Mária ez ellen felfolyamodást jelentett be a vádtanácshoz, mely a szabadlábra helyezés kérdésében előreláthatólag ma vagy holnap fog dönten.

Értse meg jól

az Odol egészen sajátos hatásának óriási fontosságát: míg a többi száj- és fogtisztító szer tisztán csak a szájoöblítés rövid pillanataiban hat, addig az Odolnak határozottan tartós hatása van, mely a fogak tisztítása után is még huzamosan tart. E tartós- és utóhatás igen érdekes tudományos vizsgálatok tárgyát tették, melyek valamennyien egyértelműleg bebizonyították, hogy az Odolnak e sajátos hatása folytán rohadási folyamatok nem keletkezhetnek a szájbán, s így a fogak romlását megelőzi.

Aki az Odolt következetesen alkalmazza, az a tudomány mai állása szerint képzelhető legjobb fog- és szájpótlást gyakorolja.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvényes, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
Főraktár Budapeston: **ÉDESKUTY L.-nél.**

SPORT.

Az Erzsébet királyné-díj.

— Budapesti nyári versenyek. —

Remek keretek között zajlott le a végénél élő nyári meeting legjobban díjazott klasszikus verseny: az Erzsébet királyné-díj. Kellemes idő volt egész délután, ami meg is tette a hatását, mert ellentétben Szent István napjával, csak ugy zsongott, a kíváncsiak nagy száma s a szebbnél-szebb toalettek szinte elkápráztatták a szemlélőt. Egy igazi nagy versenynap képét varázsolta elénk a vasárnap program, melynek minden egyes száma a legnagyobb érdeklődés kíséretében zajlott le. Különösen a totalisateur körül volt veszedelmes tolongás, de a tribünökön is nagyon észrevehető volt, hogy a nyár végét járja, s mindenki hazajött már, aki pedig itthon van, az lehetőleg igyekezett nem elmulasztani azt az élvezetet, amit egy ilyen délután nyújt, midőn a halódó nyár utolsó toalettrekeket mutatják be hölgyeink. Annyi bizonyos, hogy azok, akik a színekben kerestek szórakozást, nem csalódtak s teljes meglepődéssel tértek haza, ellentétben a játékosokkal, akik némi csalódást éreztek, különösen a nap főszáma után, midőn Rascal oly csufos vereséget szenvedett legveszedelmesebb riválisától: Icy Wind-től. A nagy díjra öt lovat nyergeltek fel, azonban ezek közül csak három crack volt komoly számításba vehető, mert Nagy ur-at legfeljebb esetleges meglepetésre számítva indította istállója, de Kampl-nak tényleg semmi keresnivalója nem volt ebben a társaságban. Az elkerített helyen Rascal másfél reával lett kiírva a könyveseknél, míg Icy Wind — melyről ellenőrizhetetlen forrásból folytonosan riadóztató hírek voltak forgalomban — 2½:1-hez állt a szalag elé. A próbagaloppnál legtesztetesebbnek Icy Wind tűnt fel, de Rascal-on sem látszott semmiféle fáradtságnak a jele. A harmadik számitásba jövő telivér: Péponnet, mint rendesen, most is elég frissen cænterezett, de mint más alkalmakor, tegnap is csak azok szegődtek melléje, akik nagy hívei passzionátus tulajdonosának és arra építették kártyaváraikat, hogy Carslake minden outsider lovat behoz. A verseny lefolyása ez volt: Icy Wind nyugtalanodása kissé késleltette a startot. A szalag fellebbenésekor, Rascal kivételével, a többi négy mozgásban volt s Péponnet és Icy Wind jele legjobban. Rascal némi veszteséggel ugrik el, lovasa azonban forszirozott iramban hajtja s az 1800 méteres startnál már az élen van. Innen kezdve Rascal igen gyors paceban három-négy hosszal jár az élen Péponnet előtt, utána Icy Wind, majd Kamp, hátul Nagy ur. A sorrend az egves-negig változatlan, ahova Péponnet már oster alatt fordul be és csakhamar Icy Wind lovasa is osterhoz kap. Míg azonban Péponnet visszaesik, a kissé hajtós Icy Wind erőlyes felszólításra az egyenes közepén beéri Rascalt s azt — védekezése ellenére — a célban végül elég könnyen három hosszal megveri. Péponnet öt hosszal harmadik, Nagy ur alig nyakhosszal negyedik. Kamp rossz utolsó. A publikum igen vegyes érzelmekkel fogadta a nem várt győzelmet s mindjárt több mentőkörülményt hoztak fel a favorit vereségére, de sokan voltak azok is, akik a verseny kimenetelét teljesen reálisnak tartották s mi is az utóbbiak táborába állunk, mert már akkor magasra értékeltük a Laveno-mén győzelmét, midőn legutóbb Kottlingbrunnban oly könnyen elbánt Péponnet-vel s megirtuk, hogy tartjuk oly jónak, mint Rascal-t, csak azt az eljárást kell helyteleníteni, hogy alaptalan hírekkel félrevezetik a fogadókat, hogy már napok óta nem dolgozik Icy Wind s végül a startnál teljes egészségben jelenik meg.

A napot megnyitó Maglódi díj-ban Eszemadta megismételte azt a futást, amit Alagon pro-

dukált másfél mértföldre, ahol starttól a czélig élen haladva, játszva nyerte versenyét jóképességű ellenfeleivel szemben. Tegnap ugyanigy bánt el nyolcz riválisával, könnyen vitatván el az elsőseget Lord Darcy-tól és a javuló formát mutató Topper-től. Az utóbbi szereplése különösen tetszett nekünk, legközelebb már számolnunk kell vele minden egyes futásánál.

A Handicap-ban Tiborc nagy javulással győzött, a Kétéves nyeretlenek handicapjában pedig Loredan II. váltotta valóra istállója bizalmát. A Kétévesek versenyében jóképességű youngster mutatkozott be Passe-ban és igen figyelemreméltó Tengernagy harmadik helye is. A Háromévesek eladó handicapjában Pierrette-nek eminens esélye volt, de legközelebb megcsinálja versenyét Alfa és Boule de neige is. A napot bezáró Eladóversenyben Állok mutatta meg, hogy a flyer-konkurrencziákban még mindig számbevehető ellenfél.

Részletes eredmény a következő.

I. Maglódi díj. Díj 5000 korona. Táv 2500 méter. 1. Rohonczy G. 46 stök Eszemadta 50 kg (Kosuch), 2. Dávid E. 46 pm Lord Darcy 55 kg (Pretzner), 3. Petanovits J. 56 pper Topper 55 kg (Carslake). Futottak még: Avar (Miles), Fesztes (Fergusson), Jeannette (Györfly), Titi II. (Baumgartner), Perkáta (Tausz), Blue Peter (Krouzil). Két hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:11, 40:92, 60, 64. — II. helyen: 10:105, 20:42, 32, 34. — III. helyen: 5:66. — Könyvfogadások: 2½ Lord Darcy, 4 Topper, Avar, 5 Eszemadta, 6 Fesztes, 7 a többi. — Esetleges kvóták: 30 Lord Darcy, 39 Avar, 45 Topper, 127 Fesztes, 146 Jeannette, 286 Blue Peter, 299 Titi II., 346 Perkáta.

II. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Harkányi J. 46 sm Tiborc 57 és fél kg (Janek), 2. Mautner V. 36 sm Blanc bec 51 és fél kg (Carslake), 3. Hg. Schwarzenberg A. 36 pm Spaniol 50 és fél kg (Pretzner). Futottak még: Fortuna (Janek F.), Oboe (Vivian). Másfél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:43, 40:84, 68. — II. helyen: 10:42, 20:38, 34. — III. helyen: 5:17. — Könyvfogadások: 2 Blanc bec, 3 Spaniol, Fortuna, 3½ Oboe, Tiborc. — Esetleges kvóták: 31 Blanc bec, 44 Oboe, 47 Fortuna, 64 Spaniol.

III. Erzsébet királyné-díj. Díj 54.000 korona. Táv 2000 méter. 1. Hg. Hohenlohe-Oehringen 36 pm Icy Wind 54 és fél kg (Baumgartner), 2. Gr. Tecké L. 36 pm Rascal 56 kg (Janek G.), 3. Br. Springer G. 36 pm Péponnet 52 kg (Carslake). Futottak még: Nagy ur (Miles), Kamp (Pretzner). Három hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:43, 40:64, 50. — II. helyen: 10:48, 20:32, 26. — III. helyen: 5:24. — Könyvfogadások: 1½ reá Rascal, 2½ Icy Wind, 3 Péponnet, 20 a többi. — Esetleges kvóták: 16 Rascal, 43 Péponnet, 150 Nagy ur, 344 Kamp.

IV. Kétéves nyeretlenek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gr. Wenckheim I. sm Loredan II. 50 kg (Fergusson), 2. Gr. Pejacevich A. sk Mostoha 48 és fél kg (Pretzner), 3. Negropontes Gy. stpm Garázda 44 és fél kg (Abos). Futottak még: Automboli (Kosuch), Fantasie (Vivian), Magánzó (Janek F.), Patikáros (Broadwood), Faccino (Fetting). Nyakhosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:31, 40:54, 64, 68. — II. helyen: 10:32, 20:28, 32, 38. — III. helyen: 5:17. — Könyvfogadások: 2½ Loredan II., 3 Mostoha, 4 Garázda, 5 a többi. — Esetleges kvóták: 50 Mostoha, 70 Garázda, 71 Patikáros, 123 Faccino, 104 Magánzó, Fantasie, 132 Automboli.

V. Kétévesek verseny. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi L. sk Passe 54 és fél kg (Miles), 2. Br. Uchtritz Zs. sk. Borona 54 és fél kg (Pretzner), 3. Egyedi A. sm Tengernagy 56 sk (Broadwood). Futottak még: Forest King (Klimsela), Dollar (Vivian), Fast (Robertson), Aur (Fergusson), Akbar (Paul), Bonario (Carslake). Egy hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:37, 40:80, 76, 100. — II. helyen: 10:34, 20:34, 36, 46. — III. helyen: 5:18. — Könyvfogadások: 1½ Akbar, 3 Passe, 3½ Tengernagy, 5 Bonario és Borona, 8 a többi. — Esetleges kvóták: 27 Akbar, 37 Dollar, 64 Bonario, 67 Borona, 88 Tengernagy, 251 Fast, 379 Aur, 481 Forest King.

VI. Háromévesek eladó handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dávid E. pk Pierrette 54 és fél kg (Pretzner), 2. Egyedi L. pm Cromwell 52 kg (Miles), 3. Zanger I. pk Alfa 49 kg (Fergusson). Futottak még: Boule de neige (Baumgartner), Spotless (Broadwood), Rombaridon (Pache), Pica (Vivian), Gróf (Tausz), Mindig gyöngy (Cockeram), Ruszt (Peschka), Linda (Kosuch), Gertrud (Fetting). Három hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:50, 40:68, 62, 96. — II. helyen: 10:49, 20:34, 34, 66. — III. helyen: 5:23. — Könyvfogadások: 1½ Cromwell, 4 Pierrette, 5 Mindig gyöngy, 6 Linda, 8 a többi. — Esetleges kvóták: 35 Cromwell, 51 Mindig gyöngy, 105 Alfa, 113 Boule de neige, 126 Linda, 149 Pica, 202 Rombaridon, 397 Spotless, 411 Gertrud, 468 Ruszt, 720 Gróf.

VII. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Borbély Gy. 56 sm Állok 62 (Pretzner), 2. Negropontes Gy. 46 pm Munster 62 kg (Carslake), 3. Br. Harkányi J. 36 sk Carmina 54 kg (Miles). Futottak még: Velezta (Kosuch). Egy hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:24, 40:60, 84. — II. helyen: 10:26, 20:28, 32. — III. helyen: 5:14. — Könyvfogadások: 1½ Állok, Munster, 3 a többi. — Esetleges kvóták: 32 Munster, 38 Carmina, 91 Velezta.

— Tizenegyedik nap. —

Utolsóelőtti napján a meetingnek elég változatos program van kilátásba helyezve, mert három szám is van, amelynek jobb a díjazása, sőt a nevezésekben sem konstatalható visszaesés.

A *Budapesti díj* 2800 méterén *Szózat*-nak ismét alkalma nyílik, hogy bizonyosságot tegyen hatalmas fejlődéséről s tekintve azt, hogy az adott súlyviszonyok mellett alig van számbavehető ellenfele, nem kerül nagy fáradságába a 10.000 koronás díjat elvinni riválisai elül. A helyek kérdése már nehezebb probléma, mert az *Indiscrétion*, *Ibykus* és *Girelle* trióból mindegyik jogosan számíthat a második pénzre. Ha nem csalódunk számításunkban, *Girelle*-t vehetjük első sorban kombinációba *Ibykus* előtt.

Az *Augusztusi handicap* sok fejtörést fog okozni a fogadóknak a sikerült súlyelosztás révén. Huszonkét nevezettje közül *Nemesis*, *Mi ez*, *Welter*, *Doper*, *Pesztonka*, *Bézigue*, *Katz im Sack*, *Bouquet* nagyon egyforma chanceal pályáznak. Mi ezek közül *Pesztonka*-ban bízunk legjobban *Katz im Sack* és *Bézigue* előtt. Meglepetést *Bouquet* szerezhet, ha pehelysúlyához megfelelő erős kezű lovaszt kap.

Jelöltjeink:

- I. *Mentő-Rivoli-Morning Air*
- II. *Slam bang-Actress-Orissa*
- III. *Szózat-Girelle-Ibykus*
- IV. *Pretzner lov.-Negropontes-ist.-Bézigue*
- V. *Anita-Tengernagy-Half and Half*
- VI. *Francesco-Cromwell-Pityi Palkó*
- VII. *Xenos-Lord Darcy-Slavery*

() A *Székesfehérvári uszóverseny*. Uszókörünkben régi panasz az, hogy sportjuk tulajdonképpen csak a fővárosban prosperál és fejlődik. Tény az, hogy nincs az országban egyetlen városa sem, ahol ez a sport némi életjelt adna magáról. Az uszósport feladata 'enne ebben az irányban agitációt kifejteni, onnan azonban valami okos dolog még nem igen került ki. Elismerés illeti tehát a „Sportújság” szerkesztőségét, hogy megrendezte a székesfehérvári versenyt és ezzel együtt bemutatta az életmentést, melyben a budapesti mentőegyesület kiküldöttje, dr. *Karikás József* mentőorvos nagy segítségére volt.

Az *Árpád fürdőben* lefolyt versenynek különös jelentőséget kölcsönözött az, hogy a vízből mentést és az életrekelést is szemléltető módon mutatták be a fürdőben összegyűlt nagyközönségnek, amely úgy *Vida* Henrik szakszerű szabadlövését, mint a MAFC. mentőcsapatának *Donáth Leó* kapitány vezetésével keresztülvitt és eddig még a nyilvánosság előtt be nem mutatott gyakorlatait igen nagy tetszéssel fogadta. A *Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület* kiküldöttje, dr. *Karikás József* mentőorvos az ottani mentők közreműködésével az életrekelést és a mesterségesen megindított légzést mutatta be. A jól rendezett versenyben legjobbjaink vettek részt. Legfényesebben *Las Torres Béla* (MAC.) szerepelt, aki a 200 méteres versenyben 2 perc 25.4 másodperces idejével a világrekordnál jobbat ért el. Az uszoda hossza azonban a megengedett minimális hosszánál rövidebb.

Székesfehérváriknak fenntartott versenyek: 20 m. uszás (14 éven aluliaknak): 1. *Pojáni F.* 17 mp. 2. *Illés B.* — 60 m. gyorsuszás (ifjúsági verseny): 1. *Petrás S.* 51.4 mp. 2. *Kiss F.* — 40 m. uszás: 1. *Berndorfer Gy.* 36.8 mp. 2. *Bernstein L.* 60 m. melluszás (ifjúsági verseny): 1. *Petrás S.* 56.2 mp. 2. *Hornig A.* — 60 m. gyorsuszás: 1. *Destek I.* 48.4 mp. 2. *Vértes E.* — 60 m. hátuszás (ifj. verseny): 1. *Halmos N.* 1 p. 06.8 mp. — 4x20 m. staféta: 1. *Székesfehérvári magánuszók* 1 p. 2. *Székesfehérvári Torna Club A.*

Meghívási számok: 60 m. gyorsuszás: 1. *Erdős Gy.* (BAK) 36.2 mp. 2. *Petrovics Sz.* (MAFC), 3. *Munk I.* (MTK). — 100 m. melluszás: 1. *Elek I.* (MAFC) 1 p. 24 mp. 2. *Boróvi F.* (FTC). 3. *Demján O.* (BTC). — 100 m. oldaluszás: 1. *Hornung Gy.* (MAC) 1 p. 20.8 mp. 2. *Destek I.* (Székesfehérvár). — 100 m. gyorsuszás: 1. *Zachár I.* (MAC) 1 p. 09.4 mp. 2. *Hornung Gy.* — 100 m. hátuszás: 1. *Wendelin I.* (BAK) 1 p. 16 mp. 2. *Weiler J.* (MTK). — 200 m. gyorsuszás: 1. *Las-Torres B.* (MAC) 2 p. 25.4 mp. 2. *Zachár I.* — Müngrás: 1. *Dénes K.* (MAFC) 38.5 pont. 2. *Rajágh L.* (MAC) 36.75 pont. 3. *Dénes O.* (MTK) 31.25 pont. — 3x40 m. sprint staféta. 1. BAK (Koltai, Pogány, Erdős) 1 p. 08.4 mp. 2. MAFC. — Buváruszás 40

m.: 1. *Kankovszky A.* (FTC) 30.4 mp. 2. *Boróvi* (BAK). — Tányérkeresés: 1. *Rajágh és Elek* hét tányér, *Kankovszky* hat tányér. — 3x40 m. vegyes staféta: 1. MAFC 1 p. 17.2 mp. 2. BAK. — Plunging: 1. *Rimanóczy J.* (MAFC). 2. *Zachár I.* (MAC). 3. *Lantossy I.* (MTK). — Vízipóló-mérkőzés MAFC—MAC 3:2 (félidő 2:0). Bíró: *Kankovszky*.

() A *vasárnapi mérkőzések*. A *Corinthian-vándordíjért* a FTC—KAOE játszott, amely FTC 3:0 (2:0) arányú könnyű győzelmével végződött. Bíró: *Lucius Károly* (BTC) volt. A FTC csapatában több tartalékjátékos szerepelt. — MTK—MAC 2:0 (2:0). A MAC csapatában szintén több tartalékjátékos játszott. BTC—„33” FC 2:2 (2:1). A „33”-asok igen szépen és jól játszottak. — UTE—NSC 3:0 (2:0). Az újpestieknek ugy a csatársor, mint a védelem igen jól dolgozott. — BAK—Török 4:3 (2:2). Igen heves iramu mérkőzés, amelyben a két ellenfél körülbelül egyenlő erőnek mutatkozott. — TTC—URAK 2:1 (1:0). — Vidéki és külföldi eredmények. *Ungvár: Ungvár—Debreceni TE* 3:0. — *Győr: MTK II.—Győri Egyetértés* 2:1. — *Bécs: WSC—Slovan* 7:1. *Criketter—Florisdorf* 4:3. *Rudolfshügel—Vienna* 3:1. *Rapid—Red Sar* 3:2. — *Chemnitz: DFC—Prága—BO Chemnitz* 4:0. — *Teplitz: Teplitzer FC—BO Dresden* 7:1. — *Prága: Slavia—Slamy* 13:0.

A *Magyar Testgyakorlók Körének* országos atletikai viadala tegnap zajlott le a lágymányosi sporttelepen. A viadal programja egy-két klaszrikus számot kivéve, csupa ifjúsági handicap és staféta versenyből állott, melynek legnagyobb részét a BEAC. atletái nyerték meg, mert hiszen tulajdonképpen nekik rendezték azt.

Rekordjavítás is volt az 1000 méteres síkfutásban. *Bodor Ödön* (Postás) az általa elért rekordot megjavítva, könnyen győzött közepes ellenfelei ellen. Ha a handicap jobb, akkor rekordja is bizonyára különb lett volna. Igen szép volt az egy-negyed angol mértföldes staféta és az 1 angol mértföldes junior ötös csapat-verseny, melyben 24 athléta startolt.

Junior sulydobás. 1. *Jávor Aladár* (B. E. A. C.) 11.44 m. 2. *Lessinszky Z.* (BAK.) 10.56 m. 3. *Barna J.* (MTK.) 10.05.

100 m. ifj. síkfutás, 3 előfutam után. 1. *Quittner Tivadar* (BEAC.) 11.8 mp. 2. *Rady Vilmos* (MTK.) 3. *Kósa József* (BTC.)

100 yard 3 előfutam után. 1. *Rác Vilmos* (BEAC.) 10.6 mp. 2. *Jankovich István* (MAC.) 3. *Jobey Miklós* (BEAC.)

Ujpesti magasugrás. 1. *Sebő Sándor* (BEAC.) 169 cm. 2. *Pólya Antal* (MTK.) 3. *Vargha Jenő* (BEAC.)

3/4 ang. mfd. Bajnokok kizárva. 1. *Speidl Bódog* (BEAC.) 54 mp. 2. *Szerlemhegyi Ervin* (MAC.) 3. *Brandl Béla* (MTK.)

Magasugrás. 1. *Báró Wardenier Iván* (MTK.) 174 cm. 2. *Soós L.* (MAFC.) 150.

2 ang. mértföldes gyaloglás (bajnokok kizárva.) 1. *Friedmann Gyula* (BAK.) 16 p. 25.2 mp. 2. *Ráday Iván* (BAK.) 3. *Hegyi Kálmán* (BTC.)

Ifj. fűléslabdajátás. 1. *Rády Vilmos* (MTK.) 48 m. 22 cm. 2. *Varga Jenő* (BEAC.) 46 m. 25 cm. 3. *Pilinszky Tibor* (BTC.) 42 m. 30 cm.

1000 m. Handicap. 1. *Bodor Ödön* (Postás) 2 p. 40 mp. (scratch, orsz. rekord.) 2. *Penninger Gusztáv* (BEAC.) 60 m. e. 3. *Fülöp Ernő* (MTK.) 40 m. e.

Ifj. sulydobás. 1. *Vargha Jenő* (BEAC.) 10 m. 86 cm. 2. *Pilinszky Tibor* (BTC.) 10 m. 3. *Sebő Sándor* (BEAC.) 9 m. 97 cm.

220 yardos ifj. síkf. 1. *Rajz Ferencz* (MTK.) 25 mp. 2. *Kósa József* (BTC.) 3. *Gábor Gyula* (MTK.)

Távolugrás. 1. *Schmidt Gusztáv* (BEAC.) 673 cm. 2. *Kovács Nándor* (BETE.) 658 cm. 3. *Kell Kornél* (BEAC.) 632 cm.

Handicap diszkoszvetés. 1. *Nyilassy Károly* (BTC.) 41 m. 56 cm. 6 c. e. 2. *Fleek Samu* (BTC.) 40 m. 96 cm. (6.5 m. előny.) 3. *Holota János* (Ersékújv. SE.) 40 m. 60 cm. 8 m. e.

4x1/4 angol mértföldes stafétafutás. 1. BEAC. (Jobey, Speidl, Rác, Wiesner) 3 p. 36 mp. 2. MAC. (Fekete, Szerlemhegyi, Radócz, Auerbach.) Jobey fél-méret vesz Feketével szemben, Speidl behozza és 1 méterrel előbb vált, Rác az előnyt megtartja s végül Wiesner könnyen 10 méterrel győz.

220 yardos handicap síkfutás. 1. *Rickert József* (MTK.) 5 m. előny. 25.4 mp. 2. *Hoffer István* (MTK.) 3. *Óndrus István* (MTK.)

Egy angol mértföldes ötös junior csapatverseny. 1. BEAC. (Petrieth, László, Makó, Tomka, Eperjessy) 37 pont. 2. MAC. 39 pont. Indult még Török és MTK. Egyéni győztes *Maros György* (MAC.) 5 p. 63 mp. 2. *Perényi Lajos* (MAC.) 2. *Levitzy Lajos* (MTK.) — BEAC. csapata a 4., 6., 7., 8. és 12. helyet foglalta el. Az összes indulók száma 26.

Ezer méteres kizárásos stafétafutás. (100+200+300+400). 1. BEAC. (Kell, Jaszinsky, Jávor, Friedmann) walkover.

() *Eperjes—Kassa közötti viadal*. Tegnap delután Kassán a kassai atléták az eperjesi atlétákkal vették fel a versenyt, amely vetélkedésből a kassaiak kerültek ki győztesen. A részletes eredmény a következő:

100 yardos síkfutás. 1. *Hirschfeld* (ETVE) 10.8 mp. — Diszkoszvetés (handicap). 1. *Csasztek* (KAC) 41.82. 2. *Antal* (ETVE) scratch 41.62 m. — Magasugrás (handicap). 1. *Békás* (KAC) 1.77 m. 2. *Gamauf* (ETVE) scratch 1.67 m. — 220 yar-

dos síkfutás. 1. *Kontra* (ETVE) 24.6 mp. — Sulydobás (handicap). 1. *Csasztek* (KAC) 11.34. 2. *Antal* (ETVE) scratch 11.25 m. — Távolugrás. 1. *Szobota* (KAC) 6.14 m. — Gerelyvetés. 1. *Szépánko* (KAC) 47.40. 2. *Csasztek* (KAC) scratch 42.30 m. — 60 méteres síkfutás. 1. *Hamar* (KAC) 7.2 mp. — 1000 méteres síkfutás. 1. ETVE.

KÖZGAZDASÁG.

Az új kölesön körül. Ma igen előkelő helyről a következő információt kaptuk az új kölesön ügyéről: „Az új 500 milliós kölesön elvben teljesen rendbe jött a francia piacon s még csak az átvételi árfolyam megállapítása van hátra. Erre vall a járadék értelen való emelkedése is.” — Mi ugyan már több ízben megirtuk, hogy a kölesön ügye már elintéződött s a pénzügyi kormány az erre vonatkozó szerződést a Rothschild-csoporttal már meg is kötötte és az első perctől kezdve is csak arról volt szó, hogy a kölesönnek egy része a francia piacon legyen kibocsátható. A francia lapok támadásai ennek az ügynek nem ártottak, de nem fog ártani az sem, amit most Szentpétervárott kezdenek el. A kölesön meg van s csak arról van szó, milyen lesz az árfolyama.

Mekkora lesz a munkaadók teherterhelése a járulékok megosztása esetén? A német birodalmi betegsegélyező-pénztárak szövetsége felhívására megállapították, hogy mekkora teherterhelést hármanak a munkaadókra az esetben, ha a járulékokat felerészben a biztosítottak, felerészben a munkaadók fizetik. 504 helyi, 401 vállalati, 23 ipartestületi és 13 községi pénztár felelt a felvételre. E pénztárak taglétszáma 1,835,013 s a járulékok megosztása esetén a munkaadók teherterhelése 13,380,303.88 márka volna. Minthogy 1907-ben a német birodalomban biztosításra kötelezettek száma 11,199,388 volt, feltehető, hogy a járulékok megosztása esetén a munkaadók teherterhelése 80 millió márkánál is többre rugna. Németország betegsegélyező-pénztárainak 1909. május havában Berlinben tartott 5. nagygyűlése a járulékok megosztása ellen foglalt állást és hasonlóképpen eszelekedett a f. év április hó 26-án Berlinben tartott 7. általános szakszervezeti kongresszus is. A biztosítottak világosan kijelentették, hogy a jövőben is huzlandók a járulékok kétharmadát viselni, ha részükre az önkormányzatot mostani terjedelmében továbbra is megadják. A német kongresszus elhatározta, hogy ha a paritásos képviselő lép életbe s az eddigi kétharmad rész helyett csak felet fizetnek, a szervezett munkások a megtakarított járulékokat a szakszervezet céljaira, a gazdasági mozgalom erősítésére fordítják.

Mennyi lesz a Rimamurányi osztaléka. Az utóbbi időben igen sok szó esik arról, mennyi osztalékot fog fizetni ez évben a Rimamurány-Salgótarjáni Részvénytársaság. Tudott dolog, hogy a Rimamurányinak az elmúlt év, egyik legjobb éve volt fennállása óta. Ugy a hazai, mint a nemzetközi konjunktúrák a vasiparra nézve jök voltak s a társaság termelése jóval meghaladta az eddigi arányokat. Mindezekből a spekuláció azt a következtetést vonta le, hogy a társaság ez évben két koronával nagyobb osztalékot fizet, mint a múlt évben. Szóval 32 korona helyett 34 koronát. A társaság könyvelési osztálya most dolgozik az 1909—10 év mérlegén, s már ezideig is annóra haladtak, hogy megállapítható lett, hogy a vállalat jövődelmei jóval meghaladták a múlt évi eredményeket. Addig azonban, míg a mérleg teljesen készen nem lesz, természetesen még maga az igazgatóság sem tudhatja, fizethet-e nagyobb osztalékot, vagy sem. Tekintve azonban, hogy a társaság tartalékalapjai már majdnem elérték a maximumot, nem lehetetlen, hogy azon esetben, ha a mérleg adatai tényleg megengedik, nagyobb osztalékot fog fizetni. Ez azonban — amint értesülünk — semmiesetre sem lesz két koronánál nagyobb az elmúlt évié, hanem, ha nagyobb lesz, akkor legfeljebb egy koronával haladja meg az elmúlt évit. Az igazgatóság már azért is igyekeznék fog nagyobb osztalékot fizetni; mert a részvények árfolyama is lényegesen magasabban áll, mint az elmúlt évben.

Az „Unio” szobafestő-szövetkezet működése. „Unio” szoba- és ablaktisztító, festő-, üvegozó- és építőmunkások szövetkezete most zárta le második üzletét. A szakmunkások e tömörülése üzleti szempontból is teljes sikerrel járt, amennyiben a folyó üzletévi nyereség 1993 koronát tett ki, noha a nyugdíjalap, a segélyalap és a tartalékalap szép

összegekké dotáltatott. A szövetkezet ügyvezető igazgatója Bogdány Simon, akinek a vállalat prosperálása köszönhető.

Az Első Budapesti Gözmalmi R.-T. tőkeemelése. Az Első Budapesti Gözmalmi R.-T. hír szerint legközelebb emelni fogja alaptőkéjét. Az 1895-iki jelentékeny tranzakció után 1904-ben emelte a társaság 3 millióról 4,5 millióra alaptőkéjét, midőn a Lujza-gözmalom s a Pesti Molnárak és Sütők Gözmalomát vonta érdekkörébe; továbbá 1908-ban, midőn 5,062.500 koronára szaporította tőkéjét, hogy 1,5 millió lei erejéig részesedést vállalhasson a galatzi malomnál. A tőkeemelés ezuttal arra fog szolgálni, hogy több vidéki exportalmot — s e tranzakciók egy része már készen is van — érdekkörébe vonhasson.

Biztosítottak állásfoglalása a vállalati pénztárak ellen. Általánosan hangoztatják, hogy a munkások valamennyi pénztár közül legjobban szeretik a vállalati pénztárakat, még pedig azért, mert jogos igényeik itt találják a legmesszebb menő kielégítésre. A betegsegélyező pénztárak berlini központja — írja a Munkásügyi Szemle — most ezen állítás mibenlétének felderítésére körkérleket intézett a biztosított igazgatói tagokhoz, mivel a pénztári viszonyokról és a pénztárak előnyeiről ők vannak legjobban informálva. A körkérlesek következő eredményre vezettek: A kérdőíveket a birodalom 224 községében 579 igazgatóság töltötte ki; e pénztáraknál 466.370 tag (közöttük 73.803 nő) van biztosítva. A megbeszélésekben 1.418 igazgatósági tag és 25.612 közgyűlési kiküldött, illetve pénztári tag vett részt. A kiküldöttök túlnyomó többsége a központosított helyi pénztárak mellett foglalt állást. A vállalati pénztárak megszüntetését 478 pénztárnak igazgatósági tagjai kívánják, ellenben azok további fenntartását 19 pénztár óhajtja, míg a többi pénztár feltételeesen ezen pénztáraknak megszüntetését ajánlja, 256 pénztár a munkába való belépés előtt a munkásokat orvosiilag megvizsgáltatja és azt kívánja, hogy azok a 40 éves korhatárt túl ne lépjenek, 566 pénztár követeli, hogy a munkások, amíg esetleg munkanélküliek, önként tovább fizethessenek.

A Fegyver- és Gépgyár új üzlete. Megirtuk már, hogy a Fegyver- és Gépgyár Rt. igazgatója, Frommer Rudolf egy új rendszerű ismétlő pisztolyt talált fel, amelyet még a Browning-rendszerinél is jobbnak mondanak. Megirtuk azt is, hogy erre, de egyéb gépfegyverek gyártására is a Fegyver- és Gépgyár Rt. egy új osztályt rendezett be, melyet a kormány is külön államsegélyben részesített. Az új fegyvert felajánlották már a hadseregnek is, amely azonban eddigelé csak a próbáknál tart s rendelést még nem tett. Ellenben — mint értesülünk — a m. kir. államrendőrség már elhatározta, hogy a legénységet ilyen Frommer-féle pisztolyokkal látja el s e célra már 3000 darabot meg is rendelt a Fegyver- és Gépgyár Rt.-nél.

Uj gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Heves vármegye hatvani járására Petrőczy József eszényi és Minorik János hatvani lakost, Háromszék vármegye kézdi járására Bölöni Antal felsősornátoni lakost, Háromszék vármegye miklósvári járására Gáspár József hidegéri lakost, Hunyad vármegye algyógyi járására Bence Imre algyógyi lakost, Kolozs vármegye Kolozsvár város területére Lőnkürt Ignác kolozsvári lakost, Temes vármegye verseczi járására Kávásy István klopodiai lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Biztosítási furcsaságok. A biztosítási üzlet folyton újabb és újabb ötletekkel dolgozik. A magyar biztosítók is elég ügyes ötleteket termelnek, de mégis messze elmaradnak a mögött a frankfurti biztosító mögött, mely már a szünidő — esők ellen is biztosít. Ha valaki szabadságra megy, de az alatt esős idők vannak, amelyek arra kényszerítik, hogy egész napon át a hotel ablakjából bámulja az esőt, biztosítás révén nemcsak a kirándulás költségeit, hanem még bizonyos napi kárpótlást is köthet ki magának. Ezt a biztosítást azonban csak oly vidékekre lehet kötni, ahol pontosan mérik az esőzéseket, mert a biztosítás csak akkor lép életbe, ha az esőzés bizonyos időt és mennyiséget elér. E szerint tehát az esőzéssel megzavart szünidőkre köthet ki az ember napi 10—20 márka kárpótlást 7—24 napra. A biztosítási díj ezért 7 és fél—30 márka között ingadozik. Ez az új biztosítási ágazat egyelőre ugyan csak kísérlet, de tudományos alapon van statisztikára és valószínűségi számításra felépítve. — Nem kevésbé furcsán hangzik

az is, hogy most **Első német kutyabiztosító részvénytársaság** alakult Frankfurtban 300.000 márka részvénytőkével, mely — mint már neve is mutatja — a kutyák biztosításával fog foglalkozni, azonban csak olyan kutyákat lehet biztosítani, amelyeknek értéke az 50 márkát meghaladja.

Márványlelet Tordaaranyos vármegyében. Tordáról írják, hogy a tordaaranyosmegyei Hesz-dát község szegény, földhözragadt népe körében nagy örömet okozott, hogy határában a drága fémhércagylózatú vörös márványnak dús gazdag erét fedezték föl, amelynek kiaknázására már részvénytársaság van alakulóban. Ez a ritka márványfaj a szobrászművészek előtt nagy becsben áll, eddig azonban csak Olaszországban fordult elő kisebb mennyiségben.

A Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. részvényeinek emelkedése. A tőzsde utolsó éveinek történetében igen előkelő hely jut majd azoknak az áremelkedéseknek, amelyek a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. részvényeivel történtek. Még élénk emlékezetben van az a rohamos árfelszökés, amelynek eredményeképpen e részvények 600 koronáról 762 koronára emelkedtek, mikor aztán az új alaptőkeemelés kimondó rendkívüli közgyűlés az új részvények elővételi jogát 14 koronára bélyegezvéen le, a részvények árfolyama 748 koronára hanyatlott. Az idei holt szezonban, — amely azonban a tőzsdén szokatlanul élénk volt — állandóan szilárd irányzatú volt e részvény, amelynél alig fordult elő egy-két koronás ingadozás. Oka ennek a részvények benső értékén kívül az is, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. részvényei nagyrészt igen jó kezekben vannak, úgy hogy minden árhullámzást csak komoly okok idézhetnek elő. Így ma is igen élénk érdeklődés mutatkozott e részvények iránt arra a híreinkre, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T.-ből, a Leszámitoló és Pénzváltó Bankból és a bécsi Laenderbankból alakult szindikátus egy gyufa-monopolium bérlő részvénytársaságot alapítanak. A nagy érdeklődés eredményeképpen ma a Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. részvényei 746 koronáról 753 koronáig emelkedtek és tartott irányzattal zárultak. Hozzájárult ehhez még az is, hogy a bank ama régi terve, hogy a Dunántúl egy nagyszabású új ezukorgyártat alapítson, ismét egy lépéssel haladt előre, különösen az a terv, mely a gróf Wimpfen-féle uradalommal lenne kapcsolatos. Bár a megvalósulása a tervnek a közel jövőben még nem várható, azért a bankhoz közelálló nem tartják kizártnak, hogy a ezukorkortallal már folyó tárgyalások sikeresre vezetnek.

Sopron vármegye lótenyésztése. A földművelésügyi miniszter jóváhagyta Sopronvármegyének a lótenyésztésre vonatkozólag legújabbban alkotott szabályrendeletét. Ennek a szabályrendeletnek az értelmében a vármegye terület három tnyésztérletre oszlik, úgy mint: 1. a csornai járás területéből álló félvér-tenyészterület, 2. a seperégi, felsőpulyai, nagymartoni, kismartoni és soproni járás területéből álló nyugati hidegvértű lótenyésztőterület és 3. a kapuvári járás területén, amelyen mind a két fajta ló tenyészthető, a hidegvértű lovat illetőleg meghatározott korlátozásokkal. A kapuvári járásban a hidegvértű ló tenyészése csak a szabályrendelet értelmében szervezett küldöttség által alkalmasnak talált helyeken és igazolvánnyal ellátott kanczákra terjed ki. A lótenyésztésre alakult szövetkezetek mondvani a szövetkezeti tagok kanczaira nézve ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a magántulajdonban levő ménnek. A kanczák számának ellenőrzése ezéjjől kötelesek a tavaszi állatvizsgálatnál közreműködő hatósági állatorvosok az összes két éven felül levő kanczavaknak fajuk és koruk szerint osztályozott kimutatást a főszolgabírónak beterjeszteni, aki e kimutatások összegezése után az erről készített jegyzéket a lótenyésztési bizottság elnökének megküldi. A járási mezőgazdasági bizottságok köldöttsége által mindazon nem állami tulajdonú képező ménnek, melyek mások anyafőállatának tenyésztésre használnak, évenként megvizsgálandók. A törvényhatóság intézkedik az iránt, hogy a járási mezőgazdasági bizottságok amennyiben ez szükséges, két a lótenyésztésben jártas taggal kiegészíttessenek.

Fillozerás községek. A földművelésügyi minisztérium Szolnok vármegye szászsebesi járásába tartozó Kápolna községet és Nyitra vármegye galgóczi járásába tartozó Nemcskürt községet zár alá helyezte, hol nevezett községekben a filloxera megállapított.

Az Általános Takarékpénztár fiókja. A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság terézvárosi „fiókja”, VI. Andrassy-ut 46. sz. alatt, szeptember 1-én kezd meg működését. A fiók, amelynek főnöke Csillag Sándor, a takarékpénztár és banküzlet összes ágával fog foglalkozni és a modern kor legújabb vívmányaival felszerelt safe-depositum van ellátva, amely a rendes pénztári órák alatt délelőtt 9-től fél 1-ig és délután fél 3-tól 5-ig fog a pénztár-bérlők rendelkezésére állani.

A husvizsgálók kiképzése. Ismeretes, hogy 1908-ban a földművelésügyi miniszter az új közegészségügyi törvény alapján elrendelte, hogy 1910 augusztus 1-ig minden község gondoskodjék megfelelő husvizsgálók kiképzéséről. A földművelésügyi miniszter most ezt a határidőt újabb egy évvel 1911 augusztus hó 1-éig meghosszabbította.

A kormány új mozdonyokat rendelt. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter rendelkezése az államvasutak igazgatósága a minap az államvasutak gépgyárában 185 új mozdonyt rendelt meg. Az új mozdonyokat a legrovidebb időn belül kell szállítani.

A Leszámitolóbank ezukorgyárai. Már több ízben írtunk arról a két ezukorgyárról, amelyet a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank a Laenderbank és a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársasággal alapít. A két ezukorgyári részvénytársaság már a közeli napokban meg is alakul 4—4 millió korona alaptőkével.

A magyar ipar Törökországban. A magyar-török kereskedelmi társaság, amely rövid fennállása óta már több magyar gyárnak megbízható képviselőt szerzett Konstantinápolyban, ezidőszent az a foglalkozik, hogy a török birodalom minden tartományának központjában fiókot szervezzen. Konstantinápolyban, Szalonikiben és Drinápolyban a szervezés már befejeződött s ugy a főfiók, mint a többi fiók még szeptember folyamán az igazgató személyes részvételével meg fognak nyitni s megkezdik működésüket. Jelentkezéseket a társaság irodája (Ferencz József-rakpart 39. II. 24.) bármikor elfogad.

A szakszervezetek 1908-ban. Most jelent meg a hatodik nemzetközi jelentés a szakszervezeti mozgalomról, melyben tájékoztató adatokat találunk arról, hány szervezett munkás van az egyes államokban. Első helyen áll Angolország 2,41 millió szervezett munkással, ezután következik Németország, ahol 2,38 millió a szervezett munkások száma. Az előző évben még Németország vezetett 2,45 millió munkással, szemben Angliával, ahol ekkor még csak 2,1 millió munkás volt szervezve. A szervezett munkások számát az összmunkássághoz viszonyítva, kitűnik, hogy Angliában 16,1 százaléka a munkásoknak tartozott a szervezettekhez. Számarány tekintetében tehát Anglia az ötödik helyre jut, mert Dániában 27,5 százalék, Norvégiában 21 százalék, Belgiumban 17,9 százalék, Hollandiában 16,5 százaléka a munkásoknak volt szervezve. (Németország, Franciaország és az Egyesült-Államok ily százalékos kimutatást nem közölnek.) Legkisebb az arányszám Spanyolországban (0,7 százalék), Magyarországon (4,7 százalék) és Olaszországban (7,0 százalék). A szervezett munkások összes száma volt a szakszervezetek központjához csatlakozott államokban 9,4 millió. Az előbbi esztendőhöz mérten a taglétszám majd mindenütt csökkent, jelentékeny emelkedés pedig csak Angliában volt.

Villamos Zugligetbe és Budakeszre. Régi kívánság fog teljesülni, ha kiépítik a zugliget-budakeszi villamosvasutat. Erre meg is van a biztos remény, mert az új vasúttársaság a legközelebbi napokban 1.200.000 korona részvénytőkével meg fog alakulni. A részvénytőke két harmadrészt a Magyar Országos Központi Takarékpénztár jegyzi.

Felolós szerkesztő:

FURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatára valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az olított gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, augusztus 29.

A készáruipiaczon lanyha volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok tartózkodók voltak, de az árubirtokosok sem erőltették a dolgot és így korlátolt maradt a forgalom. Mindössze alig 16000 q buza kelt el, a szombatiaknál tíz fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 10.30 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 9.65 korona 75 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 5 fillérrel olcsóbb, a zab csendes, az árpa és a tengeri változatlan. Forgalomba került: 100 q rozs 7.12 és fél—7.75 koronás áron és 400 q zab 7.67 és fél—7.75 koronás áron. A határidőpiacon a májusi üzlet, noha tegnap reggelre a tengerentúli tőzsdékről jóval magasabb kurzusok érkeztek, mégis csendesen és a szombati zárlat jegyzéseivel indult meg. Mivel az üzlet folyamán csak igen kevés vételkés mutatózkodott, ezzel szemben pedig a kínálat egyre jobban eltérte került, meglehetősen lanyhult az irányzat és amellet aztán az árfolyamok is visszakerültek kevésbé. Különösen az októberi rozs volt igen lanyha, mert az a hír terjedt el, hogy rozsban október elsején nagyobb fölmondások várhatók, ami a spekulációt sürgős realizálásokra ösztönözte. Az októberi buza 9.81 koronán indult, egyre hátrálva, 9.74-ig csökkent, aztán 9.77-ig javult és zárlatkor 9.76 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza öt fillérrel, az áprilisi buza öt fillérrel, az októberi rozs két fillérrel gyengült, az októberi zab és a májusi tengeri árfolyama pedig teljesen változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 100 q 80 k 20.60 K, 250 q 80 k 20.30 K felső, 100 q 80 k 20.30 K felső, 400 q 79.5 k 20.60 K, q 200 79.5 k 20 K sárga, 100 q 79 k 20.50 K, 500 q 79 k 20.50 K felső, 100 q 79 k 20.40 K, 300 q 79 k 20.50 K, 100 q 80 k 20.50 K, 100 q 78 k 20.50 K, 400 q 78.5 k 20.40 K, 1000 q 78.5 k 20.30 K, 200 q 78.5 k 20.20 K felső, 100 q 78.2 k 20.20 K felső, 300 q 78 k 20.20 K.
Pestvidéki: 300 q 80 k 20.60 K szept 10., 500 q 80 k 20.50 K okt. föladás, 350 q 80 k 20.50 K, 150 q 79 k 20.50 K, 500 q 79.5 k 20.60 K, 200 q 78 k 19.70 K, 200 q 78 k 20.25 K, 100 q 78 k 20.20 K, 200 q 77.5 k 20. — K sárga.
Babátai: 4000 q 75.5 k 19.74 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 75 k 19.30 K.
Bánsági: 100 q 76.7 k 19.80 K, 100 q 76.8 k 19.80 K, 100 q 75.4 k 19.80 K, 100 q 76.8 k 19.80 K.
Rozs: 100 q 14.15 K kpf pp.
Zab: 50 q 15.40 K kpf, 100 q 15.40 K kpf, 100 q 15.50 K kpf, 100 q 15.35 K kpf.

A készáruüzlet jegyzéke a mai tőzsdén a követő napon volt:

Áru	kg	Ár 100 kg.	kg	Ár 100 kg.
Tiszavidéki	75	19.50—19.90	80	19.90—20.35
"	77	19.60—20. —	81	—
"	78	19.70—20.10	82	—
Féjermegyei	75	19.40—19.80	79	19.70—20.05
"	76	19.40—19.80	80	19.80—20.20
"	77	19.80—19.90	81	—
"	78	19.60—19.95	82	—
Pestvidéki	75	19.45—19.85	79	19.75—20.25
"	76	19.45—19.85	80	19.85—20.25
"	77	19.5—19.95	81	—
"	78	19.65—20. —	82	—
Bánsági	75	19.50—19.90	79	19.80—20.15
"	76	19.50—19.90	80	19.90—20.30
"	77	19.60—20. —	81	—
"	78	19.75—20.10	82	—
Dácskai	75	19.50—19.90	79	19.85—20.20
"	76	19.50—19.90	80	—
"	77	19.60—20. —	81	—
"	78	19.75—20.10	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	14.30—14.40
középmínőségű új	—	—	—	14.10—14.25
Árpa takarmány I-rendű új	—	—	—	13.40—14. —
II-rendű	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	15.60—15.80
II-rendű	—	—	—	15.20—15.50
Tengeri belföldi új	—	—	—	11.70—11.90

A határidőpiacon kötetett:

Dél előtt:

Elforduló kötések (50 kg. kint) 1910-re:
Buza októberre 9.81—9.82—9.74—9.77—9.76—
Buza áprilisa 10.09—1.10 10.0—10.05—
Rozs októberre 7.25—7.27—7.20—7.24—

Rozs áprilisa 7.57—7.53—7.56—
Zab októberre 7.72—7.71—7.73—7.69—7.75—7.74
Zab áprilisa 8. — 8.2—7.98—
Uj tengeri májusra 5.7—5.73—5.76—5.77—5.76—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	9.76—9.77
Buza áprilisa	10.04—10.6
Rozs októberre	7.24—7.25
Zab októberre	7.74—7.75
Tengeri májusra 1911-re	5.76—5.77
Repeze augusztusra	—

Budapesti gabonaforgalom.

1910. aug. 26-ól 1910. aug. 28-ig.

Áru	Erkezett	Elszállított
	méter mássa	
Buza	699 7	12540
Rozs	2853	4744
Árpa	14616	4946
Zab	6859	9302
Tengeri	16945	24742
Liszt	11.00	15105
Korpa	—	4542

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde hete igen kedvezően indult meg. Az üzlet élénk volt, s az összes vezető papirokban történt nagyobb vásárlás. Egyedül a Rimamurányi részvények voltak erősebben kínálva, aminek következtében árfolyamuk hanyatlott is. Ezzel szemben az Ujlaki téglagyár részvényei ma is sürgősen volt keresve, minek folytán 7 koronával a szombati zárlat fölül 430 koronán indult, gyorsan 442-ig még tovább emelkedett, később azonban nyereségi realizálásokra 427-ig ment vissza. Ezenkívül a Magyar Bank is élénk keresletnek örvendett, minek folytán 748 koronás kezdő árfolyamát 753.50-ig javította. Forgalomba került: Hazai Bank 315—316—315.50 koronán, Magyar Bank 748—751.75—749—753.50 koronán, Lipótvárosi Takarékpénztár 209—210 koronán, Danubius 469.50—467 koronán, Aszfalt 208—210 koronán, Ujlaki 430—442—427 koronán, Ganzgyár 3820—3825 koronán, Magyar Villamossági 454—455—454 koronán, Atlantika 314—315—312 koronán, Spódium 165—170 koronán, Kereskedelmi Bank 3990 koronán, Budapesti Villamossági 564—566 koronán, Drasche 628 koronán.

Az előtőzsdén forgalomba került: Osztrák hitel 665.50—664.75, Magyar hitel 863.50—864—862.75, Államvasut 752—751—752.50, Jelzalogbank 482.50—483.50, Rimamurányi 697.50—700—697.50, Városi villamosvasut 392—389, Közüti 757—753—754.

A déli tőzsdén kötetett: Osztrák hitel 665.50—667.50, Magyar hitel 863—863.50, Államvasut 752.50, Leszámitolóbank 606.50—607, Jelzalog 483, Rimamurányi 698—699, Közüti 753.50—754.50, Városi villamosvasut 390—391.

Tőzsdézárulat: Osztrák hitel 667.—, Magyar hitel 862.—, Államvasut 756.—, Jelzalog 483.50, Leszámitoló 660.50, Rimamurányi 697.—, Városi 390.70, Közüti 755.—

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, augusztus 29. (Saját tudósítónktól.) Noha a külföldi tőzsdék szilárdabb irányzatot követtek, itt gyengült a hangulat és mivel a malmok az utóbbi időben nagyobb beszerzéseket tettek, most csak csekély forgalom fejlődhetett ki, amelynek buza és rozs 5 fillért veszített, árpa irányzata szintén gyengült, ára azonban nem változott, zab és tengeri jól tartott.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 10.55—11.10, bán-sági 10.25—10.70, fehérvári 9.85—10.50, mosoni és győri 9.60—10.05, felsőmagyarországi 9.60—10.20, déli-vasuti 9.65—10.05, marchfeldi 9.60—10.05.

Rozs: Felsőmagyarországi 7.05—7.85, csepeli 7.60—7.80, pestmegyei 7.60—7.95, déli-vasuti és különféle magyarországi 7.55—7.80, ausztriai 7.70—7.85.
Árpa: morvaországi 8.25—8.90, bécsvidéki 7.60—8.30, felsőmagyarországi 6.90—9.50, csepeli 7—9.10, győri 7—8.40, közép-dunai állomások 6.90—7.35, déli-vasuti 7.850, északmagyarországi 7—9, maláta 6.60—7, takarmány 5.85—6.30.

Magyar tengeri 6.25—6.45.
Magyar zab 8.15—8.7, válogatott 8.70—8.95, új 8.95—8.45, ausztriai 7.85—8.15.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 29. Szilárd irányzattal nyílt meg az előtőzsde, az árfolyamok általában emelkedtek, különösen államvasuti, Laenderbank és alpesi részvények iránt volt nagy érdeklődés. Laenderbank részvények 6 koronával emelkedtek. A forgalom későbbi során az irányzat nyugodtabb lett és nyereségrealizációk következtében az árfolyamok mérsékeltlen hanyatlottak. A déli tőzsde megnyitáskor az irányzat csendes, az árfolyamok tartottak és később is nyugodt volt a hangulat.

10 óra 45 perczkor:

Osztrák hitel 665, Magyar hitel 864, Laenderbank 525 (526 után) Union 621, Államvasut 752 (753 után), Déli-vasut 114.50, Alpesi 762, Rimamurányi 700, Török sorsjegy 255.50.

1 óra 30 perczkor:

Osztrák hitel 666.25, Magyar hitel 862, Anglo 315.50, Bankverein 552.50, Laenderbank 528.50, Union 623, Magyar jelzalogbank 483.50, Államvasut 753.50, Déli-vasut 115.75, Alpesi 760.50, Prágai vasut 2820, Rimamurányi 698, Orosz járadék 103.80, Török sorsjegy 255.25.

Bécs, aug. 29. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 112.0, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 156.50, Magyar hitelbank részvény 861.75 Magyar leszámitoló és váltó részvény 806.—, Rimamurányi 696.75, Magyar ezukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.90, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 1.85, Magy. nyeres.-kölcs. sorsjegy 24.25, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzalogbank 483.—, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat szilárd.

Bécs, aug. 29. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 9.70, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.15, 1860-as sorsjegy 170.25, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 315.50, Bécsi Bankverein 553.—, Osztrák magyar bank 1856.—, Déli vasut 116.80, Dunagőzhajózási tars. 1180 Dohány-részv. 389.—, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv. 117.50, Osztr. Lloyd 571.— 4.2 szaz. ezüst jár. 93.70—97.55, Osztr. koronajáradék 93.65, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 666.50, Union-Bank 623.10 Osztrák Landerbank 5.5. 5, Osztrák-magyar államvasut 751.25, Elbavölgyi vasut —, Alpesi részvény 76.25, 0 frankos 19.8, Londoni váltóár 240.42, Lápótkohó 566.— Török sorsjegy 254.5.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 29. (Értéktőzsde.) A bécsi, valamint a nyugat-európai tőzsdék nyugodt magatartása, valamint a sima utolsó likvidáció mindjárt megnyitáskor optimisztikus hangulatot szült, amelyhez a rajnavesztifáliai vaspiaconról és az első sziléziai szénvidékekről érkezett kedvezőbb jelentések is hozzájárultak. Bányáértékek, melyek részben 2 százalékon felül emelkedtek és Siemens és Halske-részvények is élénk üzlet tárgyai voltak. Osztrák vasutak Bécsre magasabbak voltak, szintugy a többi osztrák érték is keresve volt. Német bankok szilárdabbak voltak, míg oroszok tovább csökkentek. A járadékpiacozon török sorsjegyek álltak előtérben. Gőzhajós-részvények kolerahírekre gyöngültek voltak. A tőzsde nyugodt üzlet mellett, de szilárd irányzatban zárult. A készáruipiacz ipari értékei szilárd irányzatnak voltak, különösen Bergmann-villamossági részvények, melyeket 7 százalékkal magasabban jegyezték. Pénz néhány napra uttimón tul 4 és fél százalék, magánkamatláb 3 és ötnyolczad százalék.

Berlin, aug. 29. Zárulat. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80, osztrák hiteltőzsvény 209.40, Déli vasut 22.40, orosz bankjegyek 216.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 93.90, Disconto Commandit 187.20, Dinamitruszt 1.130, Harpeni 197.90, Unifikált török járadék 94.50, 4.2 százalékos ezüst jár. 93.50, 4 százalékos magyar aranyjáradék 94.10, Magyar koronajáradék 91.90, Osztrák-magyar államvasut 160.40 Bécsi váltóár 850.25, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 286.60, Gelsenkircheni 214.20, Laurakohó 178.20.

Frankfurt, aug. 29. Zárulat. 4.2 szaz.-os papírjáradék —, 4 szaz.-os osztr. ar.jár. 98.—, Magy. ar.jár. 94.25, Osztr. hitelint. részv. 208.90, Osztrák-magyar államvasut 16.—, Eszaki-nyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.30, Bécsi Bankverein 135.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 93.50, Magyar koronajáradék 91.85, Osztrák-magyar bank 133.70, Déli vasut részvény 22.25, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 850.66, Párisi váltóár 810.33, Union bankrészv. 155.— Alpesi részv. —.

London, aug. 29. Angol consol 81.1/8.

Paris, aug. 9. (Zárulat). 3 százalékos franciaia járadék 97.15, Osztr. aranyjáradék 101.80 Magyar arany járadék 96.70, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 506.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 285.—, 5 százalékos marokkói járadék 523.— 4 százalékos 1890. román kölcs. —, 4. százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 105.45, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 10.70, 4 százalékos spanyol jár. 94.87, 4 százalékos unifikált török jár. 94.97, Török sorsjegy 220.75, Török dohányrészvény 40.— Osztrák földhitelintézet 1420, Osztr. Landerbank 566.— Magyar jelzalogbank 483.—, Banque de Paris 1358, Banque Ottomane —, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 134.— Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 641.— Rio Tinto 17.24, Sucrerie d'Egypto 78.—, Tula 358, Uríkányi kőszén 137, Chartered 45.50, De Beers 436.5, East Rand 131.—, Jagersfonten 217.50, Trans. Land Comp. 66.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 203.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.7, Váltó Bécsre (rövid) 104.7, Váltó Belgiumra (rövid) 1/8, Olasz arany-váltó rövid 7/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csekk Londonra 25.45 Magánkamatláb 1/8.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés

(A székessövárosi állatvásár és közbizárod igazgatóságától.) Aug. 29. Előző napi csatlakozó maradvány 930 drb sertés. Mai felhajtás 1138 drb sertés. Összesen 2068 drb sertés. Eladatott 1769 drb sertés. Mai maradvány 299 drb sertés.

Arjegyzés. Zsírsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlyonál 138-144 fillér. Öreg II. rendű 280-350 klg. életsúlyonál 130-140 fillér. Fialat nehéz 300 klg. életsúlyonál 142-156 fillér. Fialat közép 220-300 klg. életsúlyonál 150-161 fillér. Fialat könnyű 120 klg. életsúlyonál 150-162 fillér. (Az árak minden levonás nélkül kárgint elősúlyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiac.

Aug. 29. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párónkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 143-144 fillér. Fialat közép (párónkint 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 148-150 fillér. Közép (párónkint 240-280 klg.) 150-152 fillér. Könnyű (párónkint 240 klg.) 150-160 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi aug. hó 26. napján volt készlet 36698 drb, - 1910. aug. hó 27-én felhajtott 134 drb, - 1910. aug. hó 27-én elszállított 99 drb, - 1910. aug. hó 29. napjára maradt készletben 36725 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Budapesti juhvásár.

Aug. 29. Felhajtott 215 drb juh. Arjegyzesek: Elsőrendű irók 60 fillérig. Kiverési juho 40 fillérig. Miután a for. korlátozások a mai vásáron még fennállottak, az üzlet életlenné vált.

Országos lóvásár.

Aug. 29. A Tattersall telepen vasárnap és hétfőn megtartott országos lóvásárra felhajtottak 1406 darab első, 598 drb másodosztályú, összesen 1634 drb lovat. Ebből eladtak 669 drbot. A székessöváros megvett 18 drb vágólovat 76-132 korona között váltakozó áron.

Bécsi vágómarhavásár.

Aug. 21. A st. marxi központi vásáresernokban ma megtartott marhavásáron felhajtottak 4053 drb magyar, 200 drb galicziai, 604 drb németországi. Jegyzékek kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizókör I-ső minőségű 83-93 fillér, II. minőségű 73-82 fillér, III. min. 63-72 fillér, galicziai hizókör I-ső minőségű 95-99 fillér, II. minőségű 70-84 fillér, III. minőségű német hizókör I. min. 95-160 fillér, II. min. 80-94 fillér, III. min. 83-85 fillér, legelőskör 63-71 fillér, silányabb hizókör 62-71 fillér, bika 68-94 korona, tehén 72-84 korona, bivaly 48-68 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Elődívatall igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

VIZALLÁS.

Table with columns for location (Inn, Dunai, Morva Vág, Áába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Ung) and names of participants with their scores for two dates: aug. 27 and aug. 29.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Kutis Miksa máramarosszigeti törvényszéki díjnotk a szilágyesi járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Atheizyézések. Az igazságügyminiszter Kiss Ernő nyiregházi törvényszéki és Csernák Lajos nyiregházi járásbírósi irnokokat kölesönösen;

a nagyváradi főügyész Makra Sándor aradi törvényszéki és Székelyhídi Imre nagyhalomgyi járásbírósi fogházörököt kölesönösen; Balog Lajos belényesi járásbírósi és Many Miklós nagyváradi törvényszéki fogházörököt kölesönösen;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Hajgató Károly nagyvárad állami elemi iskolai igazgatóját a máramarosszigeti állami elemi iskolához eddigi minőségében; Zomboryné Piller Ida máramarosszigeti állami elemi iskolai tanítónőt az ökörmezői, Pászán Sándorné huszti állami elemi iskolai tanítónőt a máramarosszigeti, Krespay Gyula ökörmezői állami elemi iskolai tanítót pedig a huszti állami elemi iskolához eddigi minőségükben áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Blum Artur tolesvár lakos saját, valamint Páf Ferencz nevű kiskoru gyermeke Bekényre, kiskoru Mazinger János szabadkai lakos Mészárosra, Kohn Izráé, budapesti lakos saját, valamint Margit és Ferencz nevű kiskoru gyermekei Kármánra, Kamasz József budapesti lakos Kovácsra, kiskoru Deutsch Imre, István és Miklós székessövárosi lakosok Dénesre, Mamaliga Flórián nagygyedényi lakos Molnárra, Kunsch Mátyás budapesti lakos saját, valamint Mária és Aladár nevű kiskoru gyermekei Porszászra, Krezinger János bússúti lakos saját, valamint István és Aladár nevű kiskoru gyermekei Körmendire, Müller István fonói lakos Molnárra, Vicsok Antal bácsyulafehérvári lakos saját, valamint Kálmán és Jenő nevű kiskoru gyermekei Vaskutira, kiskoru Goldstein József, Sándor és Ferencz nagykanizsai lakosok Erdőre, Herlinger Miksa budapesti lakos

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése

Hazánkban tegnap az ország északkeleti felében és szörvényosan a Nagy Alföldön volt eső, a melynek mennyisége általában jelentéktelen volt csak Szabolcs- és Ung vármegyékben, volt 10, illetve 20 milliméternél nagyobb.

A hőmérséklet északon sülyedt, míg egyebütt alig változott.

A maximum 28 fok C volt Orsován, a minimum 4 fok C Arvaváralján.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Meleg idő várható, elvélve - inkább csak nyugaton - esővel, vagy zivatarral.

(Sürgöny-progn.: Meleg, elvélve csapadék, zivatarak.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás, Hőmérséklet, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet. Lists various stations and their weather data.

Large table titled 'BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE' containing financial data, exchange rates, and market prices for various goods and services.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tavaszi.

— Marianne-nak. —

Megesókolnám a porban
Kis lábaid nyomát,
Ha el nem fujta volna
A szél az ut porát

Oh, mégis megtaláltam
Kis lábaid nyomát,
Lábaid nyomán a porban
Fakadtak ibolyák.

Megesókolom hát sorban
E virágjaidat — —
S helyökbe képztem szűz
Kiesi lábaidat!

Tamás Ernő.

(A japáni árvízkatasztrófa.) Tokióból jelentik, hogy a nagy árvíz pusztításairól most érkeztek meg az első hivatalos jelentések, miután sikerült a távirati összeköttetést a vidéki városokkal helyreállítani. Sokkal nagyobb volt a katasztrófa, semmint elcinto hitték. Az orkán és a felhőszakadás, amelyet forgószél követett, egész tartományok termését megsemmisítette és sok ezer ember lett hajléktalan. Egyedül Tokióba negyedmillió vidéki ember vándorolt, akik csak puszta életüket mentették meg s a szó szoros értelmében koldusokká lettek. Még megőrzésképpen sem lehet egyelőre megállapítani, hogy hány emberélet veszett oda és a halottak száma minden bizonnyal sok ezer. Tokió el van árasztva menekültekkel és a nyomorúságot még borzalmasabbá teszi az a körülmény, hogy a fővárosba a menekültek mindenféle járványokat huzoltak be.

(A négerok Roosevelt mellett.) A párisi Matinnak jelentik Newyorkból, hogy az amerikai négerok körében nagy mozgalom indult Roosevelt elnöki jelölésének érdekében. Legutóbb a legelőkelőbb néger egyesület, a „National Negro Businessmen's League” tartott ilyen célzattal népgyűlést, amelyen Clinton püspök is felszólt és nagyszerű dieshimnuszot mondott Rooseveltről. Clinton püspök szülői még igazi rabszolgák voltak,

beszéde tehát óriási lelkesedést keltett a négerok között, akik rögtön ki is mondták a határozatot, hogy Amerika összes néger választópolgárai Roosevelt mellé sorakoznak.

(Ötven tevé.) Az orosz közigazgatás bántalmat emelt oseteiből mond el egyet egy német folyóiratban P. Miller, volt orosz főellenőr. Annak idején Turkesztánban szolgált, mint ellenőr. Egy nap főnökétől parancsot kapott, hogy utazzék Kiril-Arwalba és vegyen át ötven tevé, amelyeket az orosz állam számára vásároltak. Amint Miller a városkába érkezett, menten jelentkezett a város parancsnokánál, Sultamor ezredesnél, hogy a tevéket átvegye. Az ezredes kedélyes ember volt:

— A tevék várhatnak, atyuska, igyunk előbb egy korty italt, meg harapjunk valamit.

— Bocssáson meg ezredes ur — felelt Miller — előbb a tevéket szeretném látni.

— A tevéket szeretné? Hehehe, az kissé nehéz lesz.

— Hogyan, ezredes ur, hiszen azémt küldtek.

— Igen, igen, de furcsa dolog esett meg a tevékkel.

— Ugyan micsoda?

— Tegnapelőtt megvettem 50 tevé egy tatár embertől, darabját 75 rubelért. Ki is fizettem persze. Itt álltak a tevék ablakom alatt. Öröm volt nézni őket, olyan szépek, kedvesek, fiatalok voltak és képzeld, atyuska, de képzeld, estére mind megdöglöttek. Szerencse, itt a tatár nyugtája, mert még el sem hinnéd, atyuska.

— Baj, baj, de a bőrüket csak láthatnám?

— A bőrüket, hm, hm, persze, de hát furcsa dolog esett ám meg a bőrükkel is.

— Hát azokkal meg mi történt?

— Valami féreg-had támadta meg a lenyuzott bőrüket és képzeld, atyuska, csak képzeld, reggelre a férgek megették mind az ötven bőrt.

— Hát mit csináljunk most, ezredes ur?

— Mit, atyuska? Jegyzőkönyvet. Megírjuk az esetet Pétervárra, mellékeljük a tatár nyugtáját is és mire ez a jegyzőkönyv Pétervárról ide visszajön, hol leszünk mi már akkor, atyuska? De most már igyunk egy korty italt.

Miller, mit tehetett mást, mint megírta a jegyzőkönyvet az ötven tevé esetéről és világéletében többet nem is hallott a dologról. Ugy látszik, odafent is folytatódtak a furcsa esetek.

(Amerikai kalap-hóbort.) Az amerikai nők emancipálni akarják magukat a párisi nők divatja alól. Eddig mi volt a női kalapokon a dísz? Szalag vagy virág, vagy toll. A tollnak, bármilyen

drága is legyen, valami határa csak volt árát illetőleg. A legdrágább struccotoll sem kerülhetett száz koronánál többre. Ez pedig kevés egy amerikai milliárdosnőnek. Ők kieszték, hogy művész emberrel képet festetnek a kalap selyem borítékára. Mindenféle képet: esendéletet, genre képet, tájképet; a fő az, hogy drágán dolgozó festő márkája legyen a kalapon. Például egy milliárdos nő olyan festővel festetett, aki 10.000 koronáért fest egy apró öleb fejet. Ezt azután nem mindenki utánozhatja.

(A fez alkonya.) A fez, amely a törököknél a kalapot pótolja, most a kalappal akarják helyettesíteni. Eddig a szultántól lefelé az utolsó rakparti munkásig mindenki piros fez viselt Törökországban, a fez azonban nem nemzeti fővege a törököknek, hanem Mohamed szultán rendelte el általános kalapviselésnek, aki a janicsárok kiirtása után ezzel akarta pótolni a turbánviselést, hogy semmi se emlékeztessen a janicsárokra. A fez akkor a jóni szigeteken lakó görögök viselték, akik az „skufez”-nek hívták. A fez pótlására kiszemelt új nemzeti főveg, a kalpag, régebbi eredetű, mint a turbán és östörök viselet.

(A négykezű japánok.) Lanelongue ismert francia sebésztanár a párisi orvostudományi akadémiában nemrég a japáni és kínai emberek lábairól tartott előadást. Beható kutatások alapján — ugymond — arra a meggyőződésre jutott, hogy a mikádó alattvalóit igazság szerint a négykezűek közé kell sorozni. Mivel a japáni ember rendszerint mezitláb jár, vagy kedvező esetben hajlékony szövetpapucsot huz a lábára, lábujjai az európai emberénél sokkal fejlettebbek, olyannyira, hogy kézzük módjára használhatják. A japáni ember tárgyakat emel a lábával, mászás közben fogódzásra használja, a japáni földműves pedig a mezőn járkalva, az egereket fogdossa össze lábával. A kínaiak is ilyen jól tudják használni a lábukat. A csónakon menő kínai levélhordók, akik a folyók partjain fekvő helyiségekbe viszik a leveleket, kezükkel a kormányt, lábakkal pedig az evezőt kezelik. Lanelongue tanár végül arra a következtetésre jut, hogy a japáni ember lába olyan tapintószerv, mint amilyen az elefánt ormánya vagy egy némely majom farka, csak hogy nem olyan fejlett, mint ezek a szervek. Hogy a japánokat és a kínaiakat büszkeséggel tölti-e el ez az elefántokkal, meg majmokkal való összehasonlítás, az persze más kérdés.

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

77

— Ha majd szeretni fog.

Hangjának szomorú esengése benyomást keltővé tették a szavakat; úgy tűntek fel a hercegnő előtt, mintha a szerelmes férfi mondotta volna. Büszke öntudatossággal hallgatta a szavakat, melyeket a meleg érdeklődés következményeinek gondolt. De sehogy sem tudta megmagyarázni magának, hogy ezen férfinak hangja, — ki olyannyira különbözik tőle s annyira hasonlít mindenben Tricotrinhoz, — miért gyakorol oly mély benyomást reá.

— Bocssáson meg, hogy ennyire merész voltam, — folytatta Estmere fáradt mosolyal.

— Az a különbség, mely köztünk van felhatalmaz arra, hogy önt, mint fiatalabbat ilyen oktatásban részesítek. Minden bizonnyal az a benső jó érzés, melyet most ön elfojt, felszínre kerül, amint megtanul szeretni.

— Szerelem! — szólott a hercegnő könnyed mosolyal. — Ahoz már fáradt vagyok, hogy ezt a szót halljam! Nem, nem is gondolok erre.

— Erre a meggyőződésre jutottam én is. — No látja, és ön mondja nekem ezt, aki maga is kételkedik a szerelemben. Szerelem? Viktor Hugó műveiben s Goethe szentimentális alakjai tudják csak isteníteni a szerelmet; a mi számunkra az csak játékszer, még pedig nagyon is törekeny fajta.

— Mindez nem dönti meg az én fellelésemet. Jól tudom, hogy ön most ezt a nézetet vallja, — felelte a gróf nyugodtan. —

Én azt a bizonyos lelki változást nem is ebben az esetben tételeztem fel, hanem abban, ha majd másképpen fog ön gondolkodni. Akkor majd felülkerekedik a nemesebb érzés önben, amelyről beszéltem, s meg fogja találni az utat az igazi boldogsághoz. De ha már a szerelemről beszélünk, — mondja csak, humánus eljárásnak tartja ön, hogy ily nézetek mellett állandóan férfitársaságban mutatkozik?

— Talán azt követeli tőlem, hogy lefátyolozzam arcomat? — mosolygott a hercegnő.

— Azt nem; de úgy gondolom, elegendő lenne, ha felvilágosítaná őket, hogy ez a szépség szív mélyüli. Ha talán udvariatlan voltam, bocssáson meg érte, de ön kívánt őszinteséget.

— Az ön őszintesége, mint az őszinteség legtöbbször, az én elítéltetésemet jelenti.

A hercegnő e szavakat keserűséggel mondotta, mert érezte, hogy ami másokra nézve veszélyes lehet, attól a grófnak egy pillanatra sem kell félnie.

Estmere ismét mosolygott.

— Szegény őszinteség! Bizony ezt nem igen szereti senki sem. Ha kellemes valakire nézve, akkor hízogásnak minősítik, ha nem felel meg a várakozásnak, akkor pletykának vagy rosszindulatúnak minősítik.

A gróf jóllehet nyílt beszédével megsértette a hercegnőt, mégis nagyobb befolyást nyert ettől kezdve s nagyobb hatást gyakorolt reá, mint eddig.

— Talán igaza van — gondolta Estmere. — Minden bizonnyal le kéne fátyolozni a szerelem arcát, ha azt akarnánk elérni, hogy elkerülje a leghidegebb szíveket.

Daczára ezen beszélgetésnek a gróf állandóan találkozott Lyra hercegnőjével s sokszor egész estéket töltött el nála.

Szépségét a delelőjén látta s természetét a rosszabbik oldaláról.

— Most már, mióta nem volt a szerető férj

gondozó oltalma alatt, ki megőrizte őt minden veszélytől, a hercegnő teljes mértékben hódolt szeszélyeinek.

Tisztelői között volt két idősebb magasarangu gavalér, kik mindig készen állottak szolgálatára s szemének egy intésére képesek voltak bármit is megtenni. Mulatságot hajhászó kedélye nem volt korlátok közé szorítva, csak egy körülmény nyugtalanította néha; sokszor esendes órákon eszébe jutott, hogy az a rettenetes vagyon is, melyet örökölt, összeomolhatik pazarló könnyelmű életmódja mellett. De ez az ijedség is csak rövid ideig foglalkoztatta; mosolyogva gondolta el, hogy bármely pillanatban kaphat férjet a legelőkelőbb hercegek közül s ezen a ponton mindig megnyugodott. Cselekedetei meg is mutatták, hogy az anyagi romlásától egyáltalában nem fél. Szenvedélyének gyepelőit teljesen megeresztette s állandóan oly fényes mulatságok rendezésével foglalkoztatta a bámoló világot, melyeknek fénye csakhamar közmondásossá vált.

XI.

A francziák fővárosának egyik legkedveltebb színházában új darabot mutattak be. Alig hogy megcsendült a főszerepet alakító művész nő ezüst esergésű hangja a közönség tomboló örömmámornak adta át magát. Coriolis a maga nemében elsőrangú művész volt s úgy látszott, mintha neki megadatott volna a szépség és fiatalág örökös varázsa. Ez az este is újabb diadalokat hozott számára.

Csak aki nagyon jól megfigyelte, az vehette észre rajta, hogy a fáradtság és mulatság kissé reá nehezedik örökké vidám kedélyére. Ez az örökös ének, táncz és öltözködés eredménye volt.

Voltak órák, midőn nagyon vágyott a nyugalom után s elégedetlenkedett fényesnek látszó sorsával.

((Folyt. köv.))

SZINHÁZAK.

Kedd, 1910. augusztus 30-án.

KIRALY SZINHÁZ

Luxemburg grófja.

Operett 3 felvonásban. Irta: Lehár Ferencz.

Személyek:

Luxemburg grófja	Király
Bazil herceg	Páris
Staza gróf	Erdő B.
Brissard Armand	Kovács
Vermont Juliette	Váradi I.
Jidier Angéla	Harmath I.
Mencsikoff Szegej	Sáfrány
Pavlovics Pavel	Tóth
Pelezrin	Krasznay
Managere	Liget
Hárónó	Sáári R.
Saville	Palotay
Boulanger	Balázs
Marchan	Egri

Kezdeté 8 óraker.

Fővárosi Városligeti Színház

Muzikusleány.

Operett 3 felvonásban. Irta: J. Ró György és Buchbinder B.

Személyek:

Eszterházy herceg	Fekete
A kis herceg	Hudacsek N
Haydn József	Kabók Gy.
Rézi, tehensleány	Kéry Klára
Elena Montebelli	Pálffy M.
Tanító	Sz. Ráday J
Péter	Szalay
Háziló zsidó	Kellér

Kezdeté 1/8 óraker.

VIGSZINHÁZ

Amor, a pénzügnyök.

Böhözát három felvonásban. Irta: Forest Louis.

Személyek:

Amor bankár	Tapolczay
De Garches Cleo	Kornai B.
Montfleuret Gaston	Tanay
Joliveau	Vendrey
Joliveau	Haraszthy
Lucy	Abelovszky
Lagaillarde	Szerény
Eugénie	Komlós I.
Rosalie	Molnár A.
A manikürös hölgy	Kész R.
Házmeztérő	Rónaszékiné

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ.

A koncert.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Bahr Hermann. Ford. Hajó Sándor

Személyek:

Heink Gusztáv	Góth S.
A felesége	Góthné
Jurs dr.	Rátkai
A felesége	Nagy Teréz.
Gernő Éva	R. Gombaszógi F
Mayer Zalma	Zala Karola
Miss Garden	Loránt Ilma
Mell Fanny	Fábián C.
Werhnerkisasszony	Mészáros G.
Pollinger	Körmeny
Pollingeré	Orley Flóra

Kezdeté 8 óraker.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE
áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Féjős fogak meggyógyítása Szájpadlásánálküli műfogak, aranyhídak, koronák.
Tartós fogtömések, Jól használható fogszorok elkészítése és behelyezése.
Fogházak (altatásban is.)
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.

CIRKUSZ

BEKETOW

Városliget. Telefon 107-46.

Ma este 1/8 óraker előszőr Budapestben!

Magda

a Hableány. Nagy fényes kiállításos némajáték és az egész augusztusi műsor.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap: Kezdeté negyed kilenckor.

Ujdonság! 9 óraker! Ujdonság!

A kollektív apaság!

Ujdonság! 9 óraker! Ujdonság!

Tréfa házasság!

Böhözátok. Irta: Glinger és Taussig, ford. és át. Steinhardt.

Steinhardt és Hunyadi új magánzámokkal és több elsőrendű külföldi számok.

Éjfélről reggel 5 óráig a remek téllikertben cabaret, zene, táncz belépő díj nélkül. — Jegyek délelőtt 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözsdejében, Andrassy-ut 29.

FOLIES CAPRICE

Nyári helyisége: Aréna-ut 84. szám. Telefon: 14-22. Telefon: 14-23.

Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.

Az előadás kezdete 9 óraker.

9 és negyed óraker Ujdonság!

„Próbafurás”

Pikanteria. Irta: Faun. Rendező: Rott Sándor.

10 és től óraker

„Schneidige Leute”

Böhözát. Irta: Ármán József.

Továbbá: R. Tibk Berta, Werner Teréz, Gerő és Springer új szízlámmal. Jegyek elővetelben nyári helyiségekben Aréna-ut 84. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. özv. Konti Józsefné kftől legességi tözsde. Andrassy-ut 29. özv. Szeprenyi nagytözsdeben, Rákóczi-ut 1. sz. Az előadás után omnibusz- és villamosközlekedés minden irányban.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este

A fényes és változatos évadnyitó műsor.

↔ Elsőrendű attrakciók. ↔

Az összes helyiségek ujjaalakítva.

Jegyelővétel: délelőtt 10-1-ig és délután 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

A téllikertben reggel 5 óráig VÖRÖS

|| ELEK cigányzenekara játszik. ||

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET KORUT 3 TELEFON 110-20

Minden este pont 8 óraker

A kiválóan művészi megnyitó műsor utolsó napjai:

A nagyhercege. Laszky Béla operettje.

„Czirkusz!” Szép Ernő revüje új aktualitásokkal.

Csibészfogás. Városligeti eset.

Ejféli álom. Roccoco bluett.

A papa. — A megázott huszár. — The Morrisoff-Solti, Szécsel, Szalontai, Palásthy, Barsony, Sarkadi, Tihanyi, a többi attrakció. — A legújabb Zerkovitz dalok. — Új aktualis strófák. Remek amerikai szelöltető berendezés. Kétféle vendéglő. Mérsékelt árak. A téllikertben éjjelkor Royal-Cabaret. 27 új csillag. Évek és táncz. Bal mabille hajnali 5 óráig.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

Az előadás kezdete este 8 óraker.

„A. B. C.”

Fehérnemű kölcsönző vállalat, szállít hivatalok, üzletek, gyárak részére higiénikusan tisztított törülközőt, padlóruhát, portörliöt stb. stb. csekély költséggel, házhoz szállítva, h tenkint cserélve. A mosással járó kellemetlenség megszűnik. **Édvtös-utca 30. Telefon: 46-86.**

Tányértalpu Barnabás

a Maczkónomzetség hírneves ivadéka Az Én Ujságomban Pósa Lajos gyermeklapjában számol be eszaksarki utjának mulatságos kalandjairól és íródéakja Boos Bálint fürge tollal már írja is az érdekes kalandok történetét. Kivüle még a magyar irodalom valamennyi jeles tollforgatója ír hétről-hétre szép mesét, esengő verset, mulattató történetet és a kellemes szórakozás közben szinte észrevétlenül játszva, jókedvűen tanul az íráskülből minden gyerek. — Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.

Az új évnegyed Julius 1-én kezdődik. Előfizetni lehet a kiadóhivatalban (Budapest, Andrassy-ut 10.) vagy bármely más könyvkereskedés utján.

Állami felügyelet alatt álló

FIU-INTERNÁTUS

Budapest, Damjanich-utca 30.

Az Ág. Ev. (Fasori) főgimnázium, VII. ker. állami főgimnázium, VI. ker. főreáliskola stb. közvetlen közelében. Gondos testi ápolás. Egyéni tanítás és nevelés. Állandó felügyelet. Francia, angol és német oktatás. Zene. Rajz. Vívás és tornázás. Jelentkezés délután 4-7 óráig. Kívánatra prospek ut kiűl:

Récsei János tulajdonos.

Szenzációs ujdonság!

Stubnyai Fenyő Sósorszesz!

Nem szabad egy házból sem hiányoznia. — Hűlésből eredő összes bántalmaknál, nevezetesen: reuma, csusz, köszvény, fejfájás, fejfájás stb. kitűnő hatású. Hatás és jószágban föllmulja az összes eddigi sósorszesz-készítményeket. — Kérje mindenütt a Stubnyai Fenyő Sósorszeszt. — Hat üveg rendelésnél portómentes szétküldés a készítőtől:

DETRICH ENDRE gyógyszerész, Stubnyafürdő. Kis üveg ára 40 fillér, nagy üveg 1 korona.

XVII. évfolyam.

Somogyi

Mór

zongoraművész,

államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló

ZENE.

Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)

Budapest, VII., Erzsébet-körut 44.

Beiratások naponta 9-6-ig.

Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.

Államilag diplomált tanárok.

Telefon 63-45. Telefon 63-45.

IX. évfolyam. IX. évfolyam.

LÖWY MAYER

okleveles zenetanár

zeneakadémiai előkészítő hegedű-

tanfolyama és esti kurzusa

VI., Csengeri-utca 45. II. 14. (Aradi-u. sarok.)

alatt létezik. A tanítás szeptember 5-én kezdődik.

A beiratások d. e. 9-12, d. u. 3-6-ig eszközöltetnek.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1910. augusztus hó 30-án.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZÍNHÁZ)

Sziámi herceg.

Operett 3 felvonásban. Szövegét Péc. Pal, zenéjét Sztrojanovits Jenő írta.

Személyek:

Lovag Csokmanek Kiss Keleti
Szmirsek Lukács
Pülbisek Tábori
Szekeres Ignác Lónyay P.
Irma felesége Albert E.
Dezséri Mimi S. Meiczer J.
Baj Flóra Szabó S.
Selyem Zizi Róna
Csung-Lia La'abár
Guraya Abris

Kezdet 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Orosz-japán háboru.

Kezdet 1/2 8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31.

A páratlan megnyíró műsor utolsó napjai.

A nagyherceg.

Operett.

Éjféli álm.

Bluett.

A megázott huszár.

Bohózat.

A papa.

Dráma.

Cirkusz.

Színpadí tréfa.

Csibészfogás.

Jassz dolog százszesz.

Attrakciók.

Kezdet 8 órákor.

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1. Telefon 167-25. Kezdet 9 órákor.

Már csak 3 napig nyitva.

Schneider Duncker KELETI JULISKA

Nagy német Revue

NINA BARKIS

Szenzációs augusztusi új műsor.

Tabarin Bal Mabille

és 25 tánc attrakció.

A Budapesti ref. egyház skót elemi és polgári leányiskolájában

a beiratások az elemi I-IV. és polgári I-IV. osztályokba az 1910-1911. tanévre augusztus hó 31-én, szeptember 1., 2. és 3. napjain d. e. 8-12 óráig az új iskolaépületben lesznek

VI., Vörösmarty-utca 49-51 sz. alatt.

Az iskolával összeköttetésben leányinternátus van ugyanazon épületben.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság.

Alkalmi vételt butorok, szőnyegek, csillárok-ban

ajánl szép és finom perzsa

VI., Lázár-utca 3.

(BAZILIKA KÖZELÉBEN.)

Jegyeseknek fontos! Vételkényszer nélkül mindenkinek megtekinteni ajánlatos.

Kezdet 10 órákor.

Al-pittatott 1895.

SZEMERE JÓZSEF

Államilag képesített okleveles zene-tanár igazgatója alatt álló

Országos Zeneakadémiára előkészítő zeneintézet

VI., Király-utca 60., I. emelet.

Telefon 44-68.

Beiratások naponta. Minden tanszak.

Tokaji Bortermelők Társasága r.-t.

TOKAJ.

Telefonszám: Tokaj 5; Telefonszám: Tokaj 5.

A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felség.

tokaji szamorodni és aszu-boroknak. Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor, 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor, 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu, 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 2 puttonos aszu K 12.70

Ladában: 20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor K 36.30

12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor K 40.25

20 palack és pedig: 10 palack 0.7 lit. 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu bor K 52.25

Hordóban: 60 liter 1908. évi tokaji aszalt bor 59.40 kor. 60 " 1907. " " pecsenye bor 72.60 kor. 60 " 1904. " " szamorodni bor 89.10 kor. 60 " 1901. " " szamorodni bor 138.60 kor.

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti allomásáig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek.

EDISON MOZGÓFÉNYKÉP VÁLLALAT R. T.

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 21.

Telefon 64-20.

Minden villanyvilági-társa berendezett lakásban és helyiségben tartható

Házi mozgófénykép előadás

Egy előadás díja K 50 A legkedveltebb otthoni szórakozás :: Megrendelhető telefon útján is

Telefon 64-20.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek harutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapest és a forrás kezelősegenél Munkácson.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Minden éjjel pont éjtől hajnalig. A 27 augusztusi attrakció bucsuja.

Nagy ének- és táncelőadás

Művészet és szépség. — Tánc. — Jókedy.

Kukó Vincze és zenekara.

BALL-MABILLE. — Belépődíj éjjel 1 óráig 1 korona, azontul nincs belépődíj.

Internátus-elemi fiú- és leányiskola.

Magán polgári leányiskola

„Zene-Liczeum” Konzervatórium orsz. zeneakadémiai előkészítő-tanfolyam

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 13. szám.

Ismertetőt kívánatra küld az igazgatóság:

Putzkallier Frigyes: Ender Ede, gondnok; Török Euzenia.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Kétoldalas nyírott Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.

Szőnyeg-udvar

Budapest, Király-utca 32.

(az udvarban.)

Heti műsor:

1910. augusztus hó	Nemzeti Színház	Vígyszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városi Színház	Fővárosi Nyári Színház	Uránia
31 Szerda	—	A kis cukros	A sasiók.	Luxemburg grófia	A muzikusleány	Baccarat	Veence
1 Csütörtök	II. Rákóczi Ferencz fogsága.	Osztrigás Miczi	Csákó és kalap	Luxemburg grófia	A muzikusleány	Az obsitos	Péncz Öfaisége
2 Péntek	Az agglégények	Théodore és társa	A koncert	Luxemburg grófia	A muzikusleány	Az erdészleány	Megölt országok
3 Szombat	A dolovai nábob leánya	Csittulj szívem	A milliomos	Luxemburg grófia	A muzikusleány	Tosca	Az Országos zeneakadémia nem tart előadást.
4 Vasárnap	d.u. este Rosenkrantz és Göl enstern Az ember tragédiája	Amor, a pénzügynök Csittulj szívem	Hivatalnok urak Csákó és kalap	Jánoska Luxemburg grófia	A peleskei nótarius A muzikusleány	A sárga csikó Az obsitos	Napoleon Orosz-japán háboru

+ Gummi-halólyag óvszer **tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény. ::** **+ +**

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi férfikulonlegesség tuczatja 12 koroná. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 korona.

Pessar-Ocl. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és fellebb. **BIDET 10, 16, 20, 24 K.**

VII., RÁKÓCZI-UT 32. **VII., RÁKÓCZI-UT 32.**

A Rókussal szemben. **A Rókussal szemben.**

Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discretén küldünk.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR

PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

EVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Biztos siker! **NŐK FIGYELMEBE!** Biztos siker! **Artalmatlan!**

Antiseptikus és hygienikus „Jano-óvszer” megakadályozza a bő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használati utasítás mellékelve. **Ára 3 korona.** Postai megrendelés: titoktartás mellett esz. góltelnek. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárában Temesvár, Józsefváros 7.

+ IMMUNITAS HYGIENIKUS +

ÁRUHÁZ

Budapest, IV. 2., Kossuth Lajos-utca 14-16.

„SANIN” (férfi óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlen biztos és utóéletetlen flom-sága gyártmány egyedüli raktára. **Tuczatja 6, 8 és 12 korona.**

GUMMI- és halólyag óvszerek tuczatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona. — Mindenféle betegpó-lási eszközök. Szigorú titoktartás.

Egyéb **Képes árjegyzék ingyen.**

A kerékpárvilágot már 35 év óta uráló eredeti angol **Heical Premier és The Champion**

kerékpárokat dupla harang-csapágygyal szabadonfutóval, 3 és 4 vi. jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 16 koronás részletekre adjuk és **kerékpár-alkatrészeket**

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncokat, konz-szokat és csészéket óriási forgalmunk következtében milyen gyorsan **nagybani-eredeti gyári áron szállítunk** vidékre is várható.

LÁNG JAKAB és FIA
kerékpár és alkatrész nagykereskedők

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.
Piküzlet: Baross-tér 4., és Guda II., Margit-körút 6. szám.
Diszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Hirdetések feivetetnek a kiadóban, VI., Eötvös-utca 32. sz.

1186/1910. F.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni református egyház felsőbb leányiskolájának igazgató tanácsa a felsőbb leányiskolánál az 1910/11-ik iskolai évre betöltendő helyettes tanárnői állásra ezennel pályázatot hirdet, mely állással évi 1600 K. azaz Ezerhatszáz kor. díjazás és havi husz órán való tanítás kötelezettsége van összekötve.

Pályázhatnak erre az állásra ref. vallású és középiskolai képesítésű tanárnők, kiknek elsőbbségük lesz, továbbá polgári iskolára képesített tanítónők. A mennyiben középiskolai képesítésű tanárnő pályázik magyar, német- vagy történelmi szakra képesítést kell igazolnia, a polgári iskolai tanítónők a nyelv és történelmi szakra képesítést kötelesek kimutatni.

A pályázati kérvények kellően felszerelve **ez évi szeptember hó 9-én délután 6 óráig**

az igazgatótanács alulírt elnökénél adhatók be, vagy hozzá küldendők.

Kelt Debreczenben, a református egyház felsőbb leányiskolája igazgatótanácsának 1910. évi augusztus hó 26-án tartott üléséből.

Könyves Tóth Kálmán **Somogyi Pál**
elnök. jegyző.

18 éves
csinos szőke (pékmeister egyetl. leánya), 400.000 korona vagyonnal, kissé fulság. fejlett testalkatú, óhajt mielőbb férjhez menni tisztess. jellemű fiatal emberhez. Csakis komoly ajánlkozók kapnak választ **L. Schlesinger, Berlin 18.** 28538

Bükkfaeladás főtön vasutépítési kötelezettséggel.

A bustyaházi m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó dombói m. kir. erdőgondnokság tereselpataki erdősegei A) üzemszótály IV. vágássorozatának 17, 18, 19, 20. tagjában, valamint az V. vágássorozat 23. tagjában összesen 1500 kat. hold területen levő bükk és egyéb lombfának 10 évi kihasználás és vasutépítés kötelezettsége mellett terület szerinti leendő eladása céljából, a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál, 1910. évi október hó 10-én délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár kat. holdanként 175 (egyszázhetvenöt) korona.
Bánatpénz 15000 (tizenötezer) korona.

Az árverési feltételek értelmében kiállított írásbeli zárt ajánlatok, melyekhez az ajánlat benyújtója által az általános árverési és szerződési feltételeknek közjegyző előtt aláírt példánya is becsatolandó, — legkésőbb a versenytárgyalást megelőző napnak délután 5 órájáig nyújthatók be a bustyaházi m. kir. erdőhivatalhoz.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint az ajánlathoz felhasználható úrlapok a bustyaházi m. kir. erdőhivatalnál megtekinthetők, illetve megszerezhetők.

Magyar királyi földmívelésügyi miniszter.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban
Blum Sándor
elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kaphatók...

Piros szegfű 1/2, Délibábként eltűnt tündér-álmáimból, a rideg valóságára felébredve...

Vérpiros görögdiényének száza 14 től 20 koronáig ananász, turkosztán, Tiszagyöngye...

Csemegecsaló saszele, muskotály posta-kosaranként 3 koronáért, mazsánként 48.—, paradicsomnak 12.—...

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Csemegecsalót legfinomabb chassellat passatuttival 5 kilót 3 és fél koronáért, nagy ószi baraczkot 4 koronáért...

Természeredményeit Ha Zehetmeur művelési módszerével lényeges vetőmagmegtakarítás mellett...

Igen szép lakás Budapest, a városligeti negyedben, kerthasznalattal folyó évi november elsejétől...

Rekedtség biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czugorka. 60 fillérért mindent kapható.

Kiadó 1, 2, 3 szobás modern lakások és pinceszobák november 1-ére I. kerület Logodny-utca 102.

Olcsó butoreladás. A leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelig szep-tember hó végéig minden elfogadható árban eladó.

Lakások 1, 2, 3, 4 szobásak modern épületben november 1-re kiadó. Jó levegő, gyönyörű kilátás...

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítéssel, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi...

Csemegecsaló postakosaranként 3 kor., métermázsája előre be-küldéssel 40 korona, ószi barackok 4 korona, körte, alma, magbaváló kék szilva 3 kor. Paradicsom, tölthető paprika, ugorka, cukordinnye 2 korona.

Vetőgépszükségletét mielőtt fedezné, kérem forduljon a világhírű „Kincsem” tolórendszerű vető-gépek kizárólagos képviselőjéhez Szűcs Ödön, Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz. a. czéghoz.

Kiadó egy palota első emelete kerthasznalattal Budapestben, a városligeti negyedben szerződéses f. é. november 1-én, esetleg előbb átadó. Gyönyörűen kiállított 6 nagy szoba, hall, 4 cselédszoba, fürdőszoba, konyha, stb. Bővebbet a Dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatóságánál, Bpest, Rudolf-rakpart 3. Telefonszám 34-53.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 télemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok. — Telefon 82-13. 28589

TÁRS, (osakis komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegszekrények amelyek kintő rekordul lettek...

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Marke-vits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írásu írógépekre, beiratkozási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzet növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Révay-utca 6. szám. 28644

Zálogcsédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek. Kertész ököszersz és régi-éskereskedő Király-u. 85. — Telefon 95-48. — Meghívásra jövök.

Zenekedvelőknek Igény és bérmentve küldi most megjelent képes főárjegyzékét az összes hangszerekről

Marnitz Frigyes műhangszerkészítő BUDAPEST, VIII./ József-körút 37-39. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen külön árjegyzékét.

Soványodás! Az egyedül eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtap-pora. Soványak tartós, szép télt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellan és gyomorbojásoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintutetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönés levelek minden ország-ból. Dohozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Poraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/1. Telefon 156-80.

Legszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerzethetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyá-rában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 9-11.

SZÜLŐK! Iskoláról, nevelő-intézetekről (bel-és külföldiekéről) felvilágosítást ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben, vagy családonkívüli látásra való elhelyezéseket ellát. Mindennemű tanügyet érintő Magyar Tanügyi Intézet Budapest, VII., Rottenbiller-utca 5/a. Leányból kitűnő gazdaszszonyt nevel a miniszterle-z engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskola. Hat elemi végzett leányokat már fölvesz. Az iskola internátus-sal kapcsolatos. Tanítás kezdete október hó 1-én. Felvilágosítást az iskoláról kizárólag a Magyar Tanügyi Intézet ad. Budapest, VII., Rottenbiller utca 5/a.

Zálogcsédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmen-tesen kíváltak és tel-jes értéket kifizetem.

Singer Jakab ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

ÜGYNÖKÖK Minden szakmabeli egyé-nek tetemes keresetre tehetnek szert törvénye-sen engedélyezett sorsje-gyek eladásával. A legma-gasabb jutaleket, később esetleg fix általányt fizetünk. Ajánlatok: Értékpapírbank, Rotter, Budapest, V., Honvéd-utca 4.

VALÓDI FRANCZIA GUMMI ÉS HALHÓLYAGOK tucija 1.75, 2, 3, 10 Krig. 3db. legfinomabb mintol K. STERYL törvényvédett legfinomabb GUMMI-KÜLÖNLEGESSÉG csak ezúgyeml kapható. NEUMAYER LIPÓT BUDAPEST VI. VÁCI-KÖRÚT 5. SZ. AUERFENYHÁZ.

Legszesz és villamos csillárok legelőnyösebben szerzethetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyá-rában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 9-11.

Tankönyveket és Segédkönyveket vegyen Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wedner F. és Fia) részvénytársaság Budapest, VI., Andrassy-ut 24. Itt kapható

az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban s a szűkiskolákban használt minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban. Postai megrendelések a be-érkezés napján azonnal el-intézetnek. A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek jegy-zékét kívánatra készséggel megküldjük.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wedner F. és Fia) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-ut 24.

Titkos betegségek, huyagosfolyás, huyagoscsükületek, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujakor (syphille) az önfertőzés utó-következményel, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyö-keres kigyógyítására a foglalkozás zava-rása nélkül bevált, sikeres és lelkileme-retes gyóymódmánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intézetét, Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyi-tás levélleg is. Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

25 koronáért készülnék sejtát műhelyben mör-ték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövete-kből, Lichtman Sándor főszabó-mester Budapest, Rottenbiller-utca 4-A. sz. Vidékre postóminták bér-mentve helyben szabásomat kíván-atra házhoz küldöm. 28699

Jérceve. Rak. Vaj. Bérmentve bárhova utánvétellel, garant. eleven megérkezési: 12-14 db sütnivaló jérceve vagy 8-10 kövér kacsa vagy 6-7 csibe és 4-5 kacsa együt-ten K 12.50. 8-10 db tojó teny-sz csibe K 13.50. 80 dbos elevé-asztali rak K 6.50. 60 dbos orias rak K 8.50. 40 dbos 800 rák K 11.50. Természetes teh-n-vaj 5 kilos dohoz K 9.20. Kar-pati málnaszörp 4 literes sze-lezvény K 4.50. Margulies st. Buzac 4. via Tisza-Borot.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egy-letek, társulatok részére képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

Zálogcsédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-ket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kíváltak és teljes ér-téket kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Gödöllőn Öreghegy alján egy kis ház jó kuttal, elsörendű szőlő és gyümölcsös, villa-mos mentőn fekvő telek, mely augusztus havában már a forgalomnak át-lez adva, minden elfo-gadható áron eladó. Bő-vebbet Nagymező-utca 21 ház-mesternél.

BUTOR készpénzért vagy réz-letre minden kamat nélkül legolcsóbban. — Óriási választék politu-ros butorokban Nagy Imréné Budapest, VI. Váci-körút 9. feljárt Szerencs-utca 1. Kis képes modern, tel-jesen új album ingyen. Nagy album 60 fillér.

Parlamentti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró is-kola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi aka-démiai tanárok által okta-tott szaktanárgyak. Az Or-szágos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szep-t. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékozta-tótküldi a Gabelsberger szak-iskola. (Csak Liszt Ferenc-10. előbb Gyár-utca 4.) Czirme vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizáróla-gos szakiskolája írógép-csükektől s más hirdeté-sükektől utánzó újabb tan-folyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratá-sok egész napon át.